

ECOWAS COMMISSION
COMMISSION DE LA CEDEAO
COMISSÃO DA CEDEAO

Nigeria, en afrikansk stormakt

Utrikespolitisk tradition och historiska utmaningar

Gabriella Körling och Olivier Milland

Gabriella Körling och Olivier Milland

Nigeria, en afrikansk stormakt

Utrikespolitisk tradition och historiska utmaningar

Titel	Nigeria, en afrikansk stormakt – Utrikespolitisk tradition och historiska utmaningar
Title	Nigeria, an African great power – Foreign policy tradition and historical challenges
Rapportnr	FOI-R--5872--SE
Månad	April
Utgivningsår	2026
Antal sidor	61
ISSN	1650-1942
Uppdragsgivare	Försvarsdepartementet
Forskningsområde	Säkerhetspolitik
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnr	A12605
Godkänd av	Daniel Faria
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild/Cover: Kola Sulaimon/ TT. Från vänster, Nigerias president Bola Ahmed Tinubu tillsammans med Ecowas Kommissionens president Omar Touray under ett extrainsatt högnivåmöte med i augusti 2023 anledning av statskuppen i Niger.

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

I en tid då världen ser ut att röra sig mot en mer multipolär och fragmenterad ordning är det angeläget att fördjupa förståelsen för regionala makter. Den här rapporten fokuserar på Nigeria som utrikespolitisk aktör. För att förstå vilka prioriteringar, värderingar och strategier som format Nigerias utrikespolitik beskriver och analyserar rapporten Nigerias utrikespolitiska självbild samt landets utrikespolitik sedan självständigheten 1960 på tre nivåer: 1.) närområdet och Västafrika, 2.) Afrika och 3.) internationellt. Rapporten visar att Nigerias utrikespolitiska prioriteringar och strategier präglats av landets status och självbild som regional makt, vilket har inneburit ett starkt fokus på närområdet och Afrika. Rapporten redogör också för de inhemska faktorer som begränsat Nigerias utrikespolitiska ambitioner. Avslutningsvis förs en framåtblickande diskussion om utsikterna för att Nigeria ska kunna driva en mer aktiv och effektiv utrikespolitik både på regional och internationell nivå.

Nyckelord: Nigeria, utrikespolitik, regional makt, Ecowas, Afrika, Afrikanska unionen, internationella relationer

Summary

At a time when the world appears to be moving towards a more multipolar and fragmented order it is important to deepen our knowledge about regional powers. This report focuses on Nigeria as a foreign policy actor. In order to understand the priorities, values and strategies that have formed Nigeria's foreign policy, this report describes and analyses Nigeria's foreign policy self-perception as well as its foreign policies since independence in 1960 at three levels: 1.) its immediate neighbourhood and West Africa, 2.) Africa, and 3.) internationally. The report shows that Nigeria's foreign policy priorities and strategies have been shaped by Nigeria's status and self-image as a regional power, which has entailed a strong focus on its neighbourhood and Africa. The report also outlines internal factors that have limited Nigeria's foreign policy ambitions. To conclude, the report discusses the future prospects for Nigeria's ability to carry out a more active and effective foreign policy at both the regional and international levels.

Keywords: Nigeria, foreign policy, regional power, ECOWAS, Africa, African Union, international relations

Förord

Denna rapport har skrivits inom ramen för FOI:s Afrikaprojekt, en del av FOI:s forsknings- och analysstöd till regeringen och regeringskansliet.

I en tid av betydande geopolitiska omvälvningar blir det allt viktigare att fördjupa förståelsen för afrikanskt aktörskap i allmänhet och för afrikanska regionala makters utrikespolitik i synnerhet. Dessa stater kan komma att spela en allt större roll i det internationella systemet. Samtidigt präglas världen av ett ökande antal konflikter och en demokratisk tillbakagång, där regionala makter ofta är avgörande för stabilitet och utveckling i sina närområden. Denna rapport syftar till att bidra till denna förståelse genom att analysera Nigeria som utrikespolitisk aktör.

Flera personer har bidragit till att väsentligt förbättra och säkerställa kvaliteten i denna rapport. Författarna vill särskilt tacka Henrik Persson för värdefull granskning, Aron Lund för språkgranskning samt Elin Hellquist för värdefulla kommentarer under arbetets gång. Slutligen tackas Patric Karlsson för framtagandet av kartan och rapportens grafiska utformning.

Vi vill också uttrycka vår tacksamhet till alla de tjänstemän, experter och forskare som vi delade sina perspektiv och kunskap med oss under en studieresa till Abuja i november 2024, genomförd som en del av denna studie.

Anna Ida Rock

Projektledare för Afrikaprojektet, FOI

Stockholm, april 2026

Innehållsförteckning

Förkortningar	7
1 Inledning	8
1.1 Syfte och frågeställningar	9
1.2 Metod och avgränsningar	9
1.3 Nigeria som regional stormakt	9
1.4 Disposition.....	11
2 Regional stormakt med lerfötter	12
2.1 Nigerias politiska historia	13
2.2 Inhemsk säkerhetsproblem.....	18
2.3 Begränsad ekonomisk diversifiering och korruption	20
3 Självbild och identitet	22
3.1 Nigeriansk exceptionalism	22
3.2 En afrocentrisk utrikespolitik	23
3.3 Alliansfrihet.....	24
4 Nigerias regionala utrikespolitik	26
4.1 Grannländerna: den strategiska vikten av god grannsämja	26
4.2 Ecowas: "kronjuvelen" i Nigerias utrikespolitik	28
4.3 Västafrikas gendarm	30
4.4 Nigeria, Ecowas och Sahelkrisen	32
5 Nigerias ledarskapsambitioner i Afrika	34
5.1 Kampen mot apartheid och etableringen av OAU	34
5.2 Nigerianska tekniska stödkåren (NTAC).....	35
5.3 Nigeria och Afrikanska unionen	36
6 Nigeria i världen	39
6.1 Nigerias "fredsbevarande aktivism" och FN:s säkerhetsråd.....	39
6.2 G20 och Brics+.....	41
7 Utmaningar för Nigerias återkomst	44
7.1 Instabilitet i regionen	44
7.2 Den inhemska säkerhetssituationen.....	46
7.3 Svagt inhemskt stöd för en expansiv utrikespolitik.....	46
7.4 Begränsningar i den utrikespolitiska byråkratin	47
8 Avslutande diskussion	49
Figurer och tabeller	52
Appendix 1 Intervjupersoner	53
Referenser	54
Böcker och andra publikationer.....	54
Websidor och databaser	58
Nyhetsidor.....	59

Förkortningar

ACIRC	Afrikanska kapaciteten för omedelbar krishantering (<i>African Capacity for Immediate Response to Crises</i>)
AES	Sahelstaternas allians (<i>Alliance des États du Sahel</i>)
AfCFTA	Afrikanska kontinentala frihandelsområdet (<i>African Continental Free Trade Area</i>)
Afisma	Afrikanskleda internationella insatsstyrkan i Mali (<i>African-led International Support Mission to Mali</i>)
APC	De progressivas kongress (<i>All Progressives Congress</i>)
AU	Afrikanska unionen
Ecomog	Västafrikanska staters ekonomiska gemenskaps övervakningsgrupp (<i>Economic Community of West African States Monitoring Group</i>)
Ecowas	Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap (<i>Economic Community of West African States</i>)
G5 Sahel	<i>The Group of Five for the Sahel</i>
Ipob	Inhemskt biafrafolket (<i>Indigenous People of Biafra</i>)
FN	Förenta nationerna
ISWAP	Islamiska statens provins i Västafrika
Massob	Rörelsen för aktualiseringen av den suveräna staten Biafra (<i>Movement for the Actualization of the Sovereign State of Biafra</i>)
Minusma	Förenta nationernas multidimensionella stabiliseringsuppdrag i Mali (<i>United Nations Multidimensional Stabilization Mission in Mali</i>)
NAM	Den alliansfria rörelsen (<i>Non-aligned movement</i>)
NCNC	Nationella rådet för Nigeria och Kamerun (<i>National Council of Nigeria and Cameroon</i>)
NDA	<i>Niger Delta Avengers</i>
NPC	Nationella folkkongressen (<i>National People's Congress</i>)
OAU	Organisationen för afrikansk enhet (<i>Organisation for African Unity</i>)
Opec	Organisationen för oljeexporterande länder (<i>Organization of the Petroleum Exporting Countries</i>)
OSPRE	Kansliet för strategisk beredskap och motståndskraft (<i>Office for Strategic Preparedness and Resilience</i>)
PDP	Folkets demokratiska parti (<i>People's Democratic Party</i>)
TAC	Tekniska stödkåren (<i>Technical Aid Corps</i>)

1 Inledning

”Nigeria, vi är tillbaka!”¹ Det var ett av budskapen som Nigerias då nyvalde president Bola Tinubu förmedlade när han tog över ordförandeskapet för Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap (*Economic Community of West African States*, Ecowas) i juli 2023. Uttalandet innebär ett implicit erkännande av att Nigeria hade varit frånvarande från den regionala arenan under en tid, och det uttryckte en ambition att återta en mer aktiv utrikespolitisk roll, såväl i Afrika som internationellt.²

Givet sin storlek, ekonomi, militära styrka och historiska ledarroll betraktades Nigeria länge, åtminstone fram till början av 2000-talet, som en självklar stormakt i Afrika. Under det senaste decenniet har Nigerias inflytande dock allt oftare ifrågasatts, med hänvisning till landets låga regionala och internationella profil samt de inhemska problem som hämmar utvecklingen och påverkar utrikespolitiken. Nigeria jämförs ofta med Sydafrika, landets främsta konkurrent i Afrika söder om Sahara. Till skillnad från Nigeria är Sydafrika medlem i både Brics+ och G20, vilket kritiker lyft som tecken på Nigerias minskade inflytande.

Trots detta förblir Nigeria i flera anseenden en oundgänglig aktör både i Västafrika och på kontinental nivå. Nigeria är en nyckelaktör i Ecowas och Afrikanska unionen (AU). Utan nigerianskt deltagande skulle också det afrikanska kontinentala frihandelsområdet (*African Continental Free Trade Area*, AfCFTA) förlora mycket av sitt värde, då Nigeria utgör den största ekonomin i Afrika. Nigerias ambition att återta en mer aktiv internationell roll, liksom dess utrikespolitik i stort, är också relevant för europeiska beslutsfattare och andra aktörer, som måste hantera en alltmer multipolär värld där den regelbaserade ordningen utmanas. I ett sådant läge kan regionala makter som Nigeria väntas få ökad geopolitisk betydelse, och det blir då viktigt att förstå hur sådana makter positioner sig regionalt och globalt. Som främsta handelspartner i Afrika för Sverige och flera andra europeiska stater, har Nigeria också en direkt ekonomisk och strategisk betydelse för Europa.

Samtidigt konkurrerar allt fler aktörer om inflytande i Afrika, drivet både av deras egna agendor och av regionens växande strategiska betydelse, som väntas öka ytterligare under de kommande decennierna. Afrikas och Nigerias stora naturresurser är en viktig byggsten i teknologitvecklingen och den gröna omställningen.

År 2050 väntas Afrikas befolkning överstiga både Kinas och Indiens. Nigerias befolkning beräknas motsvara en knapp femtedel av detta, cirka 400 miljoner människor. Befolkningsstillväxten innebär stora ekonomiska möjligheter, genom växande marknader och en större arbetsför befolkning. Samtidigt riskerar den att förstärka befintliga strukturella utmaningar, som resurskonflikter, arbetslöshet och press på försörjningssystem för mat, vatten och energi. Sådana problem kan i sin tur förvärras ytterligare av klimatförändringarna. Detta kan i förlängningen även bidra till ett ökat migrationstryck, både inom Afrika och mot Europa.

Den växande geopolitiska oredan och konkurrensen under senare år har också skapat hot mot Europas, och därmed Sveriges, inflytande i Afrika. Flera europeiska ledare tycktes oföberedda när Sahelstaterna Mali, Burkina Faso och Niger vände sig starkt mot Frankrike, för att senare öppna upp för närmare samarbete med bland annat Ryssland, Kina och Iran. Västafrika och Sahel har genomlidit en våg av statskupper, jihadistiskt och etniskt våld och ökat ryskt inflytande. Allt detta gör Nigeria till en central aktör för värnandet av stabiliteten i Europas utvidgade södra närområde.

¹ I originalet ”Nigeria, we are back!”; News24 och Agence France-Presse, “Nigeria, we are back’: New president Bola Ahmed Tinubu pushes regional role and domestic reform”, 12 juli 2023.

² Nnamdi Obasi, “What Turmoil in ECOWAS Means for Nigeria and Regional Stability”, International Crisis Group, 29 mars 2024.

1.1 Syfte och frågeställningar

I Sverige finns relativt begränsade kunskaper om afrikanska länders utrikespolitik, jämfört med andra delar av världen. Nigerias historiska och sannolika framtida roll som regional stormakt gör det extra angeläget att förstå landets uppträdande. Genom att fokusera på Nigerias utrikespolitiska agerande bidrar den här rapporten också till en ökad förståelse av afrikanskt aktörskap.

Syftet med rapporten är att stärka kunskapen om vilka prioriteringar, värderingar och strategier som format Nigerias utrikespolitik, samt vilka faktorer som har begränsat landets agerande. Studien ställer därför följande frågor:

- Vad har kännetecknat Nigerias självbild och identitet som utrikespolitisk aktör?
- Vilka prioriteringar har Nigeria gjort i sin utrikespolitik och varför?
- Vilka faktorer har begränsat Nigerias utrikespolitiska agerande?

För att besvara frågorna anlägger studien ett historiskt perspektiv och tittar närmare på Nigerias utrikespolitiska agerande på regional, kontinental och internationell nivå sedan självständigheten 1960. Analysen mynnar sedan ut i en diskussion av Nigerias förmåga att föra en aktiv utrikespolitik idag.

1.2 Metod och avgränsningar

Studien bygger på tidigare forskning om Nigerias utrikespolitik, officiella dokument (exempelvis nationella strategier, doktriner och policydokument), uttalanden, intervjuer och tal, samt relevanta artiklar i nigeriansk och internationell media.

Det finns en livlig akademisk diskussion och en rik produktion av vetenskapliga artiklar, böcker och debattartiklar om Nigerias utrikespolitik, främst författade av nigerianska forskare och experter. Ett av rapportens centrala bidrag är att den belyser nigerianska perspektiv på Nigerias utrikespolitik.

Litteraturstudien kompletterades med intervjuer genomförda i Abuja i november 2024, med nigerianska och utländska diplomater samt nigerianska politiker, statstjänstemän, forskare och analytiker. En intervjulista som beskriver intervjupersonernas funktioner finns i appendix 1. Intervjumaterialet kompletterar det textbaserade materialet och används främst för att nyansera och kontextualisera information.

Studien anlägger en ett brett historiskt perspektiv för att förstå Nigerias utrikespolitiska strategier och agerande sedan självständigheten. En mer systematisk analys av enskilda sakfrågor hade gett en djupare och mer nyanserad förståelse för Nigerias agerande. Samtidigt är ett historiskt perspektiv viktigt för att förstå Nigerias utrikespolitiska agerande. Detta angreppssätt innebär dock att fokus främst ligger på områden och tidsperioder då Nigeria haft en aktiv och framgångsrik utrikespolitik och inte lika mycket på perioder då Nigeria inte varit utrikespolitiskt aktiv eller misslyckats med utrikespolitiska initiativ. Då studien har utgått från Nigerias agerande i närregionen, i Afrika och internationellt har den inte tittat på enskilda bilaterala relationer som exempelvis handelsrelationer och försvarssamarbeten.

1.3 Nigeria som regional stormakt

Som rapporten kommer visa är Nigerias ställning som regional stormakt central för landets utrikespolitik. Vad som avses med en regional stormakt behöver därför förtydligas. Den enklaste definitionen av en regional stormakt är att det är en stat som har en dominerande ställning i sin hemregion.³ Detta mäts ofta i termer av hård makt, som exempelvis ekonomisk och militär styrka. En regional stormakt besitter alltså en stor andel av

³ Gabriella Körling, *Bortom stormakterna: en forskningsöversikt över mellanstora och regionala maktors aktörskap*, FOI-R--5754--SE, (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2025), s.18.

regionens förmågor i jämförelse med andra stater i regionen. När en stat uppfyller kriterierna brukar den också erkännas som en regional stormakt av andra stater inom och utanför regionen.⁴ Nigeria uppvisar många av de grundläggande karaktärdrag som associeras med regionala stormakter, det vill säga en jämförelsevis stor ekonomi, befolkning och militärmakt.

Nigeria och Sydafrika har i många år varit de tydligaste exemplen på regionala makter i Afrika. Nigeria har haft en särställning i Västafrika och Sydafrika i södra Afrika, samtidigt som de också intagit en ledande ställning på kontinental nivå. I en jämförande studie av Nigeria och Sydafrika som regionala hegemoner påpekar Tella att det i termer av hårda maktresurser inte finns lika dominerande länder i andra regioner i Afrika.⁵ I Östafrika konkurrerar länder som Kenya och Etiopien om titeln och i Nordafrika står kampen mellan Algeriet, Marocko och Egypten. Även om Nigeria och Sydafrika dominerar sina hemregioner betyder det inte att de inte har några konkurrenter. I Västafrika konkurrerar Ghana och Elfenbenskusten med Nigeria om inflytande och i södra Afrika är Angola en allt starkare ekonomisk och militär aktör.

Förutom materiella maktresurser utgör faktiskt inflytande och utrikespolitiskt agerande (såsom en vilja att anta en ledarroll) både uttalade och outtalade kriterier för att en stat ska ses som en effektiv regional stormakt.⁶ Det framgår tydligast i diskussioner om regional hegemoni där forskare har lyft att regionala stormakters inte nödvändigtvis agerar som ledare i regionen (*regional hegemon*) utan kan också, i olika frågor, visa ointresse för regionen och vara frånvarande (*detached*) eller agera hotfullt och monopolisera regionens resurser för egen vinning (*dominant*).⁷ I en analys av Nigerias hegemonianspråk i Afrika definierar Ogunnubi och Okeke-Uzodike en regional hegemon som ”en stat med överlägsna maktfördelar och förmågor jämfört med sin regionala sfär, som har betydande inflytande på sina regionala grannar genom en robust utrikespolitik, och som åtnjuter en viss acceptans, legitimitet och erkännande baserat på sitt idébaserade ledarskap.”⁸ Hur regionala stormakter agerar – de utrikespolitiska prioriteringar som de gör – och den grad till vilken de lyckas uppfylla rollen som ledare behöver därför studeras empiriskt.

Mycket av forskningslitteraturen om Nigeria som regional stormakt har handlat om landet lyckats eller misslyckats med att uppfylla rollen som regional hegemon, både inom Västafrika och på kontinenten. Nigeria har i vissa perioder setts som en hegemon tack vare sina ledarambitioner och sin förmåga att projicera makt och etablera fred och ordning inom sin inflytelsesfär. Bland de exempel som lyfts fram som tecken på Nigerias ledarroll i Afrika märks Nigerias historiska agerande i Västafrika, dess ekonomiska styrka, dess centrala roll i afrikanska multilaterala organisationer som AU och Ecowas, samt dess omfattande deltagande i FN-insatser.⁹ Samtidigt råder det samstämmighet om att Nigeria har försvagats och har alltmer vänt sig inåt under vikten av inhemska problem. Utbredd kriminalitet, korruption och instabilitet, har gjort det svårt för Nigeria att upprätthålla och att hävda sin hegemoni, då de har tagit kraft och energi från utrikespolitiken och skadat bilden av Nigeria.¹⁰ Beskrivningar av landet som en ”jätte med lerböter”, ”en förlamad jätte” eller ”en skadad tiger”, och uppfattningar om att Nigeria ”slår under sin viktklass”

⁴ Detlef Nolte & Luis L. Schenoni, “To lead or not to lead: regional powers and regional leadership”, *International Politics* 61 (2024), s. 42.

⁵ Oluwaseun Tella, “Internal, Regional and External Impediments to Nigeria and South Africa’s Hegemonic Competence in Africa” i *Nigeria-South Africa Relations and Regional Hegemonic Competence*, red. Tella Oluwaseun (Springer Nature Switzerland, 2019).

⁶ Nolte & Schenoni, “To lead or not to lead”, s. 42.

⁷ Miriam Prys, *Redefining Regional Power in International relations: Indian and South African Perspectives* (London: Routledge, 2012), s. 27-28.

⁸ Författarnas översättning från Olusola Ogunnubi, & Ufo Okeke-Uzodike, “Can Nigeria be Africa’s hegemon?”, *African Security Review*, 25:2 (2016), s.113.

⁹ Hassan A Saliu, “Economic Adversity and Nigeria’s Collapsing Empire in Africa: An Analysis of the Emerging Scenario”, *Nigerian Journal of International Affairs*, 45:1& 2 (2019).

¹⁰ Ogunnubi & Okeke-Uzodike, “Can Nigeria be Africa’s hegemon?”, s.116; Sheriff F. Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria: A Historico-Political Analysis* (London: Palgrave Macmillan, 2024).

eller ”är på nedgång”, återkommer både i litteraturen och i det offentliga rummet.¹¹ I en artikel om Nigerias utrikes- och säkerhetspolitik menar Warner att landet endast utövar en ”skenbar hegemoni” (*illusory hegemony*) när det fortsätter hävda sin roll som regionens rättmätiga ledare trots betydande inhemska problem och misslyckanden.¹² Bach gör en skillnad mellan dominans och makt och menar att Nigerias dominans i Västafrika är ofrånkomlig men att Nigeria inte alltid lyckats utöva makt. Ett exempel på detta är att det på grund av en omfattande informell gränshandel främst är ickestatliga krafter och nätverk som driver regional ekonomisk integration, snarare än formella och institutionaliserade ramverk som Ecowas.¹³

1.4 Disposition

Efter detta inledande kapitel följer ett andra kapitel med en övergripande bakgrundsbeskrivning om Nigeria, dess politiska historia och de inhemska faktorer som har kringskurit de nigerianska ledarskapsambitionerna. Kapitel tre diskuterar Nigerias självbild, identitet och utrikespolitiska traditioner och principer. Kapitel fyra till sex beskriver och analyserar hur Nigerias status och självidentifiering som regional makt har format landets utrikespolitik de senaste sextio åren, på regional, kontinental och internationell/global nivå. Kapitel sju avrundar analysen genom att diskutera förutsättningarna för Nigerias återkomst som en stark utrikespolitisk aktör i Västafrika och internationellt. Kapitel åtta presenterar rapportens slutsatser och belyser behoven av vidare forskning och analys.

¹¹ Eghosa E Osaghae, *The Crippled Giant: Nigeria since Independence* (Indiana: Indiana University Press, 1998); Amuwo Kunle, “Nigeria’s Continental Diplomatic Thrusts: The Limits of Africa’s Nominally Biggest Economy”, Policy Briefing 111, South African Institute of International Affairs, oktober 2014; Ogunnbi & Okeke-Uzodike, “Can Nigeria be Africa’s hegemon?”.

¹² Jason Warner, “Nigeria and ”Illusory Hegemony” in Foreign and Security Policymaking”, *Foreign Policy Analysis*, 13:3 (2017).

¹³ Daniel Bach, “Nigeria’s “manifest destiny” in West Africa: dominance without power”, *Afrika Spectrum*, 42:2 (2007).

2 Regional stormakt med lerböter

Republiken Nigeria (figur 1) är en politisk och ekonomisk koloss och har varit ett av kontinentens mest inflytelserika länder sedan självständigheten från Storbritannien 1960. Ur geopolitisk synvinkel uppfyller Nigeria många av de kriterier som förväntas av en regional stormakt. Landmassan är mer än dubbelt så stor som Sveriges. Den nigerianska befolkningen på nära 232 miljoner invånare är den största i Afrika och den sjätte största i världen.¹⁴ År 2043 väntas Nigeria vara det tredje folkrikaste landet i världen efter Indien och Kina.¹⁵ Mer än 250 etniska grupper med i princip lika många språk lever i Nigeria, även om hausa, igbo och yoruba utgör de tre största etniska grupperna.¹⁶

Nigerias ekonomi har varit bland de största i Afrika sedan mitten av 1970-talet. Export av råolja är en viktig inkomstkälla för regeringen och har varit central för Nigerias ekonomiska tillväxt och maktutövande. De senaste fem åren har råoljan utgjort mellan 70 och 80 procent av landets exportintäkter.¹⁷ År 2024 var Nigeria världens trettonde största oljeproducent och den största i Afrika.¹⁸

Militärt har Nigeria den tredje största försvarsmakten i Afrika söder om Sahara och den främsta i Västafrika, med 143 000 personer i aktiv tjänst.¹⁹ De nigerianska försvarsstyrkorna har dessutom spelat en central roll i regionala freds- och stabiliseringsinsatser. Även om militärutgifterna förblir de klart största i regionen har de sjunkit kraftigt i relativa termer de senaste åren.²⁰ År 2024 var Nigerias andel av Västafrikas försvarsutgifter i amerikanska dollar termer 14,3 procent, en kraftig nedgång från 47,5 procent tio år tidigare. Orsaken förklaras framförallt med den nationella valutan nairans kraftiga värdeminskning mot dollarn de senaste åren, men också av att flera andra stater i regionen (framförallt i Sahel) ökat sina försvarsutgifter.²¹

Trots att Nigeria har många regionala stormaktsattribut så beskrivs landet återkommande som en jätte med lerböter, eller en vacklande regional stormakt på grund av dess många interna utmaningar och begränsningar. Föra att skapa bättre förståelse för Nigeria som land ger det här kapitlet en bakgrundsbeskrivning om Nigeria med fokus på landets politiska historia, inhemska säkerhetsproblem och ekonomiska utmaningar.

¹⁴ Världsbanken, "Population, total".

¹⁵ Kouassi Yeboah & Jakkie Cilliers, "Nigeria". Published online at futures.issafrica.org. Geographic Futures..

¹⁶ Ministry of Foreign Affairs, Federal Republic of Nigeria, "The People".

¹⁷ National Bureau of Statistics, *Foreign Trade Statistics Report Q4 2025*.

¹⁸ Energy Institute, "Statistical Review of World Energy 2025".

¹⁹ International Institute for Strategic Studies (IISS), "Chapter Eight: Sub-Saharan Africa" i *The Military Balance 2025*.

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid.

Figur 1. Karta över Nigeria (Patric Karlsson, FOI)

Källa: Sources: Esri, TomTom, Garmin, FAO, NOAA, USGS, © OpenStreetMap contributors, and the GIS User Community; Esri, GEBCO, Garmin, NaturalVue

2.1 Nigerias politiska historia

Även om Nigeria formellt blev självständigt från Storbritannien 1960 sträcker sig den moderna Nigerias politiska historia mer än tvåhundra år tillbaka i tiden. Storbritannien började etablera en kolonial närvaro i dagens Nigeria från mitten av 1800-talet, först i Lagos 1861 och sedan följt av Oljeflodsprotektoratet (*Oil Rivers Protectorate*) efter Berlinkonferensen 1884–85. Nordnigerianska protektoratet (*Northern Nigeria Protectorate*) etablerades först 1900. De nigerianska koloniala territorierna samlades i ett territorium 1914. Det förblev brittiskt fram till att Nigeria blev självständigt, i form av en decentraliserad federation, 1 oktober 1960.

Olika delar av landet har genomgått olika historiska erfarenheter och påverkats på olika sätt av förändringar i världspolitiken.²² Detta har satt djupa spår och skapat skiljelinjer som fortfarande är märkbara idag. De territoriella skiljelinjerna är dessutom nära kopplade till spänningar mellan olika folkgrupps- och religionstillhörigheter. Den kanske främsta historiska skiljelinjen löper mellan landets norra och södra delar. Under kolonialtiden utgjorde de separata områden med olika styrelseskick, fram till att Storbritannien slog samman territorierna 1914. Trots sammanslagningen förblev Nigeria indelat i tre regioner: den norra, som dominerades av hausafolket, den sydöstra, som var igbodominerad, och den sydvästra, där yoruba var den viktigaste folkgruppen.

Indelningen förblev mer eller mindre intakt vid självständigheten, då politiska storpartier och ledare från varje region delade på makten. Nationella folkkongressen (*National People's Congress, NPC*) representerade den norra regionen. Nationella rådet för Nigeria och Kamerun (*National Council of Nigeria and Cameroon, NCNC*) representerade den sydöstra regionen. Handlingsgruppen (*Action Group, AG*) representerade de sydvästra delarna av landet.

Nigerias administrativa indelning har förändrats flera gånger sedan självständigheten, för att försöka möta lokala gruppers anspråk på självbestämmande och för att minimera de

²² Helen Chapin Metz (red.), *Nigeria: A country study*, 5 uppl. (Washington, DC: Federal Research Division, Library of Congress, 1991), s.18.

interna spänningarna. Det som ursprungligen var en federation med tre geografiska zoner har i omgångar modifierats till det system som råder sedan 1996, en federation med 36 delstater.²³ De nutida delstaterna har i mångt och mycket skapats inom de ursprungliga geografiska linjer som etablerades av briterna, men de speglar i högre grad landets regionalisering och stora etniska variation. Indelningarna speglar dock även olika partiers inflytande och landets politiska ekonomi. Regionaliseringen har fått många politiska konsekvenser, både interna och externa, som fortsätter att påverka nigeriansk politik.

Den politiska ledningen efter självständigheten speglade i hög grad det parlamentariska läget, där den norra regionen hade mer än hälften av alla kongressmandat, 174 av 312. Mandaten fördelades efter det uppskattade antalet invånare i varje region. Vid självständigheten 1960 blev NCNC:s ledare, Nnamdi Azikiwe, Nigerias förste generalguvernör.²⁴ Han blev också landets första president när presidentstyret infördes tre år senare. NPC:s ledare Abubakar Tafawa Balewa blev landets förste premiärminister. Under de första självständighetsåren leddes Nigeria i praktiken av en väldigt skör koalition, med NPC som dominerande parti och NCNC som stödparti. Relationerna mellan regionerna och partierna kantades av stor misstänksamhet.

Spänningarna eskalerade under de följande åren och låg till grund för två militärkupper under 1966, en serie pogromer mot igboer i norr och det tre år långa inbördeskrig som bröt ut året därpå. Upptakten till kriget var att separatismen i sydöst växte, delvis som ett resultat av massakrerna i norr. En utlösande faktor var att en grupp igbosoldater, ledda av överstelöjtnant Chukwuemeka Odumegwu Ojukwu, den 30 maj utropade Republiken Biafras självständighet från Nigeria. Det så kallade Biafrakriget började som en lokal konflikt men fick snabbt internationella proportioner under en tid då kalla kriget var som mest intensivt. Flera aktörer gav stöd till den ena eller den andra sidan under konflikten, inklusive ett antal afrikanska stater och Storbritannien, Israel, Frankrike, Kina, Sovjetunionen och USA. Dessutom deltog utländska legosoldater i striderna, inklusive från Sverige.

Konflikten nådde sitt formella slut i januari 1970, när separatisterna kapitulerade efter en omfattande blockad som införts av centralregeringen och orsakat svält och hungersnöd.²⁵ Trots att militärregimen gick segrande ur konflikten så skulle den politiska instabiliteten fortsätta i över trettio år. Militären har vid minst nio tillfällen genomfört statskupper. Nigeria var under olika militära styren från 1963 till 1999 [Aguiyiri-Ironsi (1963-1966), Gowon (1966-1975), Mohammed (1975-1976), Obasanjo (1976-1979), Buhari (1983-1985), Babangida (1985-1993), Abacha (1993-1998)]. Med undantag för 1979–83, då landet leddes av den folkvalde presidenten Shehu Shagari.²⁶ Militärens långa styre skadade landets internationella anseende och har periodvis lett till att Nigeria isolerats. När en militärregim under general Sani Abacha år 1995 avrättade nio miljö- och människorättsaktivister i oljestaden Port Harcourt, däribland författaren Ken Saro-Wiwa, stängdes Nigeria av från Samväldet (*Commonwealth of Nations*).²⁷

Trots de stora inrikespolitiska problemen med återkommande statskupper intog Nigeria en mycket aktiv internationell roll efter självständigheten. Redan 1960 bidrog Nigeria med trupp till FN-insatsen i Katangaprovinsen i östra Kongo. Nigeria spelade en viktig roll inom Alliansfria rörelsen (*Non-Aligned Movement*, NAM), inte minst genom sitt stöd till befrielseströrelserna i södra Afrika på 70-talet, och var en av de främsta pådrivande

²³ Nigerias geografiska indelningar utökades först 1963, två gånger 1976, 1991 och 1996; Osaghae, *The Crippled Giant*, s. xxii–xxvi.

²⁴ Generalguvernören var till en början Nigerias statshuvud i praktiken. Givet att dess rollen var underordnad den brittiska kronan inom Samväldet var den främst ceremoniell.

²⁵ Antagonismen i sydöst lever kvar än idag och drivs delvis fortfarande av ambitionen till självständighet från Nigeria men också av andra frågor, ofta nära kopplade till landets oljesektor. Till exempel har miljöförstörelsen i det så kallade Ogoniland – ett område i det oljerika Nigerdeltat som utsatts för omfattande miljöförstöring på grund av oljeläckage – varit en drivkraft till miljöaktivism och väpnad militans riktad mot staten och oljebolag som verkar i regionen. Området som främst bebos av ogonifolket beskrivs återkommande som världens mest förorenade.

²⁶ Osaghae, *The Crippled Giant*, s.14.

²⁷ Ibid. s.305.

krafterna bakom skapandet av Ecowas 1975. Därefter har nigerianska officerare lett fredsbevarande insatser och stabiliseringsuppdrag i Liberia, Sierra Leone och Gambia. Nigeria gav dessutom under många år betydelsefullt stöd till olika afrikanska frihetsrörelser och till antipartheidrörelsen i Sydafrika. År 1971 blev Nigeria det första afrikanska landet i oljekartellen Opec. Sedan 1966 har Nigeria suttit med som ickepermanent medlem i FN:s säkerhetsråd vid fem tillfällen.²⁸

1999 demokratiserades Nigeria efter en övergångsperiod under ledning av general Abdulsalami Abubakar. Nigeria är idag en federation med 36 delstater, plus det federala huvudstadsterritoriet (*Federal Capital Territory*). Politiken leds av en verkställande president och en lagstiftande kongress med två kammare: ett representanthus och en senat.²⁹ Allmänna val hålls vart fjärde år för presidentposten och till representanthuset (360 mandat), senaten (109 mandat) och guvernörsposterna.³⁰ Demokratiseringen ackompanjerades av en informell överenskommelse om att presidentskapet ska rotera mellan norra och södra Nigeria (det vill säga en president från norra Nigeria ska följas av en president från södra Nigeria och vice versa).³¹ Presidenten kan bara sitta två mandat. När en ny president tillträder kan detta orsaka stora politiska förändringar. Partisplittringar och rekrytering av oppositionella till det styrande blocket är vanligt och har bidragit till de stora inrikespolitiska svängningar som observerats det senaste årtiondet.

Nigeria har hållit regelbundna val sedan demokratiseringen 1999. Den före detta militärledaren Olusegun Obasanjo valdes till president i presidentvalet 1999. Obasanjo blev omvald för ett andra mandat 2003. Efter valet 2007 tillträdde Musa Yar'Adua och när han dog 2010 tog vicepresidenten Goodluck Jonathan över presidentskapet. Jonathan vann sedan presidentvalet 2011. I valet 2015 förlorade Jonathan till Muhammadu Buhari (en general som varit president under militärstyret mellan 1983 och 1985). Valet 2015 var en viktig milstolpe då det innebar ett maktskifte från PDP (*People's Democratic Party*) som suttit vid makten sedan demokratisering till oppositionspartiet APC (*All Progressives Congress*). Buhari blev omvald 2019. Bola Tinubu som också kom från APC, valdes till president 2023. APC dominerar kongressen, med 205 mandat (56 procent) i representanthuset och 70 (64 procent) i senaten.³² Nästa presidentval är planerat till 2027.

Utrikespolitiskt har perioden sedan demokratiseringen 1999 inneburit både framgångar och motgångar. Obasanjos presidentskap ses som utrikespolitiskt framgångsrikt. Obasanjo förde en aktiv och utåtriktad utrikespolitik med målet att återetablera ett numera demokratiskt Nigeria som en regional stormakt att räkna med efter de många åren under militärstyret. De tre efterföljande presidenterna (Yar-Adua, Jonathan och Buhari) förde en mer lågmäld utrikespolitik som alltmer tyngts ner av inhemska säkerhetsproblem (se avsnitt 2).³³

Nigeria anses idag vara politiskt stabilt, med ett demokratiskt system där politiska grupper konkurrerar och maktskiften förekommer. Men den amerikanska tankesmedjan Freedom House kategoriserar landet som ”delvis fritt”, med en samlad poäng på 44 av 100, där 100 indikerar helt fritt.³⁴ Det Göteborgsbaserade institutet V-Dem klassade Nigeria som en ”gråzonsdemokrati” år 2025, vilket i praktiken placerar landet i kategorin ”valdemokrati” (*electoral democracy*) men nära nedgraderingsgränsen till ”valautokrati” (*electoral*

²⁸ Ogunnubi & Okeke-Uzodike, “Can Nigeria be Africa’s hegemon?”, s.122.

²⁹ Ibid.

³⁰ Ayo Obe, “Aspirations and Realities in Africa: Nigeria’s Emerging Two-Party System?”, *Journal of Democracy*, 30:3 (2019).

³¹ Johan Campbell, “The legacy of Nigeria’s 1999 Transition to Democracy”, Council on Foreign Relations, 4 oktober 2019, cfr.org.

³² Tony Akowe, “Oppositions’ loss to APC in House of Reps now 30 seats”, *The Nation*, 5/5/25; Adebayo Folorunsho-Francis, “APC senators rise to 70 as four PDP lawmakers defect”, 23/07/25, *Punch*.

³³ Cyril Obi, “Nigeria’s Foreign Policy in Relation to the Economic Community of West African States”, i *African Foreign Policies in International Institutions*, red. Jason Warner & Timothy M. Shaw (Palgrave Macmillan, 2018), s.318.

³⁴ Freedom House, “Nigeria”.

autocracy).³⁵ Placeringen var en marginell förbättring från tidigare år. Fenomen som korruption, organiserad och våldsamt brottslighet, terrorklassade- och andra väpnade grupper, utbredd fattigdom, med mera, skapar stora utmaningar för Nigerias demokrati. Många nigerianer är missnöjda med de ekonomiska utsikterna, säkerhetsläget och korruptionen, och Nigeria klassas lågt i index gällande mänsklig utveckling (*Human Development Index*), korruption (*Corruption Perceptions Index*), pressfrihet, med mera.³⁶ Trots missnöjet med det rådande läget stödjer en klar majoritet nigerianer demokratin som styrelseskick.³⁷

Det här avsnittet har beskrivit Nigerias politiska historia i stora drag. En tidslinje med nyckeldatum sedan självständigheten sammanfattar utvecklingen ytterligare (se tabell 1).

Tabell 1 – Tidslinje över Nigerias politiska historia (1914–2025)

Fr. 1861	Storbritannien annekterar de södra delarna av dagens Nigeria.
Fr. 1899	Storbritannien annekterar de norra delarna av dagens Nigeria.
1914	Storbritannien slår samman norra och södra Nigeria till ett enat protektorat under den brittiska kronan, indelat i tre regioner.
1959	Självständigheten förhandlas fram.
1960	Nigeria blir formellt självständigt från Storbritannien under ett parlamentariskt system, från 1 oktober. Nnamdi Azikiwe tillträder som landets förste generalguvernör och statshuvud. Abubakar Tafawa Balewa blir premiärminister.
1960	Nigeria bidrar med trupp till den första FN-insatsen i Kongo.
1963	Första republiken Republiken Nigeria etableras och ersätter det parlamentariska system som rått sedan självständigheten. Presidenten väljs på femårsmandat i en gemensam sittning av parlamentets två kammare. Azikiwe tillträder som första president.
1966	Första statskuppen 15 januari mördas Balewa och flera civila och militära tjänstemän. Kuppen leddes av en grupp juniora officerare som hoppats starta en revolution, men de misslyckas med att vinna bredare uppslutning. Generalmajor Johnson Thomas Ummakwe Aguiyi-Ironsi tar makten och suspenderar grundlagen. Maj–Juli: En serie pogromer riktade mot igbo och andra folkgrupper från Nigerias södra regioner genomförs i norr. Tiotusentals människor mördas. Andra statskuppen 28 juli tar överstelöjtnant Yakubu Gowon makten och inleder en nästan tio år lång militärdiktatur.
1967–70	Biafrakriget/Nigerianska inbördeskriget 26 maj 1967 röstar Östra regionens rådgivande församling för självständighet från Nigeria. Gowon utlyser undantagstillstånd, avskaffar regionerna och utropar tolv nya delstater. 30 maj 1967 utlyser överstelöjtnant Chukwuemeka Odumegwu Ojukwu Republiken Biafras självständighet, med hänvisning till regeringens oförmåga att skydda folket i Östra regionen. Regeringen anklagas också för medhjälp till folkmord på grund av pogromerna på igboer. I januari 1970 flyr Ojukwu till Elfenbenskusten och Biafraseparatisterna kapitulerar.
1971	Nigeria blir medlem i Opec.
1975	Tredje statskuppen Brigadgeneral Murtala Mohammed avsätter Gowon och tar makten.

³⁵ V-Dems rapporter ger fyra kategorier från mest demokratiskt till minst demokratiskt: liberal demokrati, valdemokrati, valautokrati och sluten autokrati. Marina Nord, David Altman, Fabio Angiolillo, Tiago Fernandes, Ana Good God och Staffan I. Lindberg, *Democracy Report 2025: 25 Years of Autocratization – Democracy Tramped?*, V-Dem Institute, University of Gothenburg, mars 2025.

³⁶ Transparency International, “Corruption Perceptions Index 2024: Nigeria”; United Nations Development Programme, “Valuable Insights and Findings of the 2023/2024 Human Development Report and Its correlation to Nigeria’s Human Development Index”, 20 mars 2024; Reporters Without Borders, ”Nigeria”.

³⁷ Afrobarometer & Data for Governance Alliance, “Democracy in Nigeria: The People’s perspective”, 6 juni 2024.

1976	Mohammed mördas i ett misslyckat kuppförsök. Hans allierade, generallöjtnant Olusegun Obasanjo, efterträder honom.
1979–83	Andra republiken En ny konstitution antas och etablerar ett presidentstyre modellerat efter USA:s system, med en verkställande president.
1979	Shehu Shagari blir Nigerias första demokratiskt valde president 1 oktober.
1983	Fjärde militärkuppen Generalmajor Muhammadu Buhari tar makten från en korrupt och impopulär regering 31 december på grund av storskaligt fusk under presidentvalet i augusti.
1985	Femte militärkuppen Generalmajor Ibrahim Badamasi Babangida avsätter Buhari och tar makten i augusti. I december genomförs ett nytt kuppförsök, som misslyckas.
1990	Babangida etablerar den västafrikanska insatsen Ecomog som svar på krigsutbrottet i Liberia.
1992	Tredje republiken En grundlag som antogs 1989 träder i kraft. Den etablerar en ny republik, som en del i övergången från civilt styre till den militärdominerade Babangidaregimen. Nigerianska trupper skickas till Sierra Leone för att förhindra samarbetet mellan liberianska och sierraleonska rebellgrupper och för att ingå i en ny Ecomoginsats.
1993	Babangida upphäver det presidentvalsresultat som publicerats 12 juni. Det leder till omfattande protester och ny statskupp några månader senare. Sjätte militärkuppen General Sani Abacha tar makten 17 november i vad som beskrivs som en blodlös palatskupp.
1993–98	Abacha leder Nigeria under fem år, fram till sin död 1998. General Abdulsalami Aboubakar leder landet under en övergångsperiod och demokratiska val planeras.
1999	Fjärde republiken 29 maj träder en ny grundlag i kraft och etablerar fjärde republiken. Den före detta militärledaren Obasanjo väljs till president i allmänna val. Separatiströrelsen <i>Movement for the Actualization of the Sovereign State of Biafra</i> (Massob) etableras.
2003	Nigeria deltar i grundandet av en ny västafrikansk insats i Liberia, Ecomil.
2007	Umaru Musa Yar'Adua efterträder Obasanjo som president, efter att denne fullgjort två femårsmandat.
2009	Ett jihadistiskt uppror lett av predikanten Mohamed Yusuf slås våldsamt ner i staden Maiduguri, i Bornodelstaten i nordöstra Nigeria. Det blir början på en jihadistisk mobilisering och leder två år senare till det så kallade Boko haram-upproret.
2010	Yar'Adua dör på grund av sjukdom och vicepresidenten Goodluck Jonathan tillträder som president.
2011	Goodluck Jonathan vinner presidentvalet.
2012	Separatiströrelsen <i>Indigenous People of Biafra</i> (Ifor) etableras.
2015	Den före detta militäre ledaren Buhari blir vald till president. Boko harams ledare Abubakar Shekau svär lojalitet till Islamiska staten och bildar Islamiska statens provins i Västafrika (ISWAP).
2016	Shekau kastas ut ur ISWAP och skapar sin egen grupp. Krig bryter ut mellan Shekaus grupp och ISWAP.
2023	Bola Tinubu blir vald till president och ersätter Buhari.
2025	USA:s president hotar med militärintervention i Nigeria på grund av vad han påstår är ett pågående muslimskt folkmord på kristna i landet. I december attackerar amerikanska flygvapnet flera mål i den nordliga delstaten Sokoto.

2.2 Inhemska säkerhetsproblem

Sedan återgången till demokrati har nya säkerhetspolitiska fenomen och utmaningar uppstått i flera delar av Nigeria.³⁸ Ett av dem är militant islamism. Det mest välkända exemplet är det så kallade Boko haram-upproret, men det finns flera andra grupperingar som inte fått lika stor medial uppmärksamhet.³⁹ Ett annat problem är stridigheter mellan olika etniska och religiösa grupper, ofta knutet till konkurrens om ekonomiska resurser. Nära kopplat till bägge dessa fenomen är spridningen av banditism och organiserad brottslighet. Tillsammans slukar dessa problem omfattande administrativa, ekonomiska, militära och polisiära resurser, vilket begränsar Nigerias förmåga att driva en effektiv utrikespolitik och projicera militär makt utomlands. Landets oförmåga att hantera sina interna utmaningar binder försvarsmakten till inhemska säkerhetshot, samtidigt som Nigerias internationella anseende successivt urholkas.⁴⁰ De inhemska problemen försvagar också det folkliga stödet för en aktiv utrikespolitik.

Ett av de mest systemhotande problemen de senaste åren är det islamistiska upproret i nordöstra Nigeria, framförallt i delstaten Borno. Upproret leddes inledningsvis av den rörelse som i folkmun kallas Boko haram, men sedan 2010-talet har det splittrats mellan olika grupperingar, med kopplingar till både al-Qaida och Islamiska staten.⁴¹ Även om rebellerna förblir koncentrerade inom Boko harams traditionella geografiska verksamhetsområde, runt Tchadsjön och Borno, finns det också tecken på förgreningar till andra nordliga delstater, som Kaduna, Kebbi, Niger och Sokoto.⁴²

Boko haram-upproret var en huvudorsak till att Nigeria tvingades dra sig tillbaka från den afrikanskledda insatsen i Mali 2013.⁴³ Nigeria tackade också nej till att delta i en FN-insats i Centralafrikanska republiken samma år.⁴⁴ Behovet av trupper på hemmaplan hade ökat, samtidigt som de begränsade statsfinanserna tvingade Nigeria att omprioritera sina insatser utomlands. Den förändrade hotbilden och omvärldsläget krävde dessutom en justering av stridskrafterna från externt inriktade förmågor till bekämpningen av terrorism och andra väpnade uppror (se nedan).⁴⁵ I och med detta förlorade Nigeria en central byggsten i sin utrikespolitik, nämligen förmågan att med mycket personal delta i insatser utomlands.

Den nigerianska jihadismen överlappar med bandit- och kriminalitetsproblematiken, som ökat det senaste årtiondet, framförallt i de nordvästra och nordliga-centrala delarna av landet. År 2021 ledde denna utveckling till fler dödsfall än jihadistupproren runt Tchadsjön.⁴⁶ I nordvästra och nordliga-centrala Nigeria verkar nu hundratals kriminella nätverk och miliser, vilka genomför väpnade rån, kidnappningar och hämndattacker mot lokala samhällen. Dessa grupper är lokalt förankrade och kan var och en ha flera hundra medlemmar. I vissa fall har de skapats som självförsvarsmiliser, för att skydda lokala samhällen mot andra kriminella grupper. I andra fall har de existerat parallellt med eller i

³⁸ Henrik Persson. *Nigeria: An Overview of Challenges to Peace and Security*. FOI-R-3834-SE (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2014).

³⁹ Olivier Milland. *The evolution of jihadi organisations in Africa since 2020: Cases from the Lake Chad basin, the Sahel region, and Somalia*. FOI-R-5871-SE (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2026).

⁴⁰ Timothy Stapleton, "Chapter 14: Nigeria", i *The Handbook of African Defense and Armed Forces*, red. Evert Kleynhans & Marco Wyss (Oxford: Oxford University Press, 2025).

⁴¹ Boko Haram är ett namn som gavs till den islamistiska rörelse som leddes av den radikale predikanten Mohamed Yusuf under 2000-talet. Efter att Yusuf mördats i polisförvar 2009, namngav hans efterträdare Abubakar Shekau den militanta organisationen till Jama'at Ahl al-Sunna li al-Da'wa wa al-Jihad (Folket som engagerat sig i profetens läror för spridning och heligt krig, JAS). 2012 lämnade en grupp medlemmar JAS på grund av att de ansåg att Shekau var för radikal, och skapade då gruppen Ansaru. 2015 svor Shekau lojalitet till Islamiska staten och JAS blev känd som Islamiska statens provins i Västafrika (*Islamic State in West Africa Province*, ISWAP). På grund av interna spänningar kastades Shekau ut ur ISWAP 2016. Shekau och en grupp lojala kombattanter fortsatte dock militantismen och återupptog namnet JAS. Milland, *The evolution of jihadi organisations*, s.17–27.

⁴² Ibid., s. 34.

⁴³ Stapleton, "Chapter 14: Nigeria", s. 304.

⁴⁴ Saliu, "Economic Adversity and Nigeria's Collapsing Empire in Africa", s. 18.

⁴⁵ Stapleton, "Chapter 14: Nigeria".

⁴⁶ James Barnett, Murtala Ahmed Rufa'i & Abdulaziz Abdulaziz, "Northwestern Nigeria: A Jihadization of Banditry, or a 'Banditization' of Jihad?", *CTC Sentinel*, 15:1 (2022).

nära anslutning till jihadistiska grupper, men än så länge finns det få tecken som tyder på att fenomenen faktiskt flutit samman.⁴⁷ Den nigerianska staten terrorklassade banditismen i januari 2022.⁴⁸

Konflikter mellan herdar och jordbrukare är ett tredje säkerhetsproblem. Dessa konflikter har existerat i minst ett århundrade, men de har eskalerat de senaste årtiondena och nådde en kulmen under 2010-talet. Tankesmedjan International Crisis Group beskrev dem som Nigerias mest allvarliga säkerhetsutmaning 2018, då de skördade sex gånger så många dödsoffer som Boko haram-upproret.⁴⁹ Sedan dess har problemet minskat något och ersatts av andra problem, som banditismen. Dessa konflikter är mest omfattande i gränsområdena mellan herdarnas betesmarker och jordbrukarnas odlingsmark, framförallt i det så kallade Mittenbältesområdet. De tenderar att sammanfalla med andra historiska skiljelinjer i Nigeria, som religion (kristna jordbrukare mot muslimska herdar) och regionalism (nordliga mot sydliga samhällen).⁵⁰ Men inte heller dessa konflikter är helt isolerade från banditismen och jihadismen.

Flera olika typer av miliser och intresseorganisationer, ofta med etniska kopplingar, är verksamma i olika delar av landet. Sedan återgången till demokrati har de mest aktiva och framträdande av dessa grupper varit koncentrerade till de sydöstra delarna av landet. Här kan två typer av väpnade miliser urskiljas: dels lokala grupper som rör sig mellan miljöaktivism och kriminalitet, med rötter i det oljerika Nigerdeltat, och dels separatistiska igborörelser som fortsätter verka för Biafras självständighet.

Den första kategorin miliser uppkom i början av 2000-talet, som en reaktion på att Abacharegimen under 1990-talet slog ned protester mot oljeföreningar och mot bristen på investeringar i det naturresursrika området.⁵¹ Ett dussintal väpnade grupper med sammanlagt över 30 000 medlemmar började genomföra bombattacker och kidnappningar för lösensumma. Målen var ofta oljearbetare som anställdes av utländska oljeföretag eller lokala politiker och ledare. Ett amnesti- och avvärningsprogram i början av 2010-talet dämpade hotet, men nya grupper dök upp igen efter att regeringen några år senare avbrutit finansieringen av programmet. En av grupperna var *Niger Delta Avengers* (NDA), vars bombattacker mot oljeterminaler och annan infrastruktur halverade Nigerias oljeproduktion 2016 och därmed även landets exportintäkter. Den andra kategorin miliser växte också fram efter 1999 och inkluderar grupper som Massob och Ipob (se tidslinjen ovan), med rötter i Biafra-separatism och igbo-nationalism. Massob (Rörelsen för aktualiseringen av den suveräna staten Biafra) var den första av dessa och är en politisk rörelse som uppger sig sträva efter självständighet genom fredliga medel, som demonstrationer.⁵² En återkommande protestform har varit generalstrejker, där invånare i ett område uppmanas att stanna hemma.⁵³ Trots rörelsen uttalade fredliga profil framvingades efterlevnaden i vissa fall genom våld, ibland med dödlig utgång.⁵⁴

Ipob (Inhemsk Biafracollet), som grundades 2012, beskrivs ofta som mer radikal men använder liknande metoder. År 2017 terrorstämplades gruppen av den nigerianska

⁴⁷ Warner, Ahmed Rufa'I & Abdulaziz, "Northwestern Nigeria", s. 47.

⁴⁸ BBC, "Nigeria government declare bandits as terrorists – See wetin fit hapun next", 6 januari 2022.

⁴⁹ International Crisis Group, "Stopping Nigeria's Spiralling Farmer-Herder Violence", Report No. 262, 26 juli 2018.

⁵⁰ David Villah Dan-Azumi, "The Farmer-Fulani Herdsmen Clashes and the Socio-Economic Development of North-Western Nigeria: A Case Study of Southern Kaduna", *African Journal of Conflict Resolution*, 25:1 (2025).

⁵¹ Martin Meredith, *The fate of Africa: A history of the continent since independence* (New York: Public Affairs, 2011), s.574–587.

⁵² Ike Okonta, "'Biafra of the mind': MASSOB and the mobilization of history", *Journal of Genocide Research*, 16:2–3 (2014).

⁵³ Adebajo Kunle, "Before IPOB, There Was MASSOB: Nigeria's Long History of Biafran Nationalism", 10 juli 2024, *HumAngle*.

⁵⁴ Kunle, "Before IPOB, There Was MASSOB".

regeringen.⁵⁵ Antalet dödsfall som kan kopplas till Ipob har tidvis varit jämförbara med dem som orsakats av Boko Haram-upproret.⁵⁶

Utöver de väpnade upproren och miliserna räknas också Nigerias omfattande problem med våldsamt brottslighet, som personrån och misshandel, samt sjöröveri och sjöbaserad brottslighet. Dessa kräver stora polisresurser på land och till sjöss. Samtidigt leder det till att möjliga investerare skräms bort på grund av höga försäkrings- och säkerhetskostnader för att etablera företag och verka i landet.

2.3 Begränsad ekonomisk diversifiering och korruption

Trots politisk instabilitet har ekonomin varit någorlunda oberoende av de inrikespolitiska skeendena. Istället har den ekonomiska tillväxten varit knuten till förändringar i oljepriset. Olja upptäcktes i Nigeria 1956 och oljeinkomsterna förblir helt centrala för landet.⁵⁷ Runt två tredjedelar av statsbudgeten utgörs än idag av oljeintäkter, trots många försök att begränsa beroendet. Detta får flera konsekvenser.

På det inrikespolitiska planet används intäkter från råoljeexporten för att finansiera infrastruktursatsningar och investeringar i välfärd samt för att stabilisera landets valuta nairan och inflationen. De mycket kostsamma oljesubventioner som infördes på 1970-talet avvecklades av Tinubuadministrationen 2023, vilket gjorde att inflationen rusade och valutan rasade. Tinubus föregångare Jonathan och Buhari hade tidigare försökt avveckla subventionerna. Det ledde då till blodiga protester och ekonomiskt förlamande strejker, vilket ytterligare belyste frågans stora ekonomiska betydelse. Nigerianska militärregimer har också försökt använda oljeintäkterna som ett politiskt verktyg, dels för att uppnå utrikespolitiska mål och dels för att stärka den egna regimen.⁵⁸ De stora oljeintäkterna har begränsat olika regeringars vilja och förmåga att effektivisera den ekonomiska styrningen. Samtidigt har oljeberoendet gött den omfattande korruptionen i landet. Det gäller inte minst inom det statliga oljebolaget *Nigerian National Petroleum Corporation* (NNPC) och angränsande industrier, genom vilka politiker från olika politiska läger berikat sig själva och sin egen maktbas.

Oljeberoendet har också haft negativa konsekvenser för försvarsmakten, eftersom återkommande konjunktursvängningar begränsar möjligheterna till långsiktig planering och tvingar fram nödvändiga men kortsiktiga budgetjusteringar. Även hanteringen av de inhemska säkerhetsproblemen påverkas av oljeprissvängningarna. Ett talande exempel rör amnestiprogrammet för miliser i Nigerdeltat, vilket inleddes 2009. Oljeprisfallet 2014 ledde till stora finansieringsutmaningar för programmet och två år senare återupptog NDA sina attacker.

Nigerias inflytande och uppträdande utomlands har också till viss del färgats av oljeberoendet. Ecowas har drabbats av budgetnedskärningar i samband med nigerianska lågkonjunkturer. Nigerias roll inom FN-systemet har stött på liknande utmaningar, och tillbakadragandet från insatser i Centralafrikanska republiken och Mali korrelerar med ekonomiska problem.⁵⁹ På samma sätt har motståndet på hemmaplan mot en aktiv nigeriansk utrikespolitik ökat under perioder av ekonomisk nedgång.⁶⁰

Den sista, men inte minsta, begränsande faktorn är Nigerias problem med systemisk korruption. Flera bedömare menar att Nigerias historiska instabilitet har bidragit till att

⁵⁵ Nigeria Sanctions Committee, "Indigenous People of Biafra", 22 mars 2024.

⁵⁶ Kunle, "Before IPOB, There Was MASSOB".

⁵⁷ Chapin Metz, *Nigeria: A country study*.

⁵⁸ Director of Central Intelligence, "Nigeria: The Evolution of Foreign policy and Civilian Rule". Central Intelligence Agency, 2007.

⁵⁹ Saliu, "Economic adversity and Nigeria's Collapsing Empire in Africa", s. 384

⁶⁰ Ibid., s. 379.

etablera en politisk kultur som bygger på kortsiktig opportunism och en vilja att använda statliga resurser för att berika sig själv och den egna maktbasen.⁶¹ Enligt Transparency Internationals mätningar av uppfattad korruption (*Corruption Perceptions Index, CPI*) är Nigeria sedan länge ett av de mest korrupta länderna i världen. Sedan 2011 har Nigeria svävat mellan plats 140 och 150, av totalt 182 stater i mätningen.⁶²

En konsekvens av den utbredda korruptionen och kortsiktigheten är bristen på incitament till investeringar i välfärd och långsiktiga mål, vilket ytterligare försvagar det sociala kontraktet mellan medborgare och stat. Försämrade statsfinanser leder också till nedskärningar, inklusive i den utrikespolitiska byråkratin. Detta har gjort att policyformulering och implementering blivit beroende av respektive presidents ledarambitioner och egenskaper, samt att politiken tvingats prioritera insatser mot de inrikespolitiska problemen. En annan konsekvens är att staten blivit beroende av oljeintäkterna som används som politiskt verktyg, både internt och externt (se ovan).

⁶¹ Osaghae, *Crippled Giant*, s.1–30.

⁶² Transparency International, "Corruption Perceptions Index: 2011–24".

3 Självbild och identitet

Det här kapitlet diskuterar vad det är som har kännetecknat Nigerias självbild och identitet som utrikespolitisk aktör samt de principer som har format Nigerias starka utrikespolitiska tradition. Litteraturen om Nigerias utrikespolitik visar att den nigerianska självbilden har haft stor påverkan på landets regionala internationella ställningstaganden. Det här är en förklaring till varför Nigerias utrikespolitik kännetecknats av kontinuitet trots en betydande politisk turbulens – speciellt under åren av militärstyre som – och skiftet från militärstyre till demokrati. Kapitlet fokuserar på tre teman som genomsyrar den nigerianska utrikespolitiska traditionen: föreställningen om nigeriansk exceptionalism, afrocentrismen och principen om alliansfrihet.

3.1 Nigeriansk exceptionalism

Ända sedan sextioalet har messianska hänvisningar till ett nigerianskt ledarskap i hanteringen av Afrikas angelägenheter varit djupt rotade i Nigerias utrikespolitik och externa relationer.

– Daniel C. Bach, “Nigeria’s ‘manifest destiny’ in West Africa”⁶³

Forskningen om regionala makter visar att deras antagande av en ledarroll inte bara kan förklaras av materiella faktorer. Det handlar lika mycket om ländernas självbild och den roll de anser sig själv spela i regionen, exempelvis om man uppfattar sig ha ett särskilt ansvar eller en plikt i relation till andra stater i regionen.⁶⁴ Nigeria ser sig som Afrikas jätte (*the Giant of Africa*). Vid självständigheten var landets politiska ledare och intellektuella elit övertygade om att Nigeria, givet sin storlek, sin demografi och sina naturresurser, var ödesbestämt (*manifest destiny*) att leda Afrika mot oberoende och välstånd. Den första generationen nigerianska ledare såg till att Nigeria intog en ledande roll i kampen mot apartheid, representerade Afrika i världspolitiken och använde sina ekonomiska resurser för att hjälpa svagare afrikanska stater.⁶⁵ Folarin beskriver ledarskapet i Afrika som Nigerias första rolluppfattning i utrikespolitiken.⁶⁶ Självbilden som Afrikas förkämpe sträckte sig även bortom kontinenten. I egenskap av världens största svarta nation stödde Nigeria exempelvis medborgarrättsrörelsen i USA och kampen för den svarta befolkningens rättigheter i Brasilien.⁶⁷

Idén om Nigerias exceptionalism återkommer i uttrycket *Pax Nigeriana*. Uttrycket anspelar på den kenyanska teoretikern Ali Mazruis begrepp *Pax Africana* från 1967, med vilket han underströk att fred i Afrika bara kan garanteras av afrikaners egna ansträngning och inte av externa interventioner.⁶⁸ Enligt Adebajo myntades *Pax Nigeriana* 1970 av Bolaji Akinyemi, en nigeriansk statsvetare som senare skulle bli utrikesminister, för att beskriva Nigerias ledarroll vid grundandet av Afrikanska unionens föregångare, Organisationen för afrikansk enhet (*Organisation of African Unity*, OAU). Adebajo använder i sin tur uttrycket för att beskriva Nigerias ambition att ta politiskt, ekonomiskt och militärt ledarskap i Afrika och i frågor som rör kontinenten.⁶⁹ Warner menar att *Pax Nigeriana* bygger på övertygelsen om att Nigeria är den obestridda hegemonen i

⁶³ Författarnas översättning från Bach, “Nigeria’s ‘manifest destiny’ in West Africa”, s. 303.

⁶⁴ Körling, ”Bortom stormakterna”, s. 20.

⁶⁵ Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria*, s. 61.

⁶⁶ Självständiga Nigerias första konstitution från 1960 beskriver också detta som att Nigeria ska ”verka för afrikansk enighet och för Afrikas politiska, ekonomiska och kulturell frigörelse.” Författarnas översättning från Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria*, s. 61.

⁶⁷ Adekeye Adebajo, *The Eagle and the Springbok: Essays on Nigeria and South Africa*. (New York: Routledge, 2023), s. 67.

⁶⁸ Adekeye Adebajo, “Pax Nigeriana and the Responsibility to Protect”, *Global Responsibility to Protect 2* (2010), s. 415.

⁶⁹ Adekeye Adebajo, “Hegemony on a shoestring: Nigeria’s post-Cold War Foreign Policy”, i *Gulliver’s Troubles: Nigeria’s Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008), s. 12.

Västafrika och att det kan ses som ett uttryck för Nigerias ”storstrategi” (*grand strategy*) att söka makt och inflytande i frågor som rör Västafrika och hela kontinenten.⁷⁰

3.2 En afrocentrisk utrikespolitik

Nigerias utrikespolitik beskrivs ofta som afrocentrisk, vilket innebär ett tydligt fokus på Afrika och på den afrikanska diasporan. Ett sådant fokus är inte unikt bland afrikanska länder, men i Nigeria har afrocentrismen utvecklats till ett etablerat utrikespolitiskt begrepp.⁷¹ Nigerianska beskrivningar av afrocentrismen som ett utmärkande drag i utrikespolitiken går ofta tillbaka till den dåvarande premiär- och utrikesministerns Balewas tal när Nigeria blev medlem i FN 1960. I talet underströk Balewa bland annat att Nigeria skulle arbeta för Afrikas utveckling och för alla afrikanska territoriers självständighet.⁷²

De flesta nigerianska experter och forskare är överens om att den afrocentriska utrikespolitiken har legat fast sedan 1960, även om dess uttryck har varierat över tid och den inte alltid har varit lika tydligt artikulerad. I 1999 års konstitution följs den primära utrikespolitiska målsättningen att ”främja och skydda nationella intressen” av målsättningen att ”främja integrationen i Afrika och stötta afrikansk sammanhållning”. Folarin hävdar att det faktum att Afrika kommer precis efter punkten om nationella intressen tydliggör Afrikas centrala plats i Nigerias syn på världen.⁷³ Enligt efterföljande punkter ska Nigeria med sin utrikespolitik även främja internationellt samarbete, fred och respekt mellan olika nationer, eliminera diskriminering, respektera internationella lagar och avtal, främja medling och förhandling i internationella dispyter och arbeta för en rättvis ekonomisk ordning.⁷⁴

Nigerias fokus på Afrika illustreras i modellen med fyra koncentriska cirklar, som ofta används för att beskriva landets utrikespolitik (se figur 2a). Modellen utvecklades 1984 av den dåvarande utrikesministern Ibrahim Gambari och är än idag starkt närvarande i beskrivningar av Nigerias utrikespolitik.⁷⁵ Cirkelarna var tänkta som ett konceptuellt ramverk för utrikespolitiska prioriteringar genom att definiera olika grader av nationellt intresse. Den innersta och mest prioriterade cirkeln innefattar Nigerias egen säkerhet, självständighet och välbefinnande, tätt sammanflätade med grannländernas. Den andra cirkeln representerar Nigerias relation till Västafrika och Ecowas. I den tredje cirkeln inkluderas frågor som rör den afrikanska kontinenten, medan den fjärde och yttersta cirkeln täcker Nigerias relation till aktörer utanför Afrika.

Gambari beskrev modellen som ett sätt att bevara den afrocentriska utrikespolitik som fastställdes vid självständigheten men samtidigt bredda perspektiven och därmed vägleda ”Nigerias uppträdande både i Afrika och på världsscenen”.⁷⁶ Ramverket var menat att underlätta en utrikespolitik som skulle kunna implementeras trots mer begränsade nationella resurser, bland annat genom att hjälpa regeringen identifiera frågor av nationellt intresse där Nigeria skulle kunna ha en stor påverkan.⁷⁷

⁷⁰ Warner, “Illusory hegemony”, s. 4.

⁷¹ Oluwaseun Tella, *Afrocentrism as Diplomatic Practice: The Abuja-Pretoria Axis* (Cham: Springer Nature, 2025).

⁷² ‘Nigeria hopes to work with other African states for the progress of Africa and to assist in bringing all African territories to a state of responsible independence’, Balewas tal citerat i Emmanuel Ukhama & Solomon Babatunde Kumapayi. “A Critical Review of Nigeria’s Afrocentric Policy: Rationale Gains and Consequences”, i *Nigerian Foreign Policy 60 Years After Independence*, red. Usman. A. Tar & Sharkdam Wapmuk (Cham: Palgrave Macmillan, 2023), s. 63-64.

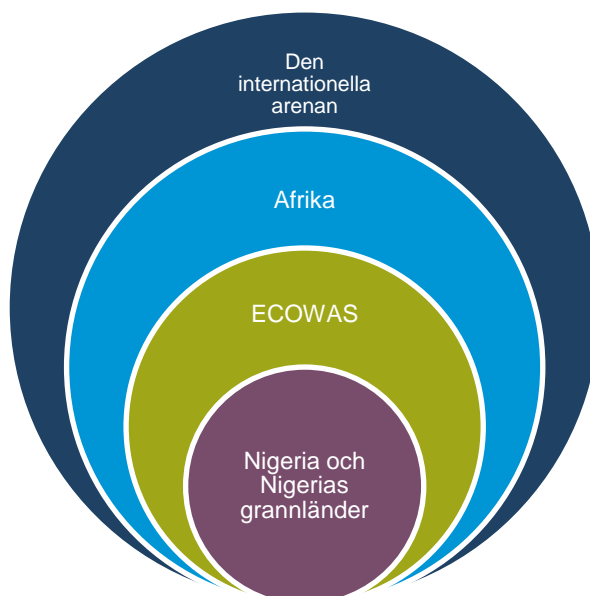
⁷³ Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria*, s. 142.

⁷⁴ *The Constitution of the Federal Republic of Nigeria 1999*.

⁷⁵ Flera av intervjupersonerna i Abuja lyfte de fyra koncentriska för att beskriva Nigerias utrikespolitik.

⁷⁶ Ibrahim. A. Gambari, “From Balewa to Obasanjo: The theory and practice of Nigeria’s foreign policy”, i *Gulliver’s Troubles: Nigeria’s Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha, (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008), s. 72.

⁷⁷ *Ibid.*, s. 71.

Figur 2a – Nigerias utrikespolitiska intressesfärer.

3.3 Alliansfrihet

Vid sidan om afrocentrismen var alliansfriheten en av de första uttalade utrikespolitiska principer som formulerades vid självständigheten, då den sågs som en garant för Nigerias självständighet på den internationella arenan.⁷⁸ Åsikterna går dock isär om den grad till vilken Nigeria levde upp till principen om alliansfrihet.

Enligt Folarin betraktades den första regeringen efter självständigheten (under Balewa) som konservativ och pro-västlig. Den skickade få studenter till Sovjetunionen och deltog inte i Alliansfria rörelsens (NAM) första konferens i Belgrad 1961, men skrev däremot på ett försvarsavtal med Storbritannien.⁷⁹ Delar av den politiken drogs dock senare tillbaka. Försvarsavtalet med Storbritannien sades upp efter högljudda protester och man öppnade för utbyten med öst.⁸⁰ En anledning till denna omprövning var Biafrakriget, vilket visade riskerna med att förlita sig på ett block. Medan USA och andra västländer vägrade leverera vapen till Nigeria erbjöd Sovjetunionen vapenleveranser.⁸¹

Osuntokun menar att Nigerias starka handelsrelationer med väst har gjort att Nigeria ofta uppfattas som närmare väst.⁸² Nigeria har också starka kulturella band till USA och Storbritannien, inte minst genom högre utbildning och en stor nigeriansk diaspora. Osuntokun menar dock att Nigeria i praktiken fört en politik som värnat om nigerianska och afrikanska intressen. Som exempel lyfter han att Nigeria, samtidigt som landet ansågs stå nära väst, bröt sina diplomatiska relationer med Frankrike till följd av de franska kärnvapentesterna i Sahara 1961.⁸³

Efter kalla krigets slut var frågan om alliansfrihet mindre aktuell och Nigeria arbetade för att diversifiera sina partnerskap, inte minst inom handel och investeringar. Frågan har dock återaktualiserats efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022. Nigeria röstade, till skillnad från exempelvis Sydafrika, ja till att fördöma Ryssland i den första omröstningen i

⁷⁸ Ibid., s. 62.

⁷⁹ Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria*, s. 149.

⁸⁰ Ibid, s. 149.

⁸¹ Ibid, s. 150.

⁸² Akinjide Osuntokun, "Gulliver and the Lilliputians: Nigeria and its Neighbours" i *Gulliver's Troubles: Nigeria's Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008), s. 141.

⁸³ Osuntokun, "Gulliver and the Lilliputians", s. 141.

FN:s generalförsamling.⁸⁴ Ayodele menar att Nigeria med detta ville markera sin respekt för internationell rätt och staters suveränitet.⁸⁵ Därefter har landet dock avstått från att rösta om resolutioner som rör kriget och undvikit att göra uttalanden till stöd för vare sig Ryssland eller Ukraina. Denna neutralitet ses som ett sätt att skydda landets nationella intressen. Utrikesministern Yusuf Tuggar har vid flera tillfällen understrukt att Nigeria följer principen om ”strategisk autonomi” som han beskriver som en fortsättning på landets tradition av alliansfrihet och som en strävan att ”behålla självständighet och frihet att välja att ha relationer med alla vänskapliga nationer”.⁸⁶ Detta förklarar också varför Nigeria motstått påtryckningar från väst att stödja Ukraina.

Afrocentrismen och idén om ett speciellt nigerianskt ansvar för Västafrika och Afrika utgör alltså, som framgått i detta kapitel, grundbulten för Nigerias utrikespolitiska tradition. Dessa föreställningar har legat fast som ett ideologiskt ramverk under både militära och civila styren, även om tyngdpunkten i utrikespolitiken har varierat beroende på vem som sitter vid makten och under påverkan av de inhemska och internationella omständigheterna.

De följande kapitlen analyserar hur detta ramverk har format Nigerias utrikespolitiska prioriteringar och agerande samt hur politiken har sett ut i praktiken, med utgångspunkt i de koncentriska cirkelarna – i regionen, på kontinenten och internationellt.

⁸⁴ VOA News, “UN General Assembly Overwhelmingly Condemns Russia's Invasion of Ukraine”, 2 mars 2022.

⁸⁵ Bonnie Ayodele, “Russia’s invasion of Ukraine: Nigeria’s value-driven and pragmatic indifferent stance.”, *Global Policy*, 15:4 (2024), s. 769.

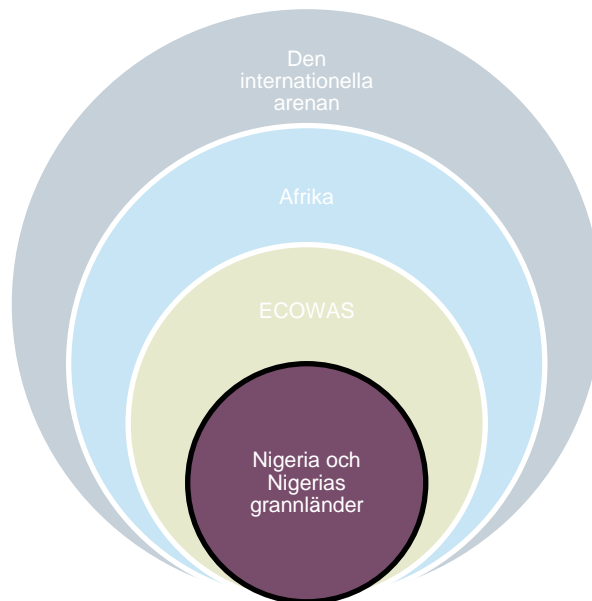
⁸⁶ Yusuf Tuggar, “The Nigerian Foreign Policy Agenda Under the President Tinubu Administration: The 4Ds of Nigerian Foreign Policy”, *ARCAN Foreign Policy Journal*, 1:4, (2024), s. 3.

4 Nigerias regionala utrikespolitik

Det här kapitlet fokuserar på Nigerias regionala utrikespolitik, det vill säga Nigerias relationer med grannländerna och övriga Västafrika. Frågan har givits särskilt stort utrymme givet den centrala roll som regionen historiskt sett har spelat i nigeriansk utrikespolitik. Medan föregående kapitel diskuterade de föreställningar och den självbild som har drivit nigeriansk utrikespolitik i allmänhet redogör det här kapitlet för vilka uttryck detta har fått i Nigerias regionala utrikespolitik, genom att fokusera på Nigerias prioriteringar och strategier i regionen. Forskare menar exempelvis att elitens syn på landets roll som ledare har varit en central drivkraft för Nigerias regionala engagemang, inklusive i säkerhetsfrågor, snarare än en automatisk följd av Nigerias position som regional makt.⁸⁷

Den första delen av kapitlet beskriver Nigerias ambivalenta relation med grannländerna och den centrala roll som Ecowas spelat för att uppfylla Nigerias målsättningar i regionen. Den andra delen diskuterar Nigerias ställning i regionen idag i ljuset av krisen i centrala Sahel⁸⁸ framförallt i relation till fred och säkerhetsfrågor.

4.1 Grannländerna: den strategiska vikten av god grannsämja

Figur 2b – Nigerias utrikespolitiska intressesfärer. Cirkel 1 (Nigeria och Nigerias grannländer)

Nigeria gränsar till Benin, Kamerun, Tchad och Niger samt, genom en havsgräns, Ekvatorialguinea. Grannländerna är del av den innersta och högst prioriterade cirkeln i Nigerias utrikespolitik (se figur 2a).

⁸⁷ Elisa Lopez Lucia, "Regional powers and regional security governance: An interpretative perspective on the policies of Nigeria and Brazil", *International Relations*, 29:3 (2015), s. 350; W.O Alli, *The Role of Nigeria in Regional Security Policy*, (Friedrich-Ebert-Stiftung: Abuja, 2012), s. 5.

⁸⁸ Sahel är den övergångszon som löper mellan Saharaöknen i norr och savannområdena i söder och sträcker sig som ett bälte från Atlantkusten till Röda havet. Den geografiska zonen sträcker täcker delar av Senegal, Mauretanien, Mali, Burkina Faso, Niger, Nigeria, Tchad, Sudan och Eritrea. Men i utrikespolitiska och säkerhetspolitiska analyser används begreppet ofta i en snävare bemärkelse och avser då centrala Sahel, främst Mali, Niger och Burkina Faso, ibland även Tchad och Mauretanien

Det finns en utbredd uppfattning bland nigerianska diplomater, beslutsfattare, politiker och militärer att Nigerias egen säkerhet är nära sammanknuten med grannländernas.⁸⁹ Detta återspeglas exempelvis i 2019 års nationella säkerhetsstrategi, som framhåller att ”staterna i regionen har kulturella likheter och historiska kopplingar, vilket innebär att påfrestningar i ett land snabbt kan spridas till andra länder.”⁹⁰ De sociala och kulturella banden mellan Nigeria och grannländerna är starka, särskilt i gränsområdena, då befolkningarna delar etnisk tillhörighet, släktband och handelsrelationer. Samtidigt finns en oro för att sociala och politiska motsättningar, liksom våld och kriminalitet i dessa länder, ska spilla över till Nigeria. Kampen mot Boko haram-upproret och andra transnationella jihadistiska och kriminella grupper har ytterligare förstärkt behovet av samarbete. Fred, stabilitet och ekonomisk utveckling i grannländerna anses därför vara ett nationellt intresse.

Ett återkommande uttryck i texter om Nigerias utrikespolitik är vikten av ”god grannsämja”, vilket syftar på landets strävan att odla goda relationer med grannländerna. Relationen till grannländerna försvåras dock av Nigerias ekonomiska, militära och demografiska dominans. Det har gjort att Nigeria har månat om att inte framstå som ett hot. I tider av stark ekonomisk tillväxt har man även bistått grannländerna med olika former av ekonomiskt stöd.

En annan faktor som har gjort det angeläget att bygga goda relationer med grannländerna är att de flesta är frankofona.⁹¹ Detta koloniala arv har historiskt försvårat relationerna mellan Nigeria och dess grannar. För det första har det skapat ett avstånd på grund av språkliga och institutionella skillnader. För det andra har Nigeria sett Frankrikes fortsatta inflytande och inblandning i de forna kolonierna som ett hot. Inbördeskriget 1967–70 nämns ofta som en erfarenhet som format Nigerias uppfattning om den regionala hotbilden. Frankrike gav då, tillsammans med apartheid-Sydafrika och Rhodesia, stöd till separatiströrelsen i Biafra. Men medan Elfenbenskusten, Gabon, Tanzania och Zambia gav diplomatiskt erkännande till Biafra, vägrade grannländer som exempelvis Niger att göra det, trots franska påtryckningar.⁹² Erfarenheterna från Biafrakriget förstärkte därför uppfattningen om att goda relationer till grannländerna är viktigt, och underströk samtidigt faran med Frankrikes närvaro och inflytande i Nigerias närområde.

Nigerias relationer med grannländerna har emellertid inte varit friktionsfria. Relationen till Kamerun har i perioder varit spänd på grund av en gränskonflikt om den oljerika halvön Bakassi, som separerar länderna i Guineabukten. Misstron mellan de två länderna har tidvis försvårat samarbetet mot Boko haram.⁹³

Relationen med grannländerna har också prövats av abrupta förändringar i Nigerias migrations- och gränspolitik. Under ekonomiska nedgångar har Nigeria exempelvis utvisat medborgare från grannländerna och andra västafrikanska stater. I januari 1983 beordrade president Shagari att alla migranter utan giltig dokumentation skulle utvisas, vilket drabbade mellan en och två miljoner personer, framförallt ghananer, som flyttat till Nigeria under oljeboomen på sjuttioalet. Två år senare utvisades ytterligare 700 000 migranter.⁹⁴ Vid andra tillfällen har Nigeria stängt sina gränser till grannländerna för att komma åt smuggling och införsel av jordbruksprodukter, bränsle och vapen.⁹⁵ Gränsstängningarna orsakade stora ekonomiska förluster i grannländerna och möttes av

⁸⁹ Toni Hastrup & Elisa Lopez Lucia, “Nigeria and Regional Security”, EUI Working Papers RSCAS 2014/49 (San Domenico di Fiesole: European University Institute, 2014), s. 1.

⁹⁰ Federal Republic of Nigeria, *National Security Strategy*, december 2019. s.5.

⁹¹ Kamerun och Ekvatorialguinea är undantag. I Kamerun talar de flesta franska men två regioner – Nordvästra och Sydvästra – har engelska som huvudspråk. I Ekvatorialguinea är spanskan officiellt språk.

⁹² Gambari, “From Balewa to Obasanjo”, s. 64.

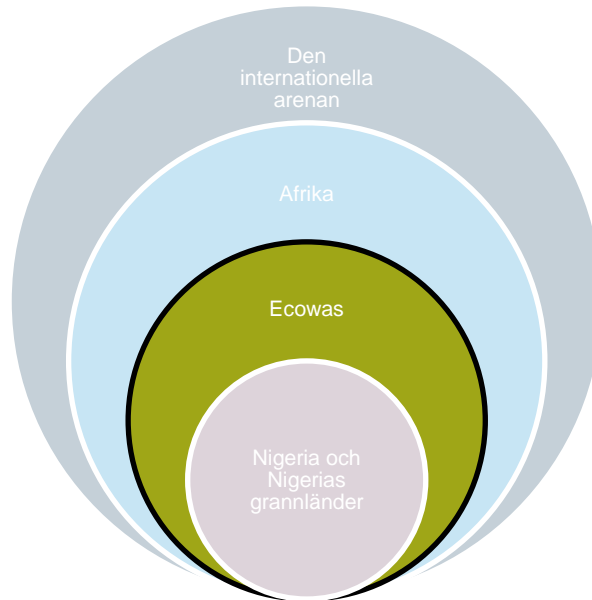
⁹³ Felix, Bate, “Mistrust between Nigeria, Cameroon stalls fight against Boko Haram”, *Reuters*, 20 januari 2015.

⁹⁴ Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria*, s.152.

⁹⁵ Exempelvis under 16 månader mellan 1984 och 1985 och under president Muhammadu Buhari mellan 2019 och 2020. Bach, “Nigeria’s ‘manifest destiny’”, s. 304-305; International Crisis Group, “Restoring Nigeria’s Leadership for Regional peace and Security”, Crisis Group Africa Briefing No. 203, 11 december 2024, s.10.

kritik då det gick emot regionala avtal om fri rörlighet. Gränstängningarna bidrog till att skapa misstro mot Nigeria i grannländerna.⁹⁶

4.2 Ecowas: ”kronjuvelen” i Nigerias utrikespolitik

Figur 2c – Nigerias utrikespolitiska intressesfärer. Cirkel 2 (Ecowas).

Den regionala samarbetsorganisationen Ecowas är en hörnsten i Nigerias regionala engagemang och har beskrivits som ”kronjuvelen” i den nigerianska utrikespolitiken. Nigeria var, tillsammans med Togo, en drivande kraft för organisationens grundande 1975. Adogambe beskriver Ecowas som ”ankaret i Nigerias regionalpolitik av god grannsämja och vänskap”.⁹⁷ Ecowas täckte fram till 2024 nästan hela Västafrika, med 15 medlemsländer. Det året beslutade sig emellertid Burkina Faso, Mali och Niger för att lämna organisationen och skapa ett eget samarbetsorgan, Sahelstaternas allians (känd under sin franska förkortning, AES; se kapitel 7).⁹⁸

För Nigeria var etableringen av Ecowas viktig för att överbygga klyftan mellan fransk- och engelsktalande länder. Nigeria gjorde stora diplomatiska ansträngningar för att sälja in idén om en samarbetsorganisation för samtliga länder i regionen, speciellt till de före detta franska kolonier som hade format ett eget, fransktalande block och behöll nära diplomatiska, politiska och militära relationer med Frankrike.⁹⁹ Det nigerianska initiativet konkurrerade med det franskstödda *Communauté Economique de l’Afrique de l’Ouest* (CEAO), vilket leddes av Elfenbenskusten – Nigerias främsta konkurrent om ledarrollen i Västafrika.¹⁰⁰ Enligt Adebajo uppfattade Nigeria CEAO som en trojansk häst, givet de fransktalande ländernas nära band med Frankrike.¹⁰¹

⁹⁶ Obasi, “What Turmoil in ECOWAS Means for Nigeria”.

⁹⁷ Paul.G Adogambe, “Nigeria’s Diplomacy: The Challenges of Regional Power and Leadership in a Globalizing World”, i *Diplomatic Strategies of Rising Nations in the Global South: The Search for Leadership and Influence*, Jacqueline Anne Braveboy-Wagner (New York: Palgrave MacMillan, 2016), s. 217

⁹⁸ Mauretanien var tidigare medlem men lämnade organisationen år 2000.

⁹⁹ Adekeye Adebajo, *Building Peace in West Africa: Liberia, Sierra Leone and Guinea-Bissau*. (Boulder och London: Lynne Rienner Publishers, 2002), s. 26.

¹⁰⁰ Medlemsländer: Elfenbenskusten, Senegal, Burkina Faso, Mali, Mauretanien och Niger. Adebajo, *Building Peace in West Africa*. s. 31.

¹⁰¹ Adekeye Adebajo, “Nigeria: Africa’s New Gendarme?”, *Security Dialogue*, 31:2 (2000), s. 187.

För att möta konkurrensen använde sig Nigeria av en så kallad ”checkhäftediplomati”. Oljeintäkterna togs i bruk för att satsa stora ekonomiska resurser på att stärka relationerna med länderna i regionen och positionera sig som en generös och ”vänligt sinnad storebror” och därmed skingra de mindre ländernas oro för nigeriansk dominans.¹⁰² Nigeria positionerade sig samtidigt som en viktig diplomatisk aktör i regionen, bland annat genom att medla i gränskonflikten mellan Niger och Benin (dåvarande Dahomey) 1963–64.¹⁰³

Att driva igenom etableringen av Ecowas var angeläget för Nigeria av tre huvudsakliga anledningar. För det första var det ett sätt att minska frankofona länders beroende av Frankrike och därmed också försvaga Frankrikes inflytande och ställning i Västafrika.¹⁰⁴ För det andra sågs det som viktigt för att garantera Nigerias egen säkerhet. Frankrikes stöd till självständighetsrörelsen i Biafra hade förenats med påtryckningar mot frankofona stater i området, för att få även dem att stötta Biafra. Detta gjorde det extra angeläget för Nigeria att motverka franskt inflytande och skapa närmare ekonomiska, politiska och diplomatiska band med frankofona länder i närregionen.¹⁰⁵ För det tredje var Ecowas ett instrument genom vilket Nigeria kunde expandera sin handel i Västafrika.¹⁰⁶ Utöver dessa säkerhetspolitiska och ekonomiska intressen låg Nigerias engagemang i Ecowas i linje med landets afrocentriska utrikespolitik (se kapitel 3). Etableringen av Ecowas var ett sätt för Nigeria att visa panafrikanskt ledarskap och skapa förutsättningar för en självständig ekonomisk utveckling och en afrikanskledd hantering av säkerhetshot i enlighet med idén om *Pax Africana* eller *Pax Nigeriana*.¹⁰⁷

De första två åren efter etableringen låg Ecowas högkvarter i Togos huvudstad Lomé. Därefter flyttades det till Nigeria – först till Lagos 1977 och senare till den nybyggda huvudstaden Abuja 1998.¹⁰⁸ Nigeria spelade en central roll i finansieringen av Ecowas under de första åren. Det var en kostnad man var beredd att ta i utbyte för politiskt inflytande.¹⁰⁹

Nigeria är i många avseenden centralt för Ecowas. Landet har fortsatt vara organisationens främsta finansör och står nu för uppskattningsvis 50–70 procent av dess totala budget.¹¹⁰ En regional policyexpert som intervjuades inom ramen för studien jämförde Nigerias betydelse för Ecowas med USA:s roll i Nato och menade att landets ledarskap är avgörande för att policyfrågor ska få genomslag.¹¹¹ Uppfattningen att Nigeria utgör drivkraften bakom Ecowas återkommer både bland nyckelpartner, som EU, och inom organisationens egen administration.¹¹²

En annan indikation på Nigerias inflytande är ordförandeskapet, som innehas av en av medlemsländernas statschefer i en tvåårsperiod. Enligt en sammanställning av Oshewolo med flera har Nigeria innehaft posten i totalt 13 år (med åtta olika ordföranden). Därefter följer Ghana, Niger och Senegal, som haft posten i vardera fem år.¹¹³ Nigeria har därmed haft ordförandeskapet mer än dubbelt så länge som något annat enskilt land. Författarna

¹⁰² Adebajo, *Building Peace in West Africa*.

¹⁰³ Ibid., s. 29.

¹⁰⁴ Bach, “Nigeria’s ‘manifest destiny’ in West Africa”, s. 304.

¹⁰⁵ Adebajo, *Building Peace in West Africa*, s. 29.

¹⁰⁶ Ibid., s. 28.

¹⁰⁷ Obi, “Nigeria’s Foreign Policy in Relation to the Economic Community of West African States”, s.314–315.

¹⁰⁸ Ecowas-Cedeao. “ECOWAS KEY DATES”, Facebook Page, 28 maj 2020.

¹⁰⁹ Adebajo, *Building Peace in West Africa*, s. 31.

¹¹⁰ Obi, “Nigeria’s Foreign Policy in Relation to the Economic Community of West African States”, s. 312; Oshewolo, Segun m.fl, “Nigeria in ECOWAS Politics: Contributions, Dividends and Setbacks”, *Insights on Africa*, 16:2 (2023), s. 12.

¹¹¹ Intervju 5, Abuja, november 2024.

¹¹² Lopez Lucia, “Rethinking regionalism and the politics of regionalization: the performance of ECOWAS’s agency by Nigeria and the European Union.”, *Journal of International Relations and Development*, 21 (2018), s. 674; Intervju 10, November 2024, Abuja.

¹¹³ Oshewolo m.fl, “Nigeria in ECOWAS Politics”, s. 13

tolkar detta som en form av kompensation för landets ledarskap och bidrag, vilket i sin tur underlättar möjligheterna att påverka Ecowas inriktning.¹¹⁴

Nigeria har också haft ett betydande normativt inflytande på Ecowas och varit drivande bakom den gradvisa expansionen av organisationens fokusområden till att omfatta fred och säkerhet samt liberala demokratiska principer. Vid grundandet 1975 var Ecowas primära målsättning att främja ekonomiskt samarbete och integration i regionen. Redan 1979 utvidgades målen till att även omfatta fri rörlighet av personer och varor.¹¹⁵ 1981 skrev man även på ett protokoll för ömsesidigt försvarsbistånd (*Protocol Relating to Mutual Assistance on Defence*). I och med inbördeskrigen i Liberia (1990–96) och Sierra Leone (1997–2000) på 90-talet konfronterades Ecowas av behovet att hantera konflikter. Nigeria under Babangidas militärstyre tog en ledande roll i etablering av Ecomog (*Economic Community of West African States Monitoring Group*), en fredsbevarande insats för Liberia och Sierra Leone som inrättades under Ecowas 1990 (se nedan).

1999 etablerades den så kallade Ecowas mekanismen för att förebygga konflikter och för hanteringen av fredsbevarande och säkerhet (*ECOWAS Mechanism for Conflict Prevention, Management, Resolution, Peacekeeping and Security*) som sedan 2001 kompletterades av protokollet om demokrati (*Protocol on Democracy and Good Governance*). Detta gjorde det möjligt – och i vissa fall obligatoriskt – för Ecowas att utöva påtryckningar och ingripa i medlemsstaterna för att upprätthålla en demokratisk ordning. Ecowas har sedan dess ingripit både politiskt genom medling och militärt vid flera politiska kriser, statskupper eller statskupsförsök, samt vid väpnade konflikter i regionen, exempelvis i Guinea-Bissau (1999 och 2012), Elfenbenskusten (2003), Liberia (2003), Mali (2013) och Gambia (2017). Nigeria har spelat en central roll i flera av dessa insatser, bland annat genom truppbidrag och andra former av stöd. Att Ecowas framgångsrikt etablerat sig som en nyckelaktör i regionala kriser har i sin tur stärkt Nigeria, som lägger stor vikt vid organisationen.

Men samtidigt som Nigeria har tenderat att ta sitt ledarskap och sin hegemoni för given har andra länder har ofta uppfattat Nigeria som paternalistiskt och arrogant.¹¹⁶ Flera länder i regionen är misstänksamma mot Nigerias verkliga intentioner i regionala sammanhang och ifrågasätter landets legitimitet som regional representant.¹¹⁷ Samtidigt misstänker Nigeria att externa makter försöker påverka ländernas positionering i regionala frågor.¹¹⁸

4.3 Västafrikas gendarm

Nigeria har, givet sin rolluppfattning, sina resurser och sin stora krigsmakt, varit speciellt aktivt i frågor som rör fred och säkerhet i regionen. Nigerias regionala säkerhetsengagemang nådde sin kulmen på 90-talet, i och med Nigerias ledande roll i Liberia och Sierra Leone. Flera externa och interna faktorer bidrog till att göra det möjligt för Nigeria att ta en ledande roll genom Ecomog. För det första kunde Nigeria fylla det tomrum som uppstod efter kalla krigets slut i en tid då USA och Storbritannien, de två mest inflytelserika externa aktörerna i Liberia och Sierra Leone, var ovilliga att intervensera för att stoppa inbördeskrigen.¹¹⁹ Nigerias dåvarande militärstyre under Babangida såg också en chans att demonstrera regionalt ledarskap och *Pax Nigeriana*, och samtidigt projicera Nigerias militära makt. Engagemanget i Ecomog var också ett sätt för militärregimen att undgå kritik och internationella sanktioner genom att profilera sig som en ”oumbärlig” regional aktör under en turbulent tid i Västafrika.¹²⁰ Samtidigt

¹¹⁴ Ibid., s. 12.

¹¹⁵ Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria*, s. 194.

¹¹⁶ Adebajo, “Hegemony on a shoestring: Nigeria’s post-Cold War Foreign Policy”, s. 13.

¹¹⁷ Alli, *The Role of Nigeria in Regional Security Policy*, s. 36.

¹¹⁸ Ibid., s. 36.

¹¹⁹ Bach, “Nigeria’s ‘manifest destiny’ in West Africa”, s. 307.

¹²⁰ Adekeye Adebajo, “Nigeria: Africa’s New Gendarme?”. *Security Dialogue* 31(2): 185-199, s. 191.

förskingrades betydande summor av den militära hierarkin.¹²¹ Exakta siffror saknas, men uppskattningar gör gällande att Nigeria spenderade upp till 8 miljarder dollar i Ecomog och att minst 500 nigerianska soldater miste livet.¹²² Nigeria bidrog med 80 procent av alla trupper och 90 procent av finansieringen till Ecomog.¹²³ Det var också nigerianska generaler som satt på de högsta positionerna inom insatsen.

Nigerias dominerande roll inom Ecomog skapade spänningar inom Ecowas. Flera främst fransktalande länder, som redan såg på Nigerias regionala maktanspråk med misstänksamhet, befarade att landet hade en dold agenda i Ecomog.¹²⁴ Nigeria var pådrivande i etableringen av Ecomog medan många fransktalande länder var mer tveksamma.¹²⁵ Olika länder hade också olika syn på de stridande parterna i Liberia. Nigeria hade nära band till den ena sidan i konflikten i Liberia medan Elfenbenskusten hade nära band till den andra sidan.¹²⁶

Ecowas och den efterföljande FN-insatsen UNMIL lyckades till slut att stabilisera både Liberia och Sierra Leone, men Ecomog fick mycket kritik under insatserna och de nigerianska soldaterna anklagades bland annat för övergrepp och stölder.¹²⁷ Ur ett nigerianskt perspektiv framhålls Ecomog som ett tydligt bevis på landets regionala ledarskap och självupppoffring för regionens välbefinnande. Genom Ecomog visade Nigeria även att det kunde konkurrera med Frankrike om titeln som regionens gendarm (*Africa's gendarme*), en titel som syftar på den forna kolonialmaktens fortsatta militära engagemang i Afrika.¹²⁸

Nigeria framstod onekligen som Västafrikas nya gendarm i och med insatserna i Liberia och Sierra Leone. Men samtidigt som Nigeria har varit en nyckelaktör i att få till stånd regionala militära insatser och är en stark förespråkare för regionalt förankrade insatser till stöd för regionens stabilitet är landet ovilligt att acceptera sådana insatser på sitt eget territorium. Forskare och observatörer menar att Nigerias självbild som regional makt gör det svårt att ta emot extern hjälp, då det skulle blotta en oförmåga att hantera egna säkerhetsproblem.

Ett tydligt exempel är Nigerias ovilja att ta emot extern hjälp i kampen mot Boko haram. Det illustrerar hur landet försöker upprätthålla en ”skenbar hegemoni” (se kapitel 1), där militära och politiska bakslag tonas ned för att skydda bilden av Nigeria som regional hegemon.¹²⁹

År 2014 motsatte sig exempelvis Nigeria ett ghananskt förslag om att etablera en Ecowasstyrka för att stötta landet i kampen mot Boko haram. Enligt Karlsrud och Brosig kan detta förklaras av två faktorer. För det första ville Nigeria undvika en multinationell styrka på sitt eget territorium. För det andra ville den dåvarande presidenten Goodluck Jonathan inte rikta ytterligare uppmärksamhet mot den säkerhetspolitiska krisen inför det stundande nationella valet 2015.¹³⁰ Vidare menar Mickler, Dan Suleiman och Maiangwa att Nigeria, med hjälp av sin regionala och internationella ställning inom Ecowas, AU och

¹²¹ Adebajo, *The Eagle and the Springbok*, s. 77.

¹²² *The New Humanitarian/ IRIN News*, “Obasanjo counts the cost of ECOMOG”, 26 oktober 1999.

¹²³ Adebajo, *The Eagle and the Springbok*, s. 69.

¹²⁴ Robert A. Mortimer, “Senegal’s Rôle in Ecomog: The Francophone Dimension in the Liberian Crisis”, *The Journal of Modern African Studies*, 34:2 (1996); Christopher Tuck, “‘Every Car or Moving Object Gone’ – The ECOMOG Intervention in Liberia”, *African Studies Quarterly*, 4:1 (2000), s. 5.

¹²⁵ Mortimer, “Senegal’s Rôle in Ecomog”, s. 293.

¹²⁶ Bach, “Nigeria’s ‘manifest destiny’ in West Africa”, s.307; Tuck, “‘Every Car or Moving Object Gone’”, s. 5.

¹²⁷ Tuck, “‘Every Car or Moving Object Gone’”.

¹²⁸ Adebajo, “Nigeria: Africa’s New Gendarme?”, s. 191.

¹²⁹ Warner, “Nigeria and ‘Illusory Hegemony’”.

¹³⁰ Johan Karlsrud & Malte Brosig, “How ad hoc coalitions deinstitutionalize international institutions”, *International Affairs*, 100:3 (2024), s. 782.

FN, aktivt försökte hålla Boko haram-frågan borta från den globala agendan, för att undvika regional och internationell inblandning.¹³¹

Denna strategi blev dock svårare att upprätthålla när Boko haram-upproret spillde över till grannländerna runt 2014 och när gruppen år 2015 anslöt sig till Islamiska Staten.¹³² Som en reaktion på detta återupplivades *Multi-National Joint Task Force* (MNJTF), ett militärt samarbete mellan Nigeria, Tchad och Niger som ursprungligen etablerats 1994 för att hantera banditism i området runt Tchadsjön. Samarbetet fick stöd av AU och ett mandat från AU:s freds- och säkerhetsråd, och det utökades senare med Kamerun och Benin. Enligt Brosig och Nivet framstod MNJTF som en fördelaktig lösning för Nigeria då det möjliggjorde multinationellt samarbete utan att innebära en internationell insats på nigerianskt territorium. MNJTF arbetar enligt en uppdelning i nationella sektorer, men tillstånd kan ges för att agera militärt på ett annat lands territorium.¹³³

4.4 Nigeria, Ecowas och Sahelkrisen

Det försämrade säkerhetsläget i Västafrika det senaste decenniet har satt både Nigeria och Ecowas på prov och lett till att deras kapacitet och förmåga att hantera regionala kriser ifrågasatts. Både Ecowas och Nigeria var mer eller mindre frånvarande i de internationella kontraterror- och fredsbevarande insatser som etablerades i Mali 2013.

Krisen i Mali började 2012 när en väpnad konflikt bröt ut i norra Mali då rebellgrupper gjorde uppror mot den maliska staten. Jihadistiska grupper med koppling till al-Qaida anslöt sig sedan till upproret. En grupp soldater tog makten i en statskupp efter att armén hade utstått stora förluster. Enligt subsidiaritetsprincipen – som är hjärtat i den afrikanska freds- och säkerhetsarkitekturen – stod Ecowas (och därefter AU) först i linje för att hantera krisen. Ecowas lyckades förmå kuppmaakarna att lämna över makten till en övergångspresident. Ecowas och AU satte också ihop den afrikanskledda fredsinsatsen Afisma (*African-led International Support Mission to Mali*) för att försöka stabilisera situationen i norra Mali.

Nigeria intog initialt en ledande roll i Afisma. Den första insatsen leddes av en nigeriansk general och Nigeria bidrog med 1 186 soldater, vilket var det näst största truppbidraget efter Tchad, som skickade 2 005 soldater. Men Nigeria drog sedan tillbaka sitt truppbidrag. Under samma period tampades landet med inhemska säkerhetsproblem, som Boko haram-upproret, oroligheterna i Nigerdeltat och sekteristiskt våld i centrala Nigeria. President Goodluck Jonathan mötte stor inhemsk kritik för att ha skickat trupper till ett annat land samtidigt som Nigeria hade egna säkerhetsproblem.¹³⁴ Nigeria hade också börjat känna sig åsidosatt och var särskilt missnöjt med utnämningen av Burundis före detta president Pierre Buyoya som chef för Afisma, trots att inga burundiska soldater deltog i insatsen. Buyoya ansågs stå nära Frankrike.¹³⁵

Ecowas och AU lyckades inte behålla ledarskapet när krisen i Mali förvärrades och frågetecknen hopade sig kring deras kapacitet att finansiera och mobilisera en större insats. I januari 2013 bad Malis president Frankrike om hjälp, då jihadistgrupperna, som redan tagit kontroll över städerna i norra Mali, såg ut att avancera söderut. Frankrike inledde operation Serval som snabbt lyckades driva ut jihadisterna från de städer de hade ockuperat. Några månader senare etablerades FN-insatsen Minusma (*United Nations*

¹³¹ David Mickler, Muhammad Dan Suleiman & Benjamin Maiangwa, "Weak state", *Regional Power, Global Player: Nigeria and the Response to Boko Haram*, *African Security* 12:3 (2019), s. 292–293.

¹³² Ibid.

¹³³ Malte Brosig & Bastien Nivet. "From regional organizations to ad hoc coalitions for interventions: Francophone Africa and contemporary security challenges", i *Routledge Handbook of Francophone Africa*, red. Tony Chafer & Margaret A. Majumdar (London: Routledge, 2023), s. 460.

¹³⁴ Victor A.O. Adetula, "Nigeria's Rebased Economy and Its Role in Regional Global Politics", *E-international Relations* (2014), s. 7.

¹³⁵ Katharina P.W. Döring, *African Military Politics in the Sahel: Regional Organizations and International Politics*. (Cambridge University Press: Cambridge, 2024), s. 84.

Multidimensional Stabilization Mission in Mali) med målet att stabilisera norra Mali. Minusma ersatte Afisma. Detta innebar att både Ecowas och AU åsidosattes, och därmed även Nigeria.

Ecowas och Nigeria marginaliserades ytterligare i och med etableringen av ad hoc-koalitionen G5 Sahel år 2014. G5 Sahel skapades för att koordinera säkerhets- och utvecklingsarbetet mellan Burkina Faso, Mali, Niger, Mauretanien och Tchad. Även om G5 Sahel genom inkluderingen av Mauretanien och Tchad sträckte sig utanför Ecowas gränser ansåg man inom Ecowas att gruppen underminerade organisationens inflytande.¹³⁶ Nigeria erbjöds inte medlemskap i G5 Sahel. Enligt Welz såg Mali, Burkina Faso och Niger G5 Sahel som en möjlighet att hålla de regionala stormakterna Nigeria och Algeriet på avstånd.¹³⁷ G5 Sahel utvecklade istället ett nära samarbete med den franska militära insatsen Barkhane, som ersatte Serval 2014.

Från ett nigerianskt perspektiv menar man att det var ett strategiskt misstag att inte inkludera Nigeria i G5 Sahel och definiera Sahel främst som en ”en frankofon arena” trots att norra Nigeria geografiskt är del av Sahel.¹³⁸ Samtidigt gjorde Nigerias egna säkerhetsproblem det osannolikt att landet skulle kunna uppfylla rollen som Västafrikas gendarm i samma bemärkelse som i Liberia och Sierra Leone. Ecowas lyckades inte heller avancera med ambitionen att få till stånd en beredskapsstyrka (*Stand by Force*). En annan skillnad från konflikterna i Västafrika på 90 talet var att krisen i Sahel engagerade externa aktörer som Frankrike, USA och EU som såg med oro på säkerhetsmässiga och politiska konsekvenserna av spridningen av det jihadistiska våldet samtidigt som man fick till stånd en FN insats. Det fanns såldes lite utrymme för regionala aktörer som Nigeria och Ecowas i vad forskare sedan kom att benämna som en *security traffic jam*.¹³⁹

¹³⁶ Ibid., s.84.

¹³⁷ Martin Welz, “Institutional Choice, Risk, and Control: The G5 Sahel and Conflict Management in the Sahel”, *International Peacekeeping*, 29:2 (2022), s. 244.

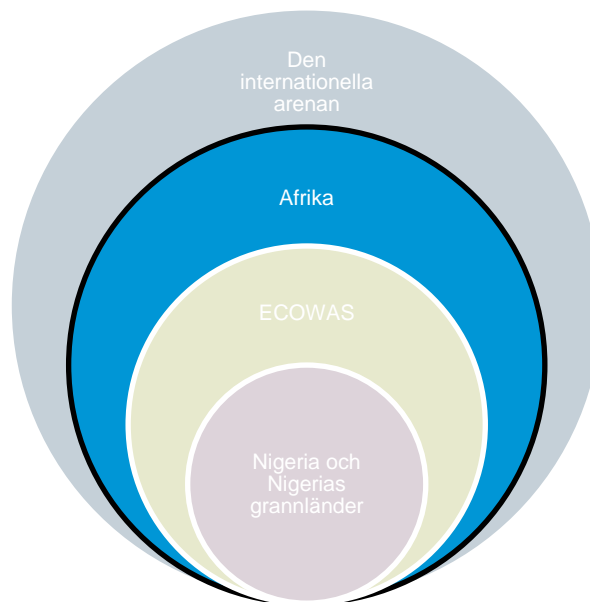
¹³⁸ OSPRE. *The Future of West Africa and the Sahel: Geostrategic Imperative for Nigerias: The Kaina Roundtable, A Report on the One Day Dialogue*, januari 2024, s. 17.

¹³⁹ Signe-Marie Cold-Ravnkilde & Katja Lindskov Jacobsen, “Disentangling the security traffic jam in the Sahel: constitutive effects of contemporary interventionism”, *International Affairs*, 96:4 (2020).

5 Nigerias ledarskapsambitioner i Afrika

Det här kapitlet analyserar Nigerias utrikespolitik på afrikansk nivå. Nigeria har sedan självständigheten strävat efter att positionera sig som en ledande nation i Afrika.¹⁴⁰ Som diskuterats i kapitel 3 är idén att Nigeria – givet sin storlek, sina naturresurser och sin demografi – är en naturlig ledare djupt förankrad i landets utrikespolitik. Men Nigerias ställning i regionen har fluktuerat och konkurrensen har ökat i och med framväxten av andra starka stater.

Kapitlet tittar närmare på Nigerias historiska engagemang i Afrika. Kapitlet beskriver två formativa perioder i Nigerias utrikespolitik, vilka brukar räknas till de ”gyllene åren” av nigeriansk afrocentrisk utrikespolitik. Dessa utgjordes av Nigerias kamp mot apartheid och stödet till befrielseströrelserna i södra Afrika, samt Nigerias ledande roll i etableringen av OAU 1963 och AU 2002. Kapitlet beskriver också Nigerias satsningar på mjuk makt i Afrika och resonerar kring Nigerias ibland ambivalenta relation till olika kontinentala initiativ.

Figur 2d. Nigerias utrikespolitiska intressesfärer. Cirkel 3 (Afrika).

5.1 Kampen mot apartheid och etableringen av OAU

På 1960- och 70-talen gav Nigeria ett betydande ekonomiskt och politiskt stöd till självständighetsrörelserna i södra Afrika, till exempel i Angola, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe (dåvarande Rhodesia). Nigeria såg stödet till självständighetsrörelserna som en utrikespolitisk prioritet. Det ses också som landets tidigaste anspråk på moraliskt och politiskt ledarskap i Afrika. Nigeria hjälpte självständighetsrörelserna med finansiering, materiel och träning. Statstjänstemän i Nigeria betalade exempelvis en så kallad ”Mandelaskatt” som gick till Afrikanska nationalkongressen (*African National Congress*, ANC) i Sydafrika. Nigeria bedrev också opinionsbildning och satte tryck på de vita minoritetsregeringarna i Sydafrika och Rhodesia i internationella fora, som Samväldet och FN:s generalförsamling. Nigeria var bland annat ordförande för FN:s speciella kommitté

mot apartheid.¹⁴¹ Nigeria lobbade också på egen hand för att Sydafrikas apartheidregering skulle isoleras diplomatiskt och för att sanktioner mot landet skulle upprätthållas.¹⁴² År 1979 nationaliserade Nigeria det brittiska statsägda oljeföretaget British Petroleum's tillgångar för att tvinga den brittiska regeringen att sätta tryck på Ian Smiths självutnämnda minoritetsregering i Rhodesia.¹⁴³

Nigerias stöd till de afrikanska självständighets- och befrielseströrelserna är fortfarande en källa till stolthet. Det lyfts ofta som ett exempel på Nigerias starka afrocentriska utrikespolitiska arv och moraliska och politiska ledarskap i Afrika. Många i Nigeria uttrycker dock besvikelse över att landet inte fått tillräckligt mycket erkännande för sina ansträngningar. Detta är särskilt tydligt i relationen till Sydafrika, där främlingsfientliga attacker mot nigerianska migranter i Sydafrika har orsakat spänningar mellan de två länderna under de senaste tio-femton åren. I intervjuer med nigerianska akademiker framkom exempelvis frustration över att nigerianer måste ansöka om visum för att besöka Sydafrika.¹⁴⁴

Vidare spelade Nigeria en viktig roll i skapandet av OAU år 1963. Folarin menar att det i linje med självuppfattningen av Nigeria som en ledande nation i Afrika fanns en övertygelse bland Nigerias beslutsfattare om att man hade ett speciellt ansvar för OAU, i enlighet med idén om *Pax Nigeriana* (se kapitel 3). OAU var menat att bland annat arbeta för enighet och solidaritet, utplåna alla kvarvarande former av kolonialism och uppmuntra socioekonomiskt samarbete mellan afrikanska stater.¹⁴⁵ Inför etableringen av OAU argumenterade en mer radikal falang, med ledare som Ghanas Kwame Nkrumah, för en långtgående integration i en bred panafrikansk politisk union. Nigeria, som hade en mer konservativ regering, förespråkade istället en union som byggde på nationalstater – en linje som till slut segrade.¹⁴⁶ Viss menar att OAU:s största framgång var arbetet för fortsatt avkolonisering i Afrika då organisationen utgjorde en plattform för normativt och politiskt stöd till självständighetsströrelserna.¹⁴⁷ OAU agerade också medlare i mellanstatliga konflikter och satte vid några tillfällen ihop fredsbevarande styrkor, bland annat till Tchad 1981 vilken främst utgjordes av nigerianska soldater.¹⁴⁸ Organisationen var dock överlag ganska ineffektiv.

5.2 Nigerianska tekniska stödkåren (NTAC)

Nigerianska aktörer brukar framhålla det internationellt inriktade volontärprogrammet Nigerianska tekniska stödkåren (*Nigerian Technical Aid Corps*, NTAC) som ett framgångsrikt exempel på Nigerias Afrikaengagemang. NTAC grundades 1987 av den dåvarande utrikesministern Bolaji Akinyemi, i en tid av ekonomisk tillbakagång. Tanken med NTAC var att ersätta det finansiella stöd som Nigeria gett till andra afrikanska länder under oljeboomen på 70-talet med ett program som istället erbjöd expertis.¹⁴⁹ Via NTAC lånade Nigeria ut experter, som läkare och ingenjörer. NTAC sågs som ett sätt att sprida en positiv syn på Nigeria, i samma anda som det amerikanska volontärprogrammet Fredskåren (*Peace Corps*) men med fokus på högutbildad expertis.¹⁵⁰ Programmet

¹⁴¹ Martin Uhomobhi, "A triple web of interdependence: The UN, the Commonwealth and the EU" i *Gulliver's Troubles: Nigeria's Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008), s. 229.

¹⁴² Ibid., s. 229.

¹⁴³ Osuntokun, "Gulliver and the Lilliputians", s. 141.

¹⁴⁴ Intervju 2, November 2024, Abuja.

¹⁴⁵ Jacqueline Anne Braveboy-Wagner, *Institutions of the Global South* (New York: Routledge, 2009), s. 85.

¹⁴⁶ Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria*, s. 188.

¹⁴⁷ Braveboy-Wagner, Jacqueline Anne, *Institutions of the Global South* (London: Routledge, 2009). s. 85-86.

¹⁴⁸ Ibid., s. 87

¹⁴⁹ Wale Adebani, *Globally Oriented Citizenship and International Voluntary Service: Interrogating Nigeria's Technical Aid Corps Scheme*, Discussion Paper 71 (Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet, 2011), s. 23.

¹⁵⁰ En regional avgränsning som speglar OACPS – *Organisation of African Caribbean and Pacific States* – som skapades 1975.

anammade en ideologi om solidaritet och syd-syd-samarbeten, med fokus på Afrika, Karibien och Stillahavsregionen, vilket också låg i linje med Nigerias afrocentriska utrikespolitik som även sträckte sig till regioner med befolkning av afrikansk härkomst utanför Afrika. Man positionerade sig gentemot de ickeafrikanska länder som också bidrog med expertis till Afrika genom att bland annat lyfta fram att Nigeria länge var det enda land på kontinenten som hade ett sådant program. Adebani påpekar att NTAC också var ett sätt för Nigeria att stoppa utvandringen av högutbildade personer i en tid av hög arbetslöshet och ekonomiska svårigheter.¹⁵¹

NTAC är fortfarande verksamt. Nigerias utrikespolitiska etablissemang hänvisar ofta till programmet som ett viktigt politiskt verktyg och ett medel för utövandet av mjuk makt.¹⁵² NTAC beskrivs även så på sin hemsida, där programmet lyfts fram som ett verktyg som kan ”positionera Nigeria som ett land med globalt inflytande genom mjuk maktdiplomati.”¹⁵³

5.3 Nigeria och Afrikanska unionen

År 2002 ersattes OAU av AU. Vid det laget hade OAU kommit att ses som en förlegad ”debattklubb för diktatorer och presidenter”, som inte kunde hantera en förändrad omvärld och en politisk situation i Afrika där demokratiseringen och globaliseringen hade slagit igenom.¹⁵⁴ OAU:s handfallenhet inför folkmordet i Rwanda 1994 var en bidragande faktor, då det lyfte behovet av att en mer effektiv regional organisation som även tog sig an freds- och säkerhetsfrågor.

AU grundades med en ambitiös agenda som innefattade ekonomisk utveckling, integration, fred och säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter.¹⁵⁵ Omvandlingen från OAU till AU innebar stora förändringar, då AU fick ett bredare mandat att ingripa i medlemsstaterna för att ”återställa fred och säkerhet” vid brott mot mänskliga rättigheter, folkmord, instabilitet och statskupper.¹⁵⁶ Staters suveränitet hade vägt tungt inom OAU, vilket gjorde att organisationen ogärna blandade sig i inhemska frågor, men AU byggdes redan från början kring rätten och plikten att intervensera.¹⁵⁷

AU kom att ligga i framkant i en då växande rörelse till stöd för den folkrättsliga principen om skyldighet att skydda (*Responsibility to Protect*), vilken innebär att stater har en skyldighet att skydda den egna befolkningen från folkmord, etnisk rensning, krigsbrott och brott mot mänskligheten. Det internationella samfundet och FN har i sin tur, genom principen om icke-likgiltighet, en skyldighet att ingripa om staten misslyckas med att skydda sin befolkning. Afrika var den världsdelen som först skapade ett institutionellt ramverk för humanitärt ingripande, där Ecowas legat i framkant (se kapitel 4).¹⁵⁸ I sitt fokus på demokrati och mänskliga rättigheter låg AU därmed i linje med de liberala värderingar som dominerade efter kalla krigets slut.¹⁵⁹

I Nigeria sammanföll diskussionerna om behovet att reformera OAU med landets demokratisering och Obasanjos presidentskap (1999–2007). Obasanjo förde en aktiv

¹⁵¹ Adebani, “Globally Oriented Citizenship”, s. 23.

¹⁵² Oluwaseun Tella, “Is Nigeria a soft power state?”, *Social Dynamics: A Journal of African studies*, 44:2 (2018).

¹⁵³ Nigerian Technical Aid Corps. “About us: What you need to know”. Okänt datum.

¹⁵⁴ Rita Abrahamsen, Barbara Chimhandamba & Farai Chipato, “Introduction: The African Union, Pan-Africanism, and the Liberal World (Dis)Order”, *Global Studies Quarterly*, 3:3 (2023), s. 2.

¹⁵⁵ Ibid., s. 2.

¹⁵⁶ Thomas Kwasi Tiekou, “Explaining the Clash and Accommodation of Interests of Major Actors in the Creation of the African Union”, *African Affairs*, 103:411 (2004), s. 250.

¹⁵⁷ Charles Landsberg, “An African ‘concert of powers?’ Nigeria and South Africa’s construction of the AU and NEPAD”, i *Gulliver’s Troubles: Nigeria’s Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha, (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008), s. 207.

¹⁵⁸ Paul Williams, “The ‘Responsibility to Protect’, Norm Localisation, and African International Society”, *Global Responsibility to Protect*, 1:3 (2009), s. 399.

¹⁵⁹ Abrahamsen, Chimhandamba & Chipato. “The African Union, Pan-Africanism”, s. 2.

utrikespolitik för att manifestera Nigerias återkomst i det internationella samfundet efter en tid av isolering under Abachas militärdiktatur. Samtidigt som Obasanjo gav sig ut på en diplomatisk turné för att återknyta kontakter med globala och mellanstora makter förde han en aktiv Afrikapolitik. Obasanjos Nigeria och Sydafrika under Thabo Mbeki (president 1999–2008) spelade, tillsammans med länder som Senegal och Algeriet, en central roll i omvandlingen av OAU till AU och i etableringen av NEPAD (*New Partnership for Africa's Development*), ett program för ekonomisk utveckling som lanserades 2001 och som senare blivit AU:s utvecklingsmyndighet.¹⁶⁰

Landsberg beskriver det som att Nigeria och Sydafrika under den här perioden utgjorde en ”konsert av stormakter” (*concert of powers*) som tillsammans drev den afrikanska politiska och ekonomiska utvecklingen framåt.¹⁶¹ Enligt Tieku låg detta i linje med deras respektive utrikespolitiska intressen: Sydafrika ville göra demokrati och liberal internationalism till en central del av utrikespolitiken, medan Nigeria strävade efter att göra AU till en freds- och säkerhetsaktör. På så vis skulle Nigeria, i enlighet med sin egen självbild, kunna fortsätta att ta en ledarroll i frågor om fred och säkerhet, men utan att bära hela den ekonomiska bördan.¹⁶²

Nigeria var exempelvis drivande i skapandet av AU:s freds- och säkerhetsråd, som etablerades 2004.¹⁶³ Rådet är AU:s högsta beslutsfattande organ i frågor som rör sanktioner och militära insatser. Sedan det grundades har det behandlat nästan alla konflikter i Afrika.¹⁶⁴ Fem afrikanska regioner delar på rådets 15 platser: tre för centrala Afrika, tre för Östafrika, två för Nordafrika, tre för södra Afrika och fyra för Västafrika. Dessa roteras mellan regionernas respektive medlemmar, som väljs in i fem- och tioårsperioder.¹⁶⁵ Nigeria har i praktiken haft en permanent plats i rådet, då landet valts om utan avbrott sedan grundandet 2004. Anledningen är att det västafrikanska blocket har vikt en permanent plats till Nigeria ”givet landets ekonomiska och politiska inflytande i regionen.”¹⁶⁶

Men AU har också varit en arena för den regionala stormaktskonkurrensen mellan Nigeria och Sydafrika. AU:s centrala devis, ”afrikanska lösningar för afrikanska problem”, har ofta varit svår att implementera på grund av organisationens finansieringsproblem och ineffektivitet. Det här har lett till att viktiga initiativ som det om en afrikansk beredskapsstyrka, som skulle vara operationell 2010, inte uppnått sina utsatta mål. Situationen i Mali och Frankrikes militära insats där 2012 (se kapitel 4) sågs som ett pinsamt misslyckande för AU, som inte fick till stånd en effektiv afrikanskledd insats och istället tvingades förlita sig på Frankrike.¹⁶⁷ För att komma runt problemet lanserade Sydafrika 2013 ACIRC (*African Capacity for Immediate Response to Crises*), ett nytt initiativ för att underlätta en snabb mobilisering av afrikanska länder som vill bidra med trupp i olika kriser. Även om ACIRC och behovet av att åter visa militär självständighet låg i linje med Nigerias politik och målsättningar så motsatte sig Abuja initiativet. Döring menar att Nigerias motstånd mot ACIRC grundades i att det var rivalen Sydafrikas initiativ och att det skulle hota Ecowas – och i förlängningen Nigerias – ställning som den främsta säkerhetspolitiska aktören i Västafrika. ACIRC riskerade därmed att leda till ytterligare en prestigeförlust för Nigeria, samtidigt som det skulle stärka Sydafrikas

¹⁶⁰ Landsberg, “An African ‘concert of powers?’”, s. 210.

¹⁶¹ Ibid., s. 120.

¹⁶² Tieku, “Explaining the Clash and Accommodation of Interests”.

¹⁶³ Ibid., s. 265.

¹⁶⁴ Abrahamsen, Chimhandamba & Chipato. “The African Union, Pan-Africanism”, s. 3.

¹⁶⁵ African Union, “The Peace & Security Council”. Okänt datum.

¹⁶⁶ Oita Etyang, Taye Abdulkadir, Claudia Masah & Tatenda Mapiro, *Evaluation of the African Union Peace and Security Council: Lessons from 20 years of intervention and recommendations for the future*, Policy & Practice Brief, No.65, ACCORD, augusti 2024.

¹⁶⁷ Döring, *African Military Politics in the Sahel*, s. 87.

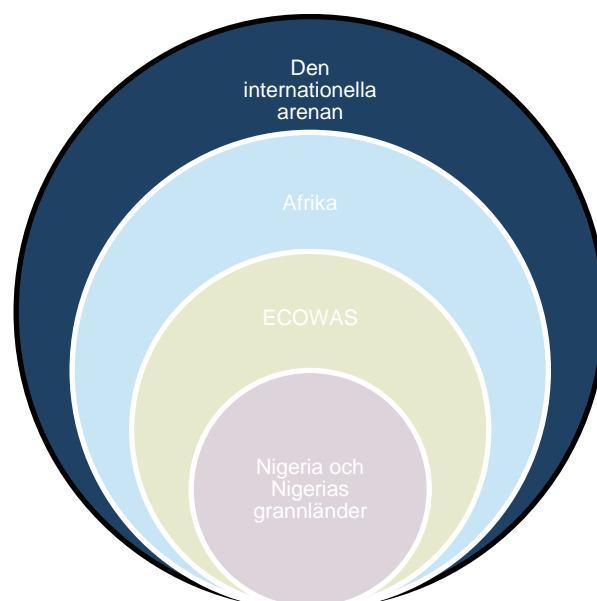
position på kontinenten under en period då Nigeria pressades av Boko haram och andra interna säkerhetsproblem.¹⁶⁸

Samtidigt som Nigerias ställning och identitet som regional stormakt drivit Nigerias engagemang inom fred och säkerhet har det också lett till att Nigeria ibland blockerat kontinentala och regionala initiativ när sådana initiativ uppfattats som ett hot mot Nigerias inflytande.

¹⁶⁸ Döring, *African Military Politics in the Sahel*, s. 108.

6 Nigeria i världen

Det här kapitlet analyserar Nigerias agerande på den globala nivån. Detta är den nivå där Nigerias utrikespolitiska engagemang har varierat mest. Det beror delvis på att landet prioriterat närområdet och Afrika. Samtidigt har den afrocentriska utrikespolitiken också innefattat en vision om att Nigeria i egenskap av ledare i Afrika ska ta plats globalt. Under vissa perioder har Nigeria också varit en stark internationell röst men under andra perioder har landet varit mer eller mindre frånvarande. Kapitlet diskuterar främst Nigerias engagemang inom FN, vilket sedan självständigheten har utgjort en central plattform för Nigerias internationella engagemang. Kapitlet fokuserar också på Tinuburegeringens ambition att ”förbättra Nigerias anseende och dignitet bland suveräna nationer” genom att söka en permanent plats i FN:s säkerhetsråd och medlemskap i andra organisationer, som G20 och eventuellt även Brics+.¹⁶⁹

Figur 2e. Nigerias utrikespolitiska intressesfärer. Cirkel 4 (Den internationella arenan).

6.1 Nigerias ”fredsbevarande aktivism” och FN:s säkerhetsråd

FN är och har varit en viktig plattform för Nigeria. Världsorganisationen kan ses som ett exempel på landets engagemang i multilaterala institutioner, från Ecowas på regional nivå till AU på kontinental nivå och slutligen FN på global nivå. Multilateralism ses inom den nigerianska politiska eliten som ett medel för att vidga gränserna för landets diplomati, visa upp dess maktpotential och främja nationella intressen.¹⁷⁰ Detta har också inneburit att Nigeria ofta skickar sina mest kvalificerade tjänstemän till internationella organisationer.¹⁷¹ Samtidigt har landet aktivt arbetat för att få nigerianska tjänstemän och diplomater nominerade till styrande positioner inom olika multilaterala organisationer.¹⁷² Nutida exempel på nigerianer i ledande positioner inom olika organisationer är Amina Jane Mohammed, FN:s vicegeneralsekreterare; Ngozi Okonjo-Iweala, generaldirektör för

¹⁶⁹ Översättning av ”improve Nigeria’s standing and dignity among the comity of Nations”, Tuggar, ”The Nigerian Foreign Policy Agenda”, s. 3.

¹⁷⁰ Segun Oshewolo, Roseline F. Oniemola, Ademola Azeez, Rotimi O. Opeyeoluwa & Abiodun J. Macaulay, ”The framework of ‘role conceptions’ and Nigeria’s external engagements”, *World Affairs*, 187:3 (2024), s. 310.

¹⁷¹ Uhomobhi. ”A triple web of interdependence”, s. 223-224.

¹⁷² Adetula, ”Nigeria’s Rebased Economy and Its Role”, s. 4.

Världshandelsorganisationen och Tijani Muhammed-Bande, ordförande för FN:s generalförsamling 2019–20.

Redan tidigt efter självständigheten var FN en viktig plattform genom vilken Nigeria gav sitt stöd till självständighetsrörelserna i Afrika. Nigeria har fortsatt att använda FN som en plattform för att driva frågor om ekonomisk utveckling och rättvisa, såsom obalans i handeln, utvecklingsländers tillgång till västerländska marknader och olaglig utförsel av kapital från Afrika.¹⁷³ Landet har tagit en ledarskapsroll inom G77, en löst sammansatt grupp av utvecklingsländer i generalförsamlingen, och inom Organisationen för stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (*Organization of African, Caribbean and Pacific States*, OACPS).¹⁷⁴ Inom G77 är Nigeria dessutom medlem i G15, som representerar G77 i förhandlingar om ekonomi- och utvecklingsfrågor med länder i det så kallade globala nord.¹⁷⁵ Afrikas skuldbörda har genomgående varit en viktig fråga för Nigeria och lyftes särskilt av Obasanjo.¹⁷⁶ På senare tid har Nigeria sponsrat en FN-resolution om reformeringen av det globala skattesystemet, för att öka skatteintäkterna i globala syd genom etableringen av ett ramverk för internationellt skattesamarbete.¹⁷⁷

Nigeria har i första hand positionerat sig som en freds- och säkerhetsaktör inom FN, både genom medling men främst genom sitt deltagande i fredsbevarande insatser. Periodvis har landet varit en av de främsta tillhandahållarna av personal till FN-insatser. Mellan 2000 och 2011 var Nigeria exempelvis den fjärde största bidragsgivaren av personal.¹⁷⁸ Från självständigheten till 2022/2023 uppskattas totalt 150 000 nigerianska soldater ha deltagit i ett femtiotal fredsbevarande insatser i Afrika, Asien, Europa och Mellanöstern.¹⁷⁹

Deltagande i fredsbevarande insatser – både regionala och internationella – kan tjäna flera syften för enskilda stater. Det kan till exempel stärka deras internationella status och inflytande inom och utanför FN, men det kan också skapa ekonomisk vinning och inhemsk politisk legitimitet.¹⁸⁰ För Nigeria har de fredsbevarande insatserna varit ett utrikespolitiskt verktyg som prioriterats av både civila och militära regeringar sedan självständigheten.¹⁸¹ Adebajo hävdar att Nigerias ”fredsbevarande aktivism” grundas i landets identitet, idén om *Pax Nigeriana* (se kapitel 3) samt viljan att visa upp sig som en regional stormakt som är redo att leda även i internationella sammanhang.¹⁸² Nigerias engagemang i fredsbevarande insatser har dessutom varit en hörnsten i kampanjen för att vinna plats i ett reformerat FN-säkerhetsråd.

Sedan 90-talet har Nigeria fört en aktiv kampanj för att reformera FN och utöka antalet platser i säkerhetsrådet, för att bättre reflektera den geografiska spridningen av medlemsländer. Nigeria anser sig förtjäna en plats i säkerhetsrådet givet sitt bidrag till internationell fred och säkerhet och sin status som Afrikas folkrikaste land.¹⁸³ Den nuvarande utrikesministern Yusuf Tuggar har också hänvisat till Nigerias i praktiken permanenta närvaro i AU:s freds- och säkerhetsråd som ett argument för att Nigeria borde få en plats i ett expanderat FN-säkerhetsråd, som Afrikas representant.¹⁸⁴

¹⁷³ Ibid., s. 4.

¹⁷⁴ Oshewolo m.fl., “The framework of ‘role conceptions’”, s. 310.

¹⁷⁵ Uhomoihi, ”A triple web of interdependence”, s. 234.

¹⁷⁶ Ibid., s. 234.

¹⁷⁷ Thomas, Leigh, “UN vote challenges OECD global tax leadership”, 23 november 2023.

¹⁷⁸ Adebajo, *The Eagle and the Springbok*, s. 65

¹⁷⁹ Ibid., s. 65.

¹⁸⁰ Scott Firsing, “Thinking through the role of Africa’s militaries in peacekeeping: the cases of Nigeria, Ethiopia and Rwanda”, *South African Journal of International Affairs*, 21:1 (2014).

¹⁸¹ Firsing, “Thinking through the role of Africa’s militaries in peacekeeping”, s. 49; Adebajo, *The Eagle and the Springbok*, s. 71.

¹⁸² Adebajo, *The Eagle and the Springbok*, s. 69.

¹⁸³ Ibid., s. 71.

¹⁸⁴ Joe Penney, “Nigeria Claims it Should get a UN Security Council Permanent Seat”, Pass Blue. 30 september 2024.

AU:s gemensamma position – såsom den uttrycks i 2005 års Ezulwinikonsensus¹⁸⁵ – är att Afrika bör ha minst två permanenta platser i FN:s säkerhetsråd och fem icke-permanenta platser, istället för tre. Men det finns ingen samstämmighet om vilka länder som borde få de permanenta platserna eller om hur ett sådant urval skulle gå till. Nigeria konkurrerar således med andra afrikanska stater som Sydafrika och Egypten.

Trots att Nigerias bidrag till fredsbevarande insatser har varit en hörnsten i landets kampanj för en permanent plats i säkerhetsrådet har bidragen minskat de senaste åren. År 2022 deltog endast 300 nigerianska soldater och poliser i internationella FN-insatser, vilket placerade Nigeria på 44:e plats bland truppbidragande länder. Flera mindre västafrikanska länder, som Niger, Burkina Faso och Togo, placerade sig före. Adebajo menar att Nigerias minskade engagemang i fredsbevarande insatser speglar Nigerias interna säkerhetsproblem och avtagande regionala ledarskap.¹⁸⁶

6.2 G20 och Brics+

Kampanjen för att få en permanent plats i FN:s säkerhetsråd avspeglar Nigerias strävan att spela en större roll globalt, vilket man gärna ramar in som en del i kampen för en större afrikansk representation i globala institutioner.¹⁸⁷ Men givet sitt medlemskap i G20 och i Brics+ är det i själva verket Sydafrika, snarare än Nigeria, som mest framgångsrikt har positionerat sig som Afrikas representant på världsscenen de senaste åren. Tella menar att Sydafrikas mjuka maktmedel – som arvet från Mandela, värderingar om demokrati och mänskliga rättigheter samt flera framstående universitet – har bidragit till att Sydafrika fått en mer framstående internationell position än Nigeria.¹⁸⁸ Sydafrika har också, till skillnad från Nigeria, setts som en framväxande mellanstor makt.¹⁸⁹ I en diskussion om Nigerias internationella status menar Kim att Nigeria trots att landet har betydande kapacitet och i vissa fall har utövat ett normativt inflytande (exempelvis vad gäller fred och demokrati) inte uppfyller alla kriterier för att kategoriseras som en mellanstor makt.¹⁹⁰ Han hänvisar exempelvis till att Nigeria främst fokuserat på regionala (och inte internationella) institutioner och att Nigerias utrikespolitik varit ojämn.

Nigeria har periodvis försökt hävda sig mer internationellt. År 1987 bjöd den dåvarande utrikesministern Bolaji Akinyemi in 15 mellanstora makter (däribland Sverige) från olika världsregioner till ett löst sammansatt forum i Lagos, vilket kom att kallas mellanstora makters konsert (*concert of medium powers*). Forumet ämnade ”överbygga spänningar mellan öst och väst och nord och syd”.¹⁹¹ Men idén fick inte fäste. Trots det förblev Akinyemi övertygad om att ”Nigeria är en mellanstor regional makt i världen och en supermakt i Västafrika. Oavsett vem som styr Nigeria så har landet medlen och viljan att bli en mellanstor makt.”¹⁹²

Nigeria har länge ansett sig berättigad en plats i G20 och det fanns förhoppningar om att detta skulle realiseras i samband med omräkningen av landets BNP 2014, då Nigeria över

¹⁸⁵ Ezulwinikonsensusen är AU:s gemensamma position som fattades 2005 angående reformen av FN:s säkerhetsråd.

¹⁸⁶ Adebajo, *The Eagle and the Springbok*, s. 66.

¹⁸⁷ Skrift. ”Contemporary Nigerian Foreign Policy and Strategic Trajectory”. Fd. Ambassador

¹⁸⁸ Tella, ”Internal, Regional and External Impediments”, s. 7.

¹⁸⁹ Framväxande mellanstora makter (*emerging middle powers*) brukar användas för att hänvisa till stater som Brasilien, Sydafrika och Indien, vars ekonomier växte sig starka under 2010-talet. De här staterna skiljer sig åt från ”traditionella” mellanstora makter som Kanada och Australien osv. då de bland annat är tillväxtekonomier med varierande politiska system. För en mer ingående diskussion se Körling, *Bortom stormakterna*.

¹⁹⁰ Kriterierna inkluderar bland annat identitet, status/position, inflytande på internationell nivå och beteende. Jiye Kim, ”Between a Regional hegemon and a Middle Power: The Case of Nigeria”, i *Awkward Powers: Escaping Traditional Great and Middle Power Theory*, red. Gabriele Abbondanza & Thomas Stow Wilkins (Singapore: Palgrave Macmillan & Springer Nature, 2022).

¹⁹¹ Övriga inbjudna länder: Algeriet, Argentina, Österrike, Zimbabwe, Brasilien, Egypten, Indien, Indonesien, Malaysia, Mexiko, Senegal, Sverige, Schweiz, Venezuela och forna Jugoslavien. Aribisala, Femi, ”Bolaji Akinyemi’s Concert of Medium Powers”, *Financial Nigeria*, 2 januari 2013.

¹⁹² Kim, ”Between a Regional hegemon and a Middle Power”, s. 230.

en natt gick om Sydafrika som Afrikas största ekonomi.¹⁹³ Nigeria hade då också figurerat som ett av de så kallade MINT-länderna, tillsammans med Mexiko, Indonesien, och Turkiet. Förkortningen MINT myntades av Jim O'Neill på investmentbanken Goldman Sachs 2013 för att identifiera framväxande ekonomier med vissa gemensamma drag, som en växande och ung befolkning, ett strategiskt geografiskt läge, export av olja eller varor och en snabb ekonomisk tillväxt.¹⁹⁴

Nigeria har dock haft svårt att få erkännande och tyngs av sina inhemska problem, som korruption, väpnade uppror, jihadism och kriminalitet, vilket har skadat landets rykte. Adetula konstaterade 2014 att väst inte respekterar Nigeria, trots landets starka ekonomiska band till väst och Nigerias framgångsrika demokratisering.¹⁹⁵

Den nuvarande regeringen har en uttalad ambition om att Nigeria ska bli medlem i G20. Utrikesministern Tuggar har argumenterat för att Nigeria har en given plats i G20 med tanke på Nigerias status som en av världens största demokratier, storleken på befolkningen och ekonomin.¹⁹⁶ Han har också pekat på att andra kontinenter har flera länder som medlemmar men att Afrika endast representeras av Sydafrika – i alla fall om man bortser från AU, vars medlemskap i G20 Tuggar likställer med EU:s.¹⁹⁷

I jämförelse med G20 är Nigerias relation till den organisation som nu kallas Brics+ mer ambivalent. När Brics utökades 2024 fick Sydafrika sällskap av två andra afrikanska länder: Etiopien och Egypten. Samtidigt cirkulerade rykten om att Nigeria hade ansökt om medlemskap men fått avslag, vilket Nigeria tillbakavisade.¹⁹⁸ Nigerias vicepresident Kashim Shettima uttryckte att ett sådant förfarande först hade behövt förankras då det innebar många olika överväganden.¹⁹⁹

Nigeria har istället blivit utsedd till ett av nio nya partnerländer, tillsammans med Belarus, Bolivia, Kazakstan, Kuba, Malaysia, Thailand, Uganda och Uzbekistan. Att Nigeria accepterade att endast vara ett partnerland och inte en fullvärdig medlem möttes av inhemsk kritik och uppfattades som ett tecken på Nigerias brist på inflytande på den internationella arenan.²⁰⁰ Utnämningen av Nigeria som ett partnerland har beskrivits som ett ”slag i ansiktet” och ett tecken på hur lågt världsledare värderade Nigeria som geopolitisk spelare.²⁰¹ Andra menade att statusen som partnerland var ett smart och strategiskt drag, som gav uttryck för en flexibel och pragmatisk utrikespolitik i en tid av stora geopolitiska förändringar – då det kunde hjälpa Nigeria att bygga närmare band med Brics+ utan att låsa fast landet.

Nigerias viktigaste handelspartner är historiskt sett EU, enskilda europeiska länder och USA, men Nigeria har diversifierat sin handel och utökat de ekonomiska förbindelserna med framväxande ekonomier som Brasilien, Indien och Kina. Länderna i Brics+ utgör en allt större del av Nigerias handel. Under 2022 representerade Nigerias handel med stater i Brics+ 32 procent av landets totala handel.²⁰² Den här nivån har sedan fluktuerat. År 2025 var drygt 27 procent av Nigerias totala handel med Brics+, jämfört med drygt 21 procent med Nigerias fem främsta europeiska handelspartners (Nederländerna, Spanien, Frankrike, Storbritannien och Tyskland) och 8 procent med USA.²⁰³

¹⁹³ Adetula, “Nigeria’s Rebased Economy and Its Role”.

¹⁹⁴ BBC, “The Mint countries: Next economic giants?”, 6 januari 2014.

¹⁹⁵ Adetula, “Nigeria’s Rebased Economy and Its Role”.

¹⁹⁶ Tuggar, “The Nigerian Foreign Policy Agenda”, s. 4.

¹⁹⁷ Penney, “Nigeria Claims it Should get a UN Security Council Permanent Seat”.

¹⁹⁸ Etim Etim, “BRICS: Why Nigeria was snubbed”. *The Guardian* (Nigeria) 27 augusti 2023.

¹⁹⁹ Daily Trust, “Shettima: Why Nigeria Didn’t Apply for BRICS Membership”, 26 augusti 2023.

²⁰⁰ Yusuf Bangura, “Why France Can’t Be Nigeria’s Strategic Partner”, *CODESRIA Bulletin Online*, 1, (2025), s. 1.

²⁰¹ Ysusuf. Bangura, “What’s gone wrong with Nigeria’s foreign policy?”, *Premium Times*, 21 januari 2025.

²⁰² Ibid.

²⁰³ National Bureau of Statistics, “Foreign Trade Statistics Report Q4 2025”

Närmandet till Brics kan också ses som ett sätt att positionera sig som en framväxande makt och få synlighet, även utan fullt medlemskap.²⁰⁴ Under intervjuer i Abuja menade en före detta nigeriansk diplomat att Nigeria försökte ”bluffa Brics” med sitt prat om medlemskap i G20, medan en forskare ansåg att Nigerias starka relationer med väst gjorde att man tvekade inför att närmare sig Brics+ alltför mycket.²⁰⁵ Nigerias diversifierade handelsrelationer reflekterar i någon mån Nigerias balansgång mellan väst och Brics+ och Nigerias behov av att vidmakthålla sin strategiska autonomi.

²⁰⁴ Eguegu, Ovigwe, “Nigeria (Partner)”, i *BRICS Expansion and the Future of World Order: Perspectives from Member States, Partners, and Aspirants*, red. Stewart Patrick m.fl Carnegie Endowment for International Peace. 31 mars 2025.

²⁰⁵ Intervju 1 och intervju 5, november 2024, Abuja.

7 Utmaningar för Nigerias återkomst

Som uttrycktes av Tinubu vid det första Ecowas mötet som hölls efter det att han tillträtt som ordförande för Ecowas 2023 när han utbrast ”Nigeria är tillbaka” har Tinubuadministrationen lagt stort fokus vid utrikespolitiken, med det uttalade målet att göra Nigeria till en central makt både regionalt genom att stärka Ecowas i en turbulent tid i regionen och internationellt genom att bli medlem av G20 och ta plats i ett reformerat säkerhetsråd. Tinubu presenterade också en utrikespolitisk doktrin som sammanfattas med förkortningen 4D: demokrati, utveckling (*development*), diaspora och demografi. Dokumentet kan ses som ett försök att ge den nigerianska utrikespolitiken en ny look och förmedla hur utrikespolitiken bidrar till den nationella utvecklingen, då den uttryckligen formulerats med hänsyn till Nigerias utvecklingsutmaningar. Trots de ambitiösa intentionerna har Nigeria ställts inför en rad utmaningar som försvårat den återkomst som Tinubuadministrationen eftersträvat.

Det här kapitlet diskuterar de nutida utmaningar som hindrar Nigerias strävan att kunna återetablera sig som en regional stormakt med en aktiv utrikespolitik. Kapitlet bygger på analysen i föregående kapital och lyfter faktorer som även framkom i diskussioner i Abuja.

7.1 Instabilitet i regionen

Den största utmaningen för Nigerias återkomst har varit den fortsatta instabila politiska och säkerhetsmässiga situationen i Västafrika. Som beskrivits i kapitel 4 har stabilitet och demokrati i Västafrika varit centrala mål i Nigerias utrikespolitik, där Ecowas har varit landets främsta utrikespolitiska verktyg.

Vågen av statskupper i Västafrika sedan 2020 har skapat utmaningar för såväl Nigeria som Ecowas och belyser den begränsade effekten av organisationens antikuppmekanismer och normativa krav på demokrati i enlighet med protokollet om demokrati och god samhällsstyrning.²⁰⁶ Utvecklingen har också synliggjort Nigerias egna begränsningar, då landet inte tycks ha haft tillräckligt mycket inflytande för att skydda den demokratiska ordningen i regionen. Folarin menar att den serie av kupper som skett i Västafrika – ”Nigerias bakgård” – har visat att landet inte längre fungerade som regional hegemon, då kuppmaakarna varken tagit hänsyn till eller avskräcktes Nigeria som ”regional gendarm”.²⁰⁷

Detta bidrar till att förklara varför Tinubu reagerade kraftfullt på statskuppen i Niger, som inträffade kort efter att han tillträtt som president och antagit det roterande ordförandeskapet för Ecowas. I sitt första tal som ordförande hade han också betonat att Ecowas under hans ordförandeskap inte skulle acceptera ytterligare statskupper i regionen.²⁰⁸ När militären i Niger i juli 2023 ändå utförde en statskupp svarade Ecowas, under Tinubus ledning, betydligt hårdare än vid tidigare kupper. Organisationen införde omfattande sanktioner och hotade med en militär intervention om kuppmaakarna inte lämnade ifrån sig makten.²⁰⁹

I slutändan tvingades Ecowas emellertid dra tillbaka såväl interventionshoten som sanktionerna, efter att ha stött på både internt nigerianskt och regionalt motstånd. Hotet om en militär intervention i grannlandet skapade mycket debatt i Nigeria. Inflytelserika ledare i norra Nigeria motsatte sig starkt en militär intervention givet de nära ekonomiska, sociala och kulturella banden mellan de två länderna och senaten uppmanade Tinubu och Ecowas

²⁰⁶ Kupper har ägt rum i Mali (2020, 2021), Guinea (2021), Burkina Faso (två gånger 2022), Niger (2023) och Guinea-Bissau (2025).

²⁰⁷ Folarin, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria*, s. 392.

²⁰⁸ Chimaka Okafor, “We will not tolerate coups in West Africa- Tinubu”, *Premium Times*.

²⁰⁹ International Institute for Strategic Studies (IISS), “The coup in Niger”, *Strategic Comments*, Vol.29, No. 21, augusti 2023.

att söka en politisk lösning.²¹⁰ Nigers militärledda grannstater Burkina Faso och Mali vägrade implementera Ecowassanktionerna och ansåg att en militär intervention i Niger skulle ses som en krigsförklaring även mot dem.²¹¹ Guinea vägrade också implementera sanktionerna och många andra Ecowasmedlemmar förblev passiva.²¹² Ecowas hot, sanktioner och senare medlingsförsök uppnådde således inte målen och kuppmaakarna behöll makten.²¹³

Konflikten mellan Ecowas, å ena sidan, och Mali, Niger och Burkina Faso, å den andra, ledde till slut till att de tre Sahelländerna lämnade Ecowas och skapade Sahelstaternas allians, AES samtidigt som de anklagade Ecowas för att styras av utländska intressen och för att inte ha kommit till ländernas undsättning i kampen mot jihadismen.²¹⁴ Det var alltså under Nigerias ordförandeskap som Ecowas – kronjuvelen i Nigerias utrikespolitik – splittrades. Sedan 2024 har regionen förblivit delad i två block där det ena utgörs av Ecowas och det andra av AES. Nigerias politiska ledarroll i Västafrika, via Ecowas, har därmed försvagats. Utvecklingen pekar på att Nigerias maktprojicerings- och avskräckningsförmåga förblir försvagad. Oförmågan att i efterhand trappa ned situationen och återintegrera de tre AES-länderna i Ecowas bekräftar både Nigerias och den regionala organisationens fallande förmåga att påverka den politiska utvecklingen i regionen.

International Crisis Groups Nnamdi Obasi påpekar att Sahelländernas utträde och splittringen av Ecowas utgör en utmaning mot Nigerias bredare strategiska intressen i Västafrika.²¹⁵ Han menar att ett försvagat Ecowas minskar Nigerias inflytelsesfär inte minst då AES ländernas nära relationer med Ryssland innebär ett ytterligare fjärmande från Ecowas och organisationens västliga partners.²¹⁶ AES ländernas exit och den försämrade relation mellan Nigeria och Niger äventyrar också regionala säkerhetssamarbeten och andra bilaterala samarbeten. Niger meddelade i mars 2025 att landet drar sig ur MNJTF, vilket försvagar kontraterrorinsatserna mot jihadistgrupperna i området.²¹⁷ Även Tchad har hotat med att dra sig ur. Samtidigt har Nigeria, givet vikten av fungerande samarbeten för att hantera säkerhetshot, försökt återuppbygga relationen med Niger.

I slutet av 2025 ställdes Nigeria och Ecowas inför två nya statskupper. I Guinea-Bissau mötte Ecowas krav på att den konstitutionella ordningen skulle återställas ”utan fördröjning” ingen respons.²¹⁸ Juntan som tagit makten i november 2025 meddelade istället efter årsskiftet att allmänna val skulle hållas först i december 2026.²¹⁹ När en grupp militärer i december 2025 gjorde ett kuppöversök i Benin kunde Nigeria dock visa styrka och militär förmåga. Nigerianska flygvapnet hade på begäran av den sittande presidenten i Benin kallats in och genomförde luftattacker på militära mål som tagits över av kuppmaakarna. Ytterligare 200–250 marktrupper ”i Ecowas regi”, främst från Nigeria men även från Elfenbenskusten, Ghana och Sierra Leone, uppges ha skickats ut för att säkra mål som kuppmaakarna övergivit.²²⁰ För Nigeria hade en lyckad statskupp i grannlandet

²¹⁰ Adulqudus Ogundapo, ”Niger Coup: Nigerien Senate rejects Tinubu’s troop deployment plan, urges political solution”, Premium Times, 5 augusti 2023.

²¹¹ IISS, ”The coup in Niger”.

²¹² Ibid.

²¹³ Gabriella Körling, ”En kupp för mycket’: Det politiska spelet efter statskuppen i Niger 2023”. FOI Memo 8454, februari 2024.

²¹⁴ Ibid., s.5.

²¹⁵ Obasi, ”What Turmoil in ECOWAS Means for Nigeria”.

²¹⁶ Ibid.

²¹⁷ Egbejule, Eromo, ”Niger’s junta withdraws from Lake Chad anti-Islamist force”, The Guardian, 1 april 2025.

²¹⁸ Även AU krävde att den konstitutionella ordningen skulle återställas. Ecowas, ”Communiqué: Extraordinary session of the mediation and security council at the level of heads of state and government on the situation in the Republic of Guinea-Bissau”, 27 november 2025. Dersso, Solomon Ayele, ”Guinea-Bissau, not Benin, the real test of the efficacy of ECOWAS’s response to coups”, Amani Africa, 31 december 2025.

²¹⁹ Expresso das Ilhas, ”Dois meses após golpe, militares marcam novas eleições na Guiné-Bissau”, 24 januari 2026.

²²⁰ Även franska specialförband uppges ha deltagit i insatsen genom att dela med sig av underrättelse till Benin och Nigeria. Matthieu Millecamps, ”Nigeria’s intervention in Benin: The ‘victory’ ECOWAS desperately needed?”, *The*

kunnat få flera negativa konsekvenser. För det första skulle det ytterligare kunnat ha undergrävt Nigerias ställning som regional makt. För det andra skulle det ha utgjort ett säkerhetspolitiskt hot givet de nära banden mellan Nigeria och Benin. För det tredje, och nära relaterat till de två föregående punkterna, hade det kunnat ytterligare försvaga Ecowas och Nigeria om Benin anslutit sig till AES-blocket.

7.2 Den inhemska säkerhetssituationen

Som diskuterats i kapitel 2 har de inhemska säkerhetsproblem varit en av de största begränsande faktorerna för Nigerias utrikespolitik. Inte heller Tinubu har lyckats vända denna utveckling. Stor internationell uppmärksamhet riktades mot landet när Trumpadministrationen i november 2025 pekade ut Nigeria som ett *Country of Particular Concern* (land som väcker särskild oro) på grund av våldet mot kristna, samtidigt som Washington hotade med sanktioner och intervention om Nigeria inte agerade för att skydda den kristna befolkningen.²²¹ Givet Nigerias ovilja att acceptera externa militära interventioner på det egna territoriet (se kapitel 4) tvingade Trumps påtryckningar fram en utrikes- och inrikespolitisk balansgång. Nigeria tillbakavisade, med stöd av många experter, de amerikanska anklagelserna om ett pågående folkmord på kristna, samtidigt som man inledde samtal med USA. I december 2025 påbörjade amerikanska drönare flygningar för att samla in underrättelser i flera nordliga delstater, bland annat Sokoto, Yobe och Borno, och 25 december 2025 genomfördes ett första flyngrepp på vad som uppgavs vara jihadistiska baser i Sokoto, med Nigerias godkännande.²²² Under första kvartalet 2026 utökades samarbetet genom att USA skickade trupper och försvarsmateriel till nordöstra Nigeria, för att stödja de nigerianska försvarsstyrkorna med underrättelse och träning. Uppfattningarna i Nigeria om vad den amerikanska insatsen innebär för Nigerias status som regional makt är delade. Vissa bedömare anser att det faktum att Nigeria tillåter USA att genomföra flygattacker och utöka sin militära närvaro underminerar Nigerias suveränitet och status som regional makt. Andra bedömare anser istället att Nigerias hantering av de amerikanska påtryckningarna bör tolkas som en diplomatisk framgång.²²³ Istället för att utsättas för en unilateral amerikansk insats lyckades man få tillgång till amerikansk försvarsmateriel och underrättelseförmågor, bland annat genom den nationella säkerhetsrådgivaren Mallam Nuhu Ribadus resa till USA och en intensifierad lobbyverksamhet i Washington.²²⁴

7.3 Svagt inhemskt stöd för en expansiv utrikespolitik

Den prekära säkerhetssituationen bidrar också till den klyfta som många nigerianska observatörer menar länge har funnits mellan elitens intresse för Nigerias regionala status, å ena sidan, och befolkningens fokus på inhemska problem, å den andra.²²⁵ Kort sagt har det folkliga stödet för en expansiv och resurskrävande utrikespolitik länge varit svagt. Motståndet har sannolikt ökat sedan återgången till demokratin. Adebajo poängterar till

Africa Report, 16 december 2025; Wycliffe Muia, "About 200 West African soldiers in Benin for 'clean-up' after failed coup", *BBC*, 12 december 2025.

²²¹ U.S. Department of State, "Countries of Particular Concern, Special Watch List Countries, Entities of Particular Concern"; Andrea Shalal & Camillus Eboh, "Trump threatens US military action in Nigeria over treatment of Christians", *Reuters*, 2 november 2025; Vanguard, "Explainer: What it means for Nigeria to be a country of Particular Concern", 2 november 2025; Nimi Princewill, "The violence in Nigeria that Trump cites as a reason for military strikes is not limited to Christians", *CNN*, 3 november 2025; Matthew Lee, "Trump opens the door for sanctions on Nigeria over persecution of Christians", *Associated Press*, 31 oktober 2025.

²²² *BBC*, "US resume surveillance missions for northern Nigeria after Christmas airstrikes", 27 december 2025.

²²³ Bayo Olupohunda, "Trump, CPC and Tinubu's quiet diplomacy", *The Cable*, 30 december 2025.

²²⁴ *Africa Confidential*, "Tinubu and Biafra lobbyists join war for Trump's ear over Christian genocide claims", 23 januari 2026; Presidential Villa – State House, "Federal government delegation, US officials strengthen security partnership", 24 november 2025.

²²⁵ Adetula, "Nigeria's Rebased Economy and Its Role", s. 7.

exempel att Nigerias långa och kostsamma engagemang i Liberia och Sierra Leone på 1990-talet möjliggjordes av att landet styrdes av en militärregim som inte lät sig påverkas av opinionen, eftersom insatsen var djupt impopulär.²²⁶ Synen på utrikespolitiska frågor skiljer sig också åt inom landet, inte minst mellan nord och syd, samt mellan muslimer och kristna. Den planerade interventionen i Niger 2023 mötte till exempel stort motstånd i de nordliga staterna, där man har mer gemensamt med befolkningen i Niger än med sina landsmän i söder. En annan fråga är kriget i Gaza sedan 2023, där väckelsekristna grupper i södra Nigeria generellt varit mer vänligt inställda till Israel, medan muslimska grupper visat mer sympati för Gazabornas öde. Skillnaderna i synen på Mellanöstern märktes också under den väckelsekristne presidenten Goodluck Jonathans mandat 2010–15, då relationerna till Israel förbättrades.²²⁷

7.4 Begränsningar i den utrikespolitiska byråkratin

Flera nigerianska experter och diplomater anser att 4D-strategin som introducerades av Tinubu sätter otydliga mål och saknar substans. De har istället efterlyst en mer omfattande genomlysning av utrikespolitiken.²²⁸ En utländsk politisk rådgivare hyllade delar av strategin som väl genomtänkta och menade att den gav nigerianska utrikesministeriet trovärdighet. Samtidigt menade hen att strategin överlag har för höga ambitioner, inte minst när det gäller utveckling, och främst är en varumärkesövning (*branding exercise*) eftersom det nigerianska utrikesministeriet saknar kapacitet att implementera den.²²⁹

På kontinental och internationell nivå hämmas Tinubuadministrationens utrikespolitiska ambitioner av de stora nedskärningar som den utrikespolitiska byråkratin och de angränsande organisationerna genomgått de senaste två decennierna. Byråkratin beskrivs återkommande som underdimensionerad.²³⁰ Problemen de senaste fem åren har uppgivits vara så omfattande att landets ambassader tidvis inte kunnat genomföra sina jobb och täcka de egna omkostnaderna.²³¹ Rekryteringen uppges också ha bromsat in rejält.²³² Utländska diplomater i Nigeria har uttryckt frustration över utrikesdepartementets personalbrist, omfattande underfinansiering och långa svarstider.²³³ Sedan 2015 har flera genomlysningar gjorts för att minska kostnaderna för Nigerias nätverk av ambassader.²³⁴ Antalet utlandsrepresentationer har minskat från 119 (2015) till de 108 (varav 95 är ambassader och högkommissariat) som var listade på utrikesministeriets hemsida i början av 2026.²³⁵ Oshewolo med flera beskriver nedskärningarna som ett slag mot Nigerias status som regional makt med globala ambitioner, inte minst när antalet nigerianska beskickningar jämförs med Sydafrikas runt 200 utlandsrepresentationer och Brasiliens 250.²³⁶ Trots nedskärningarna är det värt att notera att Nigerias prioritering av Afrika varit intakt, med 42 nigerianska ambassader och högkommissariat på kontinenten, 22 i Europa, 24 i Asien/Mellanöstern och 7 i Nord- och Latinamerika.²³⁷

Karriärdiplomater har också i allt högre grad ersatts av politiskt tillsatt personal, vilket gjort diplomatikåren mer mottaglig för politiska svängningar. Det har i sin tur lett till att

²²⁶ Intervju 2; Intervju 5.

²²⁷ Aron Lund, *Israel och Afrika: Gazakriget kyler ner israelisk-afrikanska relationer*, FOI-R—5619—SE (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2024), s. 27.

²²⁸ Intervju 5, november 2024, Abuja.

²²⁹ Intervju 4, november 2024, Abuja.

²³⁰ ICG, "Restoring Nigeria's Leadership"; Saliu, "Economic Adversity and Nigeria's Collapsing Empire in Africa".

²³¹ ICG, "Restoring Nigeria's Leadership", s.7–10; Saliu, s. 17.

²³² Intervju 1, november 2024, Abuja.

²³³ Intervju 4, november 2024, Abuja.

²³⁴ Oshewolo, m.fl., "The framework of 'role conceptions'", s. 312.

²³⁵ Ministry of Foreign Affairs, "Diplomatic Missions".

²³⁶ Oshewolo, m.fl., "The framework of 'role conceptions'", s. 312.

²³⁷ Ministry of Foreign Affairs, "Diplomatic Missions".

diplomatkåren närmast sig den sittande presidenten eller andra ledande politiker, till exempel den nationella säkerhetsrådgivaren. Många diplomater kallas därför hem vid regeringsskiftet och utländska beskickningar i Nigeria vet inte alltid vem de ska vända sig till.²³⁸ Fördröjda ambassadörsutnämningar, både under Buhari men också under Tinubu, tros ytterligare ha förvärrat problemet. Det var inte förrän i mars 2026 som Tinubu utsåg nya ambassadörer.²³⁹ Tabell 2 nedan summerar nutida faktorer som begränsar en aktiv nigeriansk utrikespolitik. Tabellen lyfter också faktorer som kan driva Nigeria mot en mer aktiv utrikespolitik som diskuteras i det avslutande kapitlet.

Tabell 2 – Sammanfattning av faktorer som påverkar Nigerias utrikespolitik

Faktorer som begränsar en aktiv utrikespolitik	
Begränsad säkerhetspolitisk roll och förmåga	<ul style="list-style-type: none"> - AES-länderna har lämnat Ecowas. - Ecowas handlingskraft har begränsats. - Oförmåga att hantera inhemska problem som jihadism och banditism underminerar Nigerias rykte. - Samma fenomen innebär att nigerianska försvarsstyrkor är upptagna på hemmaplan.
Krympande utrikespolitisk kapacitet	<ul style="list-style-type: none"> - Antalet utlandsrepresentationer har minskat. - Ambassadörsnomineringar har dröjt eller uteblivit. - Svårigheter för utländska representationer i Nigeria att interagera med nigerianska tjänstepersoner. - Tillbakadragen roll i internationella frågor.
Politisering och avsaknad av strategiskt djup	<ul style="list-style-type: none"> - Nigerianska relationer med omvärlden är beroende av presidentens aktivitet. - Växande nepotism inom diplomatkåren. - Stor diplomatomsättning vid maktskiftet. - Strategier begränsas till en presidents mandat.
Inhemska utmaningar och prioriteringar som underminerar det folkliga stödet	<ul style="list-style-type: none"> - Flera mångåriga och pågående jihadistiska uppror. - Separatistiska uppror och andra militanta grupper. - Utbredd banditism och kriminalitet. - Utbredd korruption. - Underutvecklad ekonomi och beroende av oljeintäkter. - Svåra ekonomiska förhållanden för hushållen. - Regionala skillnader i stödet för en aktiv utrikespolitik. - Strömningar i Västafrika anklagar Ecowas för att vara kontrollerat av utländska makter. Indirekt innebär det att Nigeria också skulle vara kontrollerat av yttre makter.
Faktorer som gynnar en aktiv utrikespolitik	
Stark ekonomi i förhållande till närområdet	<ul style="list-style-type: none"> - Nigeria förblir den största marknaden och handelspartnern i regionen. Det gäller både västafrikanska länder och externa aktörer. - Nigerias förväntade befolkningstillväxt innebär långsiktiga ekonomiska möjligheter. - Stora oljetillgångar och växande raffinering förmåga utgör Nigeria till en viktig källa för fossila bränslen.
Säkerhetssituationen i närområdet	<ul style="list-style-type: none"> - Nigeria är den klart största militärmakten i regionen. - Nigerias säkerhetsutmaningar är nära kopplade till säkerhetsutmaningarna i grannländerna.
Efterfrågan i och utanför Nigeria	<ul style="list-style-type: none"> - EU och västvärlden förväntar sig en mer aktiv nigeriansk utrikespolitik. - Länder i regionen ser Nigeria som naturlig ledare (t.ex. bad Benin Nigeria om hjälp att stoppa kuppörsöket 2025).
Alliansfrihet och målsättning om strategisk autonomi	<ul style="list-style-type: none"> - Målsättning om alliansfrihet och strategisk autonomi kräver diversifierade relationer. - Medlemskap i flera olika organisationer.

²³⁸ ICG, "Restoring Nigeria's Leadership", s.9; Intervju 4, November 2024, Abuja.

²³⁹ Presidential Villa State House, "President Tinubu Approves the Postings of Ambassadors", 6 mars 2026.

8 Avslutande diskussion

Den här rapporten har presenterat en historisk översikt över Nigeria som utrikespolitisk aktör och har tydliggjort vilka prioriteringar, värderingar och strategier som har format och troligtvis fortsatt kommer att forma Nigerias utrikespolitik. Rapporten har också lyft de faktorer som begränsar landets inflytande och diskuterat utsikterna för att Nigeria återigen ska kunna föra en aktiv utrikespolitik.

Ur ett historiskt perspektiv är Nigerias självbild och identitet som utrikespolitisk aktör grundade i övertygelsen om landet som en självklar ledare i sin hemregion och i Afrika. Detta uttrycktes tidigt efter självständigheten i idén om Nigerias ödesbestämda, särskilda roll. Det har också funnit uttryck i afrocentrismen som ledande princip i Nigerias utrikespolitik. Närområdet (Nigerias grannländer) och regionen (Västafrika) har varit prioriterade regioner för Nigerias utrikespolitik. Ur ett nigerianskt perspektiv är stabilitet i regionen också centralt för den egna säkerheten, inte minst eftersom de folkgrupper som lever i Nigerias gränsområden även bebor grannländerna. Nigeria har därför månat om goda relationer med sina grannländer. Genom sitt institutionsbyggande, som etableringen av Ecowas, har man verkat för en regionalt förankrad ekonomisk utveckling och gemensamma mekanismer för fred och säkerhet. Detta har i sin tur tillåtit Nigeria att stärka sin ställning som regional stormakt.

Nigerias status och självbild som regional stormakt är också centrala för att förstå Nigerias utrikespolitiska agerande i bredare bemärkelse. Många av de utrikespolitiska prioriteringar och val som Nigeria har gjort (exempelvis att fortsatt satsa stora pengar i Ecowas och vägra externa militära interventioner på eget territorium) har handlat om att skydda ställningen som regional stormakt och det egna handlingsutrymmet. Genom sitt engagemang på kontinental nivå, exempelvis i etableringen av OAU och AU, har Nigeria också försökt befästa sin ställning som ledande nation i Afrika med fokus på ekonomisk utveckling samt fred och säkerhet. På internationell nivå har en betydande del av Nigerias engagemang fokuserat på FN, inte minst genom deltagandet i fredsbevarande insatser. Nigeria har också länge efterfrågat ett reformerat säkerhetsråd, där Nigeria anser sig vara berättigad en permanent plats.

Den historiska genomgången visar att Nigerias utrikespolitiska prioriteringar har legat fast under både militära och demokratiska styren. Trots den stora inrikespolitiska turbulens som orsakats av de återkommande statskupporna mellan 1966 och 1996, så har Nigerias utrikespolitiska principer varit någorlunda oförändrade. Det indikerar en grad av utrikespolitisk tradition som grundas i de principer som formulerades vid självständigheten.²⁴⁰ Prioriteringen av närområdet och den goda grannsämjan, afrocentrismen, multilateralismen och demokratifrämjandet har alla varit centrala pelare i Nigerias utrikespolitik.²⁴¹

Förutsättningarna för en aktiv utrikespolitik har dock varierat kraftigt. Flera bedömare noterar att ”guldåldern” i nigeriansk utrikespolitik, då Nigeria tog en aktiv roll i utformandet av Ecowas och spelade en mer aktiv roll i Afrika generellt, kan kopplas till 1970- och 90-talen, perioder som också förknippas med höga oljeintäkter.²⁴² De starka statsfinanserna möjliggjorde då större nigerianska investeringar i freds- och säkerhetsinsatser i närområdet, som Ecomoginsatserna i Liberia och Sierra Leone. De gjorde också möjlig en mer aktiv nigeriansk roll mer allmänt, genom verktyg som NTAC och Babangidaregimens försök att profilera Nigeria bland andra mellanstora makter.²⁴³

Perioder då Nigerias utrikespolitik blivit mindre aktiv sammanfaller också med perioder av stor inrikespolitisk turbulens och inhemska säkerhetsproblem, vilka både tagit kraft från

²⁴⁰ Intervju 1, November 2024, Abuja.

²⁴¹ Osaghae. *The Crippled Giant*.

²⁴² Obi, “Nigeria’s Foreign Policy in Relation to the Economic Community of West African States”, s.315–316.

²⁴³ Osaghae, *The Crippled Giant*, s. 267.

utrikespolitiken och skadat Nigeriabilden. Nigeria, som tidigare framställt sig som Västafrikas gendarm och garant för stabilitet och säkerhet, har varit mer eller mindre frånvarande i hanteringen av säkerhetskrisen i Sahel. Istället för Nigeria och Ecowas riktades uppmärksamheten mot externa och internationella aktörer, som Frankrike och FN. Nigerias oförmåga att hantera sina inhemska problem och frånvaron i hanteringen av regionens mest framträdande kris har gjort att Nigerias status som regional hegemon ifrågasätts allt mer. Samtidigt som Nigeria varit upptaget med att hantera sina problem har konkurrensen om ledarställningen i Afrika växt. På internationell nivå har rivalen Sydafrika varit mer framgångsrik, tack vare sitt medlemskap i G20 och Brics. Till skillnad från Nigeria har Sydafrika också uppnått status som framväxande mellanstor makt.

Tinubuadministrationen har från första början försökt återetablera Nigeria som en aktiv regional stormakt och återigen höja landets internationella status. Detta har bland annat exemplifierats av den nya policyformuleringen av 4D doktrinen samt den uttryckta ambitionen att bli medlem i G20 och Brics+. Administrationen har dock konfronterats med det fortsatt komplicerade läget i Sahel, som splittrat Ecowas samtidigt som Nigerias egna säkerhetsproblem förvärrats.

I ett bredare perspektiv är Nigeria dock långt ifrån den enda regionala stormakten som dras med stora inhemska utmaningar och inte lyckas leva upp till förväntningarna. Det är snarare en regel än ett undantag att regionala makter inte uppfyller den roll som förväntas av dem.²⁴⁴ Exempelvis beskrivs Sydamerikas regionala stormakt Brasilien ofta som ”framtidens land [som] alltid kommer att förbli det”, en beskrivning som även skulle kunna passa in på Nigeria.²⁴⁵ I både Nigerias och Brasiliens fall finns en underliggande besvikelse över uppnådda målsättningar, men också en inneboende förväntan att större inflytande är möjligt. Inhemska problem utgör med andra ord vanliga begränsningar för regionala stormakters förmåga att inta en ledarroll i sitt område, även om de oundvikligen ser annorlunda ut från fall till fall.²⁴⁶ Och trots Nigerias omfattande inhemska utmaningar och slitningarna i Västafrika så fortsätter Nigeria uppfattas som en regional stormakt av de flesta aktörer.

Nigeria kan i mångt och mycket fortsätta förlita sig på materiella faktorer och hård makt, men också på sin historiska ledarroll i regionen. Landets inflytande i Västafrika och Afrika bör inte heller underskattas, eftersom Nigeria spelat en viktig institutionsbyggande roll, grundad på en utrikespolitisk stolthet, vilja och ambition. Inget land i närområdet kan i dagsläget utmana Nigerias regionala stormaktstatus. Länder som Frankrike, Kina, Ryssland, Iran, Turkiet och USA, och flera andra, har följaktligen försökt stärka och fördjupa sina relationer med Nigeria de senaste åren. Även Sverige och de nordiska länderna har aktivt försökt stärka relationerna med Nigeria, bland annat genom bilaterala högnivåmöten. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg Nigerias långa tradition av alliansfrihet, vilket innebär att Abuja förväntas vidmakthålla diversifierade förhållanden med olika stater och politiska block. Den växande konkurrensen tyder således på att Nigerias utrikespolitiska handlingsutrymme med stor sannolikhet kommer att växa de kommande åren. Mycket tyder också på att Tinubuadministrationen gör kalkylen att regionala stormakters inflytande kommer att växa i en alltmer multipolär världsordning. Det innebär att fokuset på strategisk autonomi, alliansfrihet och diversifierade relationer med största sannolikhet kommer förbli centrala inslag i nigeriansk utrikespolitik på medellång sikt. De partnerländer som kan hjälpa Nigeria att få bukt med de inhemska säkerhetsproblemen och samtidigt höja landets status i närområdet och globalt kommer förmodligen att dra störst nytta av relationen.

²⁴⁴ Miriam Prys, “Hegemony, Differentiation, Detachment: Differences in Regional Powerhood”, *International Studies Review* 12 (2010), s. 483.

²⁴⁵ Olivier Milland, *Brasiliens säkerhetspolitik: Stormaktsambitioner, strategisk autonomi och militär styrka*, FOI-R-5589-SE, (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2024), s. 33.

²⁴⁶ Sandra Destradi, Detlef Nolte & Miriam Prys-Hansen, ”Regional Powers Still Matter!”, GIGA Focus Global, No.2, (Hamburg: GIGA German Institute of Global and Area Studies, 2018), s. 5.

Nigeria med största sannolikhet fortsätta att fokusera på närområdet och Västafrika. I denna region kan Abuja bli en privilegierad partner för europeiska aktörer som Frankrike, Storbritannien och EU, samt andra internationella spelare, som Kina, Ryssland, Turkiet och USA.

Nigerias fortsatt starka stöd för demokrati, trots betydande egna brister, liksom för multilateralism, institutionsbyggande och den regelbaserade världsordningen utgör således områden där samarbetet med EU och Sverige kan förankras. Om Sverige och EU ska fortsätta driva en politik som värnar om dessa principer och stärka banden till aktörer med delade intressen, som just Nigeria, är det av yttersta vikt att förstå vilka drivkrafter och målsättningar som påverkar dessa aktörers agerande. Den här rapporten har översiktligt beskrivit Nigerias utrikespolitiska agerande och drivkrafter, men ytterligare studier och omvärldsanalys är nödvändigt på medellång sikt för att kunna identifiera förändringar och nya trender. Mer djupgående studier i vissa tematiska frågor vore också nödvändiga, exempelvis för att analysera Nigerias agerande inom multilaterala organisationer, landets säkerhetspolitiska färdriktning och hur man hanterar sina inhemska problem – framförallt jihadismen, banditismen och deras samspel.

Figurer och tabeller

Figur 1 – Karta över Nigeria	s. 13
Figur 2a – Nigerias utrikespolitiska intressesfärer	s. 24
Figur 2b – Nigerias utrikespolitiska intressesfärer. Cirkel 1 (Nigeria och Nigerias grannländer)	s. 26
Figur 2c – Nigerias utrikespolitiska intressesfärer. Cirkel 2 (Ecowas)	s. 28
Figur 2d – Nigerias utrikespolitiska intressesfärer. Cirkel 3 (Afrika)	s. 34
Figur 2e – Nigerias utrikespolitiska intressesfärer. Cirkel 4 (Den internationella arenan)	s. 39
Tabell 1 – Tidslinje över Nigerias politiska historia (1914–2025)	s. 16
Tabell 2 – Sammanfattning av faktorer som påverkar Nigerias utrikespolitik	s. 48

Appendix 1 Intervjupersoner

Intervju 1	Pensionerad diplomat	Abuja	November 2024
Intervju 2	Gruppintervju med forskare från tankesmedja	Abuja	November 2024
Intervju 3	Politisk rådgivare från västerländsk beskickning	Abuja	November 2024
Intervju 4	Professor i statsvetenskap	Abuja	November 2024
Intervju 5	Gruppintervju med NGO som samverkar med Ecowas	Abuja	November 2024
Intervju 7	Diplomat från västerländsk beskickning	Abuja	November 2024
Intervju 8	Forskare från forskningsinstitut med fokus på säkerhet	Abuja	November 2024
Intervju 9	Senator	Abuja	November 2024
Intervju 10	Policychef på ECOWAS	Abuja	November 2024
Intervju 11	Försvarsattaché från afrikansk beskickning	Abuja	November 2024
Intervju 12	Diplomater från afrikansk beskickning	Abuja	November 2024
Intervju 13	Pensionerad diplomat	Abuja	November 2024

Referenser

Böcker och andra publikationer

Abrahamsen, Rita, Chimhandamba, Barbara & Chipato, Farai, "Introduction: The African Union, Pan-Africanism, and the Liberal World (Dis)Order" *Global Studies Quarterly*, 3:3 (2023), s. 1–10.

Adebajo, Adekeye, "Nigeria: Africa's New Gendarme?" *Security Dialogue*, 31:2 (2000), s. 185–199.

Adebajo, Adekeye, *Building Peace in West Africa: Liberia, Sierra Leone and Guinea-Bissau* (Boulder och London: Lynne Rienner Publishers, 2002).

Adebajo, Adekeye, "Hegemony on a shoestring: Nigeria's post-Cold War Foreign Policy", i *Gulliver's Troubles: Nigeria's Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008).

Adebajo, Adekeye. "Pax Nigeriana and the Responsibility to Protect", *Global Responsibility to Protect 2* (2010), s. 414–435.

Adebajo, Adekeye, *The Eagle and the Springbok: Essays on Nigeria and South Africa* (New York: Routledge, 2023).

Adebanwi, Wale, *Globally Oriented Citizenship and International Voluntary Service: Interrogating Nigeria's Technical Aid Corps Scheme*, Discussion Paper 71 (Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet, 2011).

Adetula, Victor A.O, "Nigeria's Rebased Economy and Its Role in Regional Global Politics", *E-international Relations* (2014). <https://www.e-ir.info/2014/10/13/nigerias-rebased-economy-and-its-role-in-regional-and-global-politics/>. Hämtad 10 april 2026.

Adogambe, Paul.G, "Nigeria's Diplomacy: The Challenges of Regional Power and Leadership in a Globalizing World", i *Diplomatic Strategies of Rising Nations in the Global South: The Search for Leadership and Influence*, red. Jacqueline Anne Braveboy-Wagner (New York: Palgrave MacMillan, 2016), s.213–238.

Alli, W.O. *The Role of Nigeria in Regional Security Policy* (Abuja: Friedrich-Ebert-Stiftung, 2012).

Ayodele, Bonnie, "Russia's invasion of Ukraine: Nigeria's value-driven and pragmatic indifferent stance", *Global Policy* 15:4 (2024), s. 768–772.

Bach, Daniel, "Nigeria's 'manifest destiny' in West Africa: dominance without power", *Africa Spectrum*, 42:2 (2007), s. 301-321.

Bangura, Yusuf, "Why France Can't Be Nigeria's Strategic Partner", *CODESRIA Bulletin Online*, No.1 (2025), s. 1–13.

Barnett, James, Murtala Ahmed Rufa'i, Abdulaziz Abdulaziz, "Northwestern Nigeria: A Jihadization of Banditry, or a 'Banditization' of Jihad?", *CTC Sentinel*, 15:1 (2022), s. 46–67.

Braveboy-Wagner, Jacqueline Anne, *Institutions of the Global South* (London: Routledge, 2009).

Brosig, Malte & Nivet, Bastien, "From regional organizations to ad hoc coalitions for interventions: Francophone Africa and contemporary security challenges", i *Routledge Handbook of Francophone Africa*, red. Tony Chafer & Margaret A. Majumdar (London: Routledge, 2023).

Campbell, John, "The legacy of Nigeria's 1999 Transition to Democracy". Council on Foreign Relations, 4 oktober 2019, <https://cfr.org/articles/legacy-nigerias-1999-transition-democracy>. Hämtad 16 april 2026.

Chapin Metz, Helen, *Nigeria: A country study*, Fifth edition (Washington, DC: Federal Research Division, Library of Congress, 1992).

Cold-Ravnkilde, Signe-Marie & Lindskov Jacobsen, Katja, "Disentangling the security traffic jam in the Sahel: constitutive effects of contemporary interventionism", *International Affairs*, 96:4 (2020), s. 855-874.

Destradi, Sandra, Nolte, Detlef & Prys-Hansen, Miriam, "Regional Powers Still Matter!", GIGA Focus Global, No.2 (Hamburg: GIGA German Institute of Global and Area Studies, 2018).

Dersso, Solomon Ayele, "Guinea-Bissau, not Benin, the real test of the efficacy of ECOWAS's response to coups", *Amani Africa*, 31 december 2025, <https://amaniafrica-et.org/guinea-bissau-not-benin-the-real-test-of-the-efficacy-of-ecowass-response-to-coups/>. Hämtad 27 februari 2026.

Director of Central Intelligence. Nigeria: The Evolution of Foreign policy and Civilian Rule". Central Intelligence Agency (2007), <https://www.cia.gov/readingroom/docs/CIA-RDP86B00985R000200250003-1.pdf>. Hämtad 4 december 2025.

Döring, Katharina P.W.. *African Military Politics in the Sahel: Regional Organizations and International Politics* (Cambridge: Cambridge University Press, 2024)

Eguegu, Ovigwe, "Nigeria (Partner)" i "BRICS Expansion and the Future of World Order: Perspectives from Member States, Partners, and Aspirants", red. Patrick Stewart, m.fl, Carnegie Endowment for International Peace, 31 mars 2025, <https://carnegieendowment.org/research/2025/03/brics-expansion-and-the-future-of-world-order-perspectives-from-member-states-partners-and-aspirants?lang=en#nigeria>. Hämtad 10 april 2026.

Etyang, Oita, Abdulkadir, Taye, Masah, Claudia & Mapiro, Tatenda, "Evaluation of the African Union Peace and Security Council: Lessons from 20 years of intervention and recommendations for the future", Policy & Practice Brief, No.65, ACCORD, <https://www.accord.org.za/publication/evaluation-of-the-african-union-peace-and-security-council-lessons-from-20-years-of-intervention-and-recommendations-for-the-future/>. Hämtad 10 april 2026.

Firsing, Scott, "Thinking through the role of Africa's militaries in peacekeeping: the cases of Nigeria, Ethiopia and Rwanda", *South African Journal of International Affairs*, 21:1 (2014), s. 45-67.

Folarin, Sheriff, *Declining Hegemonical Foreign Policies of Nigeria: A Historico-Political Analysis* (London: Palgrave Macmillan, 2024).

Gambari, Ibrahim. A. 2008. "From Balewa to Obasanjo: The theory and practice of Nigeria's foreign policy" i *Gulliver's Troubles: Nigeria's Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008).

Haastrup, Toni & Lopez Lucia, Elisa, "Nigeria and Regional Security", EUI Working Papers RSCAS 2014/49 (San Domenico di Fiesole: European University Institute, 2014), https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID2434521_code2172473.pdf?abstractid=2434521&mirid=1. Hämtad 10 april 2026.

International Crisis Group (ICG), "Stopping Nigeria's Spiralling Farmer-Herder Violence", Report No. 262, 26 juli 2018. <https://www.crisisgroup.org/africa/nigeria/262-stopping-nigerias-spiralling-farmer-herder-violence>. Hämtad 10 oktober 2025.

International Crisis Group (ICG), “Restoring Nigeria’s Leadership for Regional peace and Security”, Crisis Group Africa Briefing No. 203, 11 december 2024, <https://www.crisisgroup.org/africa/west-africa/nigeria/b203-restoring-nigerias-leadership-regional-peace-security>. Hämtad 7 oktober 2025.

International Institute for Strategic Studies (ISS), “The coup in Niger”, Strategic Comments, Vol.29, No. 21, augusti 2023, <https://www.iiss.org/publications/strategic-comments/2023/the-coup-in-niger/>. Hämtad 3 december 2025.

International Institute of Strategic Studies (ISS), “Chapter Eight: Sub-Saharan Africa” i *Military Balance 2025*, s.440–509. <https://doi.org/10.1080/04597222.2025.2445480>. Hämtad 3 december 2025.

Karlsruud, Johan & Brosig, Malte, “How ad hoc coalitions deinstitutionalize international institutions”, *International Affairs*, 100:2 (2024), s. 771-89.

Kim, Jiye, “Between a Regional hegemon and a Middle Power: The Case of Nigeria”, i *Awkward Powers: Escaping Traditional Great and Middle Power Theory*, red. Gabriele Abbondanza & Thomas Stow Wilkins (Singapore: Palgrave Macmillan & Springer Nature, 2022).

Kunle, Adebajo, “Before IPOB, There Was MASSOB: Nigeria’s Long History of Biafran Nationalism”, 10 juli 2024, *HumAngle*, <https://humanglemedia.com/before-ipob-there-was-massob-nigerias-long-history-of-biafran-nationalism/>. Hämtad 15 april 2026.

Körling, Gabriella, ”’En kupp för mycket’: Det politiska spelet efter statskuppen i Niger 2023”, FOI Memo 8454, februari 2024. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.

Körling, Gabriella, *Bortom stormakterna: en forskningsöversikt över mellanstora och regionala maktors aktörskap*, FOI--R-5754-SE (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2025).

Landsberg, Charles, “An African ‘concert of powers?’ Nigeria and South Africa’s construction of the AU and NEPAD” i *Gulliver’s Troubles: Nigeria’s Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008).

Lopez Lucia, Elisa, “Regional powers and regional security governance: An interpretative perspective on the policies of Nigeria and Brazil”, *International Relations*, 29:3 (2015), s. 348–362.

Lopez Lucia, Elisa. “Rethinking regionalism and the politics of regionalization: the performance of ECOWAS’s agency by Nigeria and the European Union.” *Journal of International Relations and Development*. Vol.21, 2018: 663–688.

Lund, Aron, *Israel och Afrika: Gazakriget kyler ner israelisk-afrikanska relationer*, FOI—R-5619-SE, (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2024)

Meredith, Martin, *The fate of Africa: A history of the continent since independence* (New York: PublicAffairs, 2011)

Mickler, David, Dan Suleiman, Muhammad & Maiangwa, Benjamin, “’Weak state’, Regional Power, Global Player: Nigeria and the Response to Boko Haram”, *African Security*, 12:3 (2019), s. 272–299.

Milland, Olivier, *Brasiliens säkerhetspolitik: Stormaktsambitioner, strategisk autonomi och militär styrka*, FOI--R-5589-SE (Stockholm:Totalförsvarets forskningsinstitut, 2024)

Milland, Olivier, *The evolution of jihadi organisations in Africa since 2020: Cases from the Lake Chad basin, the Sahel region, and Somalia*, FOI--R-5871-SE, (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2026)

Mortimer, Robert. A., “Senegal’s Role in Ecomog: the Francophone Dimension in the Liberian Crisis”, *The Journal of Modern African Studies*, 34:2 (1996), s. 293–306.

- Nolte, Detlef & Schenoni, Luis L, “To lead or not to lead: regional powers and regional leadership”, *International Politics*, 61 (2024), s. 40–59.
- Nord, Marina, Altman, David, Angiolillo, Fabio, Fernandes, Tiago, Good God, Ana & Lindberg, Staffan I., ”Democracy Report 2025: 25 Years of Autocratization – Democracy Trumped? (Göteborg: University of Gothenburg: V-Dem Institute, 2025), https://v-dem.net/documents/61/v-dem-dr__2025_lowres_v2.pdf. Hämtad 2 december 2025.
- Obasi, Nnamdi, “What Turmoil in ECOWAS Means for Nigeria and Regional Stability”, International Crisis Group Q&A, 29 mars 2024.
<https://www.crisisgroup.org/africa/nigeria-sahel/what-turmoil-ecowas-means-nigeria-and-regional-stability>. Hämtad 1 december 2025.
- Obi, Cyril, “Chapter 20: Nigeria’s Foreign Policy in Relation to the Economic Community of West African States”, i *African Foreign Policies in International Institutions*, red. Jason Warner & Timothy M. Shaw (New York: Palgrave Macmillan, 2018).
- Ogunnubi, Olusola & Okeke-Uzodike, Ufo, “Can Nigeria be Africa’s hegemon?” *African Security Review*, 25:2 (2016), s. 110-128.
- Okonta, Ike, “‘Biafra of the mind’: MASSOB and the mobilization of history”, *Journal of Genocide Research*, 16:2–3 (2014).
- Osaghae, Eghosa, *The Crippled Giant: Nigeria since Independence* (Indiana: Indiana University Press, 1998).
- Oshewolo, Segun, Roseline F. Oniemola, Ademola Azeez, Rotimi O. Opeyeoluwa & Abiodun J. Macaulay, “The framework of “role conceptions” and Nigeria’s external engagements”, *World Affairs*, 187:3 (2024), s. 306-316.
- OSPREE, *The Future of West Africa and the Sahel: Geostrategic Imperative for Nigerias: The Kaina Roundtable, A Report on the One Day Dialogue* (OSPREE, Abuja: January 2024).
- Oshewolo, Segun, Ademola Azeez, Opeyemi Ade-Ibijola, Olusegun Adesanya, Temidayo Oladipo & Oluseyi Olaleye, “Nigeria in ECOWAS Politics: Contributions, Dividends and Setbacks”, *Insights on Africa*, 16:2 (2023), s. 127–145.
- Osuntokun, Akinjide. “Gulliver and the Lilliputians: Nigeria and its Neighbours” i *Gulliver’s Troubles: Nigeria’s Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008).
- Persson, Henrik, *Nigeria- An Overview of Challenges to Peace and Security*, FOI-R-3834-SE (Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2014).
- Prys, Miriam, “Hegemony, Differentiation, Detachment: Differences in Regional Powerhood”, *International Studies Review* 12 (2010), s. 479-504
- Prys, Miriam, *Redefining Regional Power in International relations: Indian and South African Perspectives* (London: Routledge, 2012).
- Saliu, Hassan A., “Economic Adversity and Nigeria’s Collapsing Empire in Africa: An Analysis of the Emerging Scenario”, *Nigerian Journal of International Affairs*, 45:1& 2 (2019), s. 1–25.
- Stapleton, Timothy. “Chapter 14: Nigeria”, i *The Handbook of African Defense and Armed Forces*, red. Evert Kleynhans & Marco Wyss (Oxford: Oxford University Press, 2025).
- Tella, Oluwaseun, “Is Nigeria a soft power state?”, *Social Dynamics: A journal of African studies*, 44:2 (2018), s. 376–394.
- Tella, Oluwaseun, “Internal, Regional and External Impediments to Nigeria and South Africa’s Hegemonic Competence in Africa”, i *Nigeria-South Africa Relations and Regional Hegemonic Competence*, red. Oluwaseun Tella (Cham: Springer Nature, 2019).

Tella, Oluwaseun, *Afrocentrism as Diplomatic Practice: The Abuja-Pretoria Axis* (Cham: Springer Nature, 2025).

Tieku, Thomas Kwasi, "Explaining the Clash and Accommodation of Interests of Major Actors in the Creation of the African Union", *African Affairs*, 103:411 (2004), s. 249–267.

Tuck, Christopher, "“Every Car or Moving Object Gone” – The ECOMOG Intervention in Liberia", *African Studies Quarterly*, 4:1 (2000). [online] URL: <http://web.africa.ufl.edu/asq/v4/v4i1a1.htm>. Hämtad 15 april 2026.

Tuggar, Yusuf, "The Nigerian Foreign Policy Agenda Under the President Tinubu Administration: The 4Ds of Nigerian Foreign Policy", *ARCAN Foreign Policy Journal*, 1:4 (2024), s. 2–8.

Uhomoibhi, Martin. "A triple web of interdependence: The UN, the Commonwealth and the EU" i *Gulliver's Troubles: Nigeria's Foreign Policy after the Cold War*, red. Adekeye Adebajo & Abdul Raufu Mustapha (Durban: University of KwaZulu-Natal Press, 2008).

Ukhami, Emmanuel. I. & Kumapayi, Solomon Babatunde, "A Critical Review of Nigeria's Afrocentric Policy: Rationale Gains and Consequences." i *Nigerian Foreign Policy 60 Years After Independence*, red. Usman. A. Tar & Sharkdam Wapmuk (Cham: Palgrave Macmillan, 2023).

Villah Dan-Azumi, David, "The Farmer–Fulani Herdsmen Clashes and the Socio-Economic Development of North-Western Nigeria: A Case Study of Southern Kaduna", *African Journal of Conflict Resolution*, 25:1 (2025), s. 108–134.

Warner, Jason, "Nigeria and 'Illusory Hegemony' in Foreign and Security Policymaking", *Foreign Policy Analysis*, 13:3 (2017), s. 638–661.

Welz, Martin, "Institutional Choice, Risk, and Control: The G5 Sahel and Conflict Management in the Sahel", *International Peacekeeping*, 29:2 (2022), s. 235–257.

Williams, Paul, "The 'Responsibility to Protect', Norm Localisation, and African International Society", *Global Responsibility to Protect*, 1:3 (2009), s. 392–416.

Yeboah, Kouassi & Cilliers, Jackie, "Nigeria", senast uppdaterad 14 August 2025, <https://futures.issafrica.org/geographic/countries/nigeria/>, senast uppdaterad 19 mars 2026. Hämtad 16 april 2026.

Websidor och databaser

African Union, "The Peace & Security Council". Okänt datum. <https://au.int/en/psc>. Hämtad 9 december 2025.

Afrobarometer och Data for Governance Alliance, "Democracy in Nigeria: The People's perspective", 6 juni 2024, <https://www.afrobarometer.org/wp-content/uploads/2024/06/Nigeria-Democracy-scorecard-Afrobarometer-6june24.pdf>. Hämtad 25 augusti 2025.

Ecowas, "Communiqué: Extraordinary session of the mediation and security council at the level of heads of state and government on the situation in the Republic of Guinea-Bissau", 27 november 2025, https://www.ecowas.int/wp-content/uploads/2025/11/Final-Communique-on-Guinea-Bissau_ENG_251127_220518.pdf. Hämtad 27 februari 2026.

Ecowas-Cedeao, "ECOWAS KEY DATES", Facebook Page, 28 maj 2020, <https://www.facebook.com/Ecowas.Cedeao/posts/ecowas-key-dates1975creation-of-ecowas-lagos-nigeria1976cabo-verde-joined-ecowas/2652962981607641/>. Hämtad 3 december 2025.

Energy Institute, "Statistical Review of World Energy 2025", <https://www.energyinst.org/statistical-review>. Hämtad 9 april 2026.

Freedom House, "Freedom in the World 2025: Nigeria", <https://freedomhouse.org/country/nigeria/freedom-world/2025>. Hämtad 2 december 2025.

Ministry of Foreign Affairs, "Diplomatic Missions", <https://foreignaffairs.gov.ng/diplomatic-missions/> hämtad 26 februari 2026.

National Bureau of Statistics, "Foreign Trade in Goods Statistics (Q4 2025)", mars 2026, <https://microdata.nigerianstat.gov.ng/index.php/catalog/84>. Hämtad 9 april 2026.

Nigerian Ministry of Foreign Affairs, "The People", <https://foreignaffairs.gov.ng/nigeria/the-people/>. Hämtad 6 maj 2025.

Nigerian Technical Aid Corps. "About us: What you need to know". Okänt datum. <https://ntac.gov.ng/about.html>. Hämtad 13 januari 2026.

Presidential Villa – State House, "Federal government delegation, US officials strengthen security partnership", 24 november 2025, <https://statehouse.gov.ng/federal-government-delegation-us-officials-strengthen-security-partnership/>. Hämtad 9 april 2026.

Presidential Villa – State House, "President Tinubu Approves the Postings of Ambassadors", 6 mars 2026, <https://statehouse.gov.ng/president-tinubu-approves-the-postings-of-ambassadors/>. Hämtad 16 april 2026.

Reporters Without Borders, "Nigeria". <https://rsf.org/en/country/nigeria>. Hämtad 8 april 2026.

Transparency International, "Corruption Perceptions Index 2024: Nigeria". <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/nga>. Hämtad 2 december 2025.

United Nations Development Programme, "Valuable Insights and Findings of the 2023/2024 Human Development Report and Its correlation to Nigeria's Human Development Index", 20 mars 2024. <https://www.undp.org/nigeria/news/valuable-insights-and-findings-2023/2024-human-development-report-and-its-correlation-nigerias-human-development-index>. Hämtad 8 april 2026.

U.S. Department of State, "Countries of Particular Concern, Special Watch List Countries, Entities of Particular Concern", <https://www.state.gov/countries-of-particular-concern-special-watch-list-countries-entities-of-particular-concern/>. Hämtad 9 april 2026

Världsbanken, "Population, total", https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?most_recent_value_desc=false Hämtad 6 maj 2025.

Nyhetsidor

Africa Confidential, "Tinubu and Biafra lobbyists join war for Trump's ear over Christian genocide claims", 23 januari 2026, <https://www.africa-confidential.com/article/id/15818/tinubu-and-biafra-lobbyists-join-war-for-trumps-ear-over-christian-genocide-claims>. Hämtad 9 april 2026.

Akowe, Tony, "Oppositions' loss to APC in House of Reps now 30 seats", *The Nation*, 16 maj 2025, <https://thenationonline.net/oppositions-loss-to-apc-in-house-of-reps-now-30-seats/>. Hämtad 2 december 2025.

Aribisala, Femi, "Bolaji Akinyemi's Concert of Medium Powers", *Financial Nigeria*. 2 januari 2013. <https://www.financialnigeria.com/bolaji-akinyemi-s-concert-of-medium-powers-blog-199.html>. Hämtad 10 april 2026.

Bangura, Ysusuf. "What's gone wrong with Nigeria's foreign policy?" *Premium Times*, 21 januari 2025. <https://www.premiumtimesng.com/opinion/768448-whats-gone-wrong-with-nigerias-foreign-policy-by-yusuf-bangura.html>. Hämtad 2026.

BBC, "The Mint countries: Next economic giants?", 6 januari 2014. <https://www.bbc.com/news/magazine-25548060>. Hämtad 10 april 2026.

- BBC, "Nigeria government declare bandits as terrorists – See wetin fit hapun next", 6 januari 2022, <https://www.bbc.com/pidgin/tori-59890994>. Hämtad 3 december 2025.
- BBC, "US resume surveillance missions for northern Nigeria afta Christmas airstrikes", 27 december 2025, <https://www.bbc.com/pidgin/articles/ceq14rpnwr7o>. Hämtad 9 april 2026.
- Daily Trust. "Shettima: Why Nigeria Didn't Apply for BRICS Membership", 26 augusti 2023. <https://dailytrust.com/shettima-why-nigeria-didnt-apply-for-brics-membership/>. Hämtad 10 april 2026.
- Egbejule, Eromo. "Niger's junta withdraws from Lake Chad anti-Islamist force", *The Guardian*, 1 april 2025, <https://www.theguardian.com/world/2025/apr/01/niger-junta-withdraws-from-lake-chad-anti-islamist-force>. Hämtad 4 december 2025.
- Etim Etim, "BRICS: Why Nigeria was snubbed". *The Guardian (Nigeria)*. 27 augusti 2023. <https://guardian.ng/issue/brics-why-nigeria-was-snubbed/>. Hämtad 10 april 2026.
- Expresso das Ilhas, "Dois meses após golpe, militares marcam novas eleições na Guiné-Bissau", 24 januari 2026. <https://expressodasilhas.cv/mundo/2026/01/24/dois-meses-apos-golpe-militares-marcam-novas-eleicoes-na-guine-bissau/101069>. Hämtad 27 februari 2026.
- Felix, Bate, "Mistrust between Nigeria, Cameroon stalls fight against Boko Haram", *Reuters*, 20 januari 2015. <https://www.reuters.com/article/world/mistrust-between-nigeria-cameroon-stalls-fight-against-boko-haram-idUSKBN0KT1OX/>. Hämtad 3 december 2025.
- Folorunsho-Francis, Adebayo "APC senators rise to 70 as four PDP lawmakers defect", 23 juli 2025, *Punch*. <https://punchng.com/apc-senators-rise-to-70-as-four-pdp-lawmakers-defect/>. Hämtad 2 december 2025.
- Lee, Matthew, "Trump opens the door for sanctions on Nigeria over persecution of Christians", *Associated Press*, 31 oktober 2025, <https://apnews.com/article/united-states-nigeria-sanctions-trump-religious-freedom-83c1df230dbcdc30178baab083fffd94>. Hämtad 9 april 2026.
- Millecamps, Matthieu, "Nigeria's intervention in Benin: The 'victory' ECOWAS desperately needed?", *The Africa Report*, 16 december 2025, <https://www.theafricareport.com/402508/nigerias-intervention-in-benin-the-victory-ecowas-desperately-needed/> hämtad 27 februari 2026.
- Muia, Wycliffe, "About 200 West African soldiers in Benin for 'clean-up' after failed coup", *BBC*, 12 december 2025, <https://www.bbc.com/news/articles/cx2pp7y2jdyom>. Hämtad 27 februari 2026.
- News24 och Agence France-Presse, "Nigeria, we are back': New president Bola Ahmed Tinubu pushes regional role and domestic reform", 12 juli 2023. <https://www.news24.com/world/africa/nigeria-we-are-back-new-president-bola-ahmed-tinubu-pushes-regional-role-and-domestic-reform-20230712>. Hämtad 22 april 2026.
- Ogundapo, Adulqudus, "Niger Coup: Nigerien Senate rejects Tinubu's troop deployment plan, urges political solution", *Premium Times*, 5 augusti 2023, <https://premiumtimesng.com/news/614582-niger-coup-nigerian-senate-rejects-tinubus-troop-deployment-plan-urges-political-solution.html>. Hämtad 16 april 2026.
- Okafor, Chimaka, "We will not tolerate coups in West Africa- Tinubu", *Premium Times*, <https://premiumtimesng.com/news/headlines/608962-we-will-not-tolerate-coups-in-west-africa-tinubu.html>. Hämtad 16 april 2026.
- Olupohunda, Bayo, "Trump, CPC and Tinubu's quiet diplomacy", *The Cable*, 30 december 2025, <https://www.thecable.ng/trump-cpc-and-tinubus-quiet-diplomacy/>. Hämtad 9 april 2026.

Penney, Joe. "Nigeria Claims it Should get a UN Security Council Permanent Seat". Pass Blue. 30 september 2024. <https://passblue.com/2024/09/30/nigeria-claims-it-should-get-a-un-security-council-permanent-seat/>. Hämtad 10 april 2026.

Princewill, Nimi, "The violence in Nigeria that Trump cites as a reason for military strikes is not limited to Christians", CNN, 3 november 2025, <https://edition.cnn.com/2025/11/03/africa/trump-christian-killings-nigeria-intl>. Hämtad 9 april 2026.

Shalal, Andrea och Camillus Eboh, "Trump threatens US military action in Nigeria over treatment of Christians", Reuters, 2 november 2025, <https://www.reuters.com/world/china/trump-says-christians-face-existential-threat-nigeria-adds-country-watch-list-2025-10-31/>. Hämtad 9 april 2026.

The New Humanitarian/ IRIN News, "Obasanjo counts the cost of ECOMOG", 26 oktober 1999, <https://www.thenewhumanitarian.org/report/10027/nigeria-obasanjo-counts-cost-ecomog>. Hämtad 6 mars 2026.

Thomas, Leigh, "UN vote challenges OECD global tax leadership", 23 november 2023, Reuters, <https://www.reuters.com/world/un-vote-challenges-oecd-global-tax-leadership-2023-11-23/>. Hämtad 10 mars 2026..

Vanguard, "Explainer: What it means for Nigeria to be a country of Particular Concern", 2 november 2025, <https://www.vanguardngr.com/2025/11/explainer-what-it-means-for-nigeria-to-be-a-country-of-particular-concern/>. Hämtad 9 april 2026.

VOA News, UN General Assembly Overwhelmingly Condemns Russia's Invasion of Ukraine, 2 mars 2022. <https://www.voanews.com/a/un-general-assembly-overwhelmingly-condemns-russia-s-invasion-of-ukraine-/6467348.html>. Hämtad 2 april 2026.

ISSN 1650-1942

www.foi.se